

SUOMEN LASTEN KIRJOJA

ELISABETH BESKOW

SATUJA JA KERTOMUKSIA

SUOMEN LASTEN KIRJOJA V

KOLMISOINNUN TOIMITTAMA SARJA

SATUJA JA KERTOMUKSIA LAPSILLE

SATUJA JA KERTO- MUKSIA LAPSILLE

KIRJOITTANUT

ELISABETH BESKOW

SUOMENNOS

PORVOOSSA
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

PORVOOSSA 1916
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN KIRJAPAINOSSA

PIKKU HOVIPOIKA.

Oli kerran pieni tyttö nimeltä Gunlög. Hän eli tässä maailmassa kauan, kauan sitten ja asui syvällä suuressa metsässä, jossa kasvoi punaisia mansikoita aurinkoisilla rinteillä ja tummia mustikoita mättäissä. Sinne sai Gunlög välistä mennä poimimaan jälkiruokaa päivälliseen. Tuvan edessä oli järvi, ja siinä isä kalasti, silloin kun hän ei ollut metsällä tai nukkunut lammasnahkapeitteellä takan edessä, jossa äiti valmisti sen ruuan, minkä isä oli hankkinut metsästä tai järvestä.

Gunlög sai auttaa molempia vanhempiaan. Hänellä oli kaksi pukua. Nyt voinet luulla, että toinen oli pyhäpuku ja toinen arkipuku, mutta niin ei ollut asian laita, sillä tuvan asukkaat olivat tietämättömiä, eivätkä tienneet, että oli olemassakaan jotain sellaista kuin sunnuntai; heille olivat kaikki päivät työpäiviä. Ei, Gunlögillä oli pojanpuku ja tytönpuku. Auttaessaan äitiä ruuanlaitossa, tuvan puhdistamisessa, kehräämisessä ja ompelemisessä oli hän tytönpuvussa, mutta kun hän meni isän kanssa metsälle ja kalaan tai hakasi puita metsässä, oli hän pojanpuvussa.

Hänellä oli oma pieni jousipyssy pienine terävine nuolineen, ja hän taisi tähdätä niin tarkkaan, että hän osasi kotkaan lennossa. Oma pieni rukki ja omat kangaspuut oli hänellä myöskin, ja hän oli niin taitava keh-

räämään lankaa, kutomaan kangasta ja ompelemaan vaatteita isälle ja äidille sekä itselleen, että hänen valmistamansa olisi voinut kelvata prinssille. Mutta hän panikin parastaan.

Gunlög kasvoi terveeksi ja voimakkaaksi, nauroi ja lauleli pitkin päivää työtä tehdessään, eikä hänen mielestään koskaan ollut mikään vaikeaa. Pitkä ja kiharainen oli hänen tukkansa ja silmänsä olivat siniset kuin metsälampi. Hänen poskensa olivat pyöreät ja ruusuiset ja niihin tuli pienet kuopat hänen nauraessaan. Käsi-varret, jotka olivat sekä voimakkaat että pehmoiset, kiertyivät usein ja mielellään isän laihan kaulan ja äidin kumartuneen niskan ympäri. Silloin tuli heidän väsyneihin silmiinsä niin suloinen ilme, he katsoivat tarkoittavasti toisiinsa ja sanoivat: »Julmurikuninkaalle kiitos, kun saimme auringonsäteen elämäämme. Ei mitään pahaa, ettei siitä olisi jotain hyvääkin.»

Gunlögin oli tapana silloin kysyä, kuka Julmurikuningas oli, mutta hän ei koskaan saanut mitään selvää vastausta. Isä ja äiti tiesivät jotain, josta he eivät tahoneet puhua pikku tytölleen, ja koska he tahtoivat pitää sen salassa, niin ei kannattanut siitä paljon kysellä, ajatteli Gunlög ja alkoi taaskin viserrellä kuin pieni iloinen lintu.

Isä ja äiti olivat niin vanhat, että he oikeastaan olisivat paremmin sopineet Gunlögin isoisäksi ja isoäidiksi. Viimein tulivat he niin ijällisiksi, että heidän selkensä koukistuivat, eivätkä he enää voineet nähdä taivasta, vaan heidän täytyi kysyä Gunlögiltä, oliko pilvinen vai kirkas sää. Kun he eivät enää jaksaneet mennä ulos tuvasta, sai Gunlög sekä hankkia ruuan että valmistaa sen ja tehdä kaikki, mitä oli tehtävää. He istuivat voimattomina ja katselivat ja huokasivat.

»Sinä menehdyt meidän tähtemme, rakas lapsi!»

»Eihän toki», vastasi Gunlög iloisesti. »Se on vain hauskaa. Nyt olen minä teidän vanhempanne ja te minun lapseni. Olkaa oikein kilttejä, pikku lapseni!»

Ja sitten hän nauroi niin iloisesti ja tarttuvasti, että molemmat vanhukset unohtivat levottomuutensa ja heidän täytyi yhtyä nauruun.

Isä sanoi: »Kuules äiti, on olemassa laki, jonka mukaan ne lapset menestyvät, jotka ovat hyviä vanhoille ihmisille.»

»Niin on», vastasi äiti, joka aina oli yhtä mieltä isän kanssa.

»Ajatteles, miten hyvin silloin käy pikku Gunlögillemme!» sanoi isä.

»Niin ajatteles!» myönsi äiti.

Ja se ajatus lohdutti heitä heidän nähdessään, miten hän teki työtä heidän tähtensä.

Vihdoin rupesivat vanhukset tuntemaan, että he kuolisivat, ja silloin sanoivat he Gunlögille:

»Nyt on aika puhua salaisuudesta, jota emme tähän asti ole sinulle ilmaisseet: sinä et ole meidän lapsemme.»

Silloin purskahti tyttö itkemään ja hänen surunsa siitä, ettei hän ollut heidän lapsensa, oli niin kiihkeä, että kesti hyvän aikaa, ennenkuin hän tyyntyi niin, että saattoi kuulla, mitä heillä oli muuta sanottavaa.

»Niin paljon pitää hän meistä!» kuiskasivat he liikutettuina toisilleen, ja Gunlög suuteli heidän ryppyisiä kasvojaan, jotka loistivat hellyydestä häntä kohtaan.

»Ei, Gunlög», sanoivat he, »sinä et ole köyhäin lapsi, kuten olet luullut, vaan isäsi oli mahtava kuningas ja äitisi ihana kuningatar. Itketkö siksi?»

»Itken siksi, että isä ei ole minun isäni eikä äiti minun äitini», nyyhkytti tyttönen.

Mutta vanhukset jatkoivat:

»Kuule edelleen, mitä meillä on sinulle sanomista. Kuninkaallinen isäsi on kuollut ja hyvä äitisi samoin, mutta setäsi elää, ja hän on — kuule tarkkaan meitä nyt — julma Julmurikuningas. Häntä sinun tulee karttaa ja peljätä, sillä hän väijyy henkeäsi. Me pakenimme kanssasi, kun vanhempasi olivat kuolleet, sillä tiesimme, että setäsi aikoi surmata sinut saadakseen valtakunnan. Me olemme piilottaneet sinut niin huolellisesti tähän etäiseen metsään, ettei hän ole voinut löytää sinua, vaikka hän on antanut etsiskellä kautta koko maan ja naapurimaittenkin. Kuule nyt tarkoin neuvojamme. Pysy edelleen piilossa, kunnes kuulet, että Julmurikuningas on kuollut. Käytä pojanpukua, sillä setäsi tietää, että hänen veljensä lapsi on tyttö, ja siksi hän ei epäile poikia. Mutta kun hän on kuollut, voit kertoa kansalle, kuka olet, ja silloin tekevät he kyllä sinut kuningattareksi jalon isäsi tähden! Oi, ettemme saa nähdä sitä päivää! Se on ollut toivomme, mutta nyt täytyy meidän kuolla ennen kuin se täyttyy.»

»Kuinka voin saada kansan uskomaan itseäni? Ei näy minusta, että olen entisen kuninkaan tytär», muistutti Gunlög.

Hän ei kysynyt siksi, että hän olisi välittänyt kuningattareksi tulemisesta, mutta koska hänen rakkaat kasvatusvanhempansa olivat sitä toivoneet kaikkien näiden vuosien kuluessa, tahtoi hän tulla siksi.

»Totuus tulee kyllä ilmi oikealla ajalla», sanoivat vanhukset.

Sitten siunasivat he Gunlögiä ja kiittivät häntä siitä, että hän oli ollut heille niin hyvä. Sitten he kuolivat.

Gunlög oli yksin maailmassa ja täytyi hänen nyt tulla toimeen itseksensä. Hän hautasi kasvatusvanhempansa, pukeutui pojanpukuun, pani jousensa olalleen ja nuolensa viineensä ja lähti maailmalle, sillä hän ei tahtonut jäädä kotitupaan, joka tuntui liian tyhjältä isän ja äidin jälkeen.

Hän tapasi ensiksi erään maantieritarin.

»Hyvää päivää, toveri! Mikä saattanee olla nimesi?» kysyi tämä.

»Gunlög», vastasi pojanvaatteissa oleva tyttö.

»Ha, ha!» nauroi maantieritari. »Poika nimeltä Gunlög! En koskaan eläissäni ole moista kuullut! Ha, ha, ha!»

Ja niin jatkoi hän matkaansa ilveillen tytönnimisestä pojasta.

Silloin ymmärsi Gunlög, että jos hän tahtoi käydä pojasta, täytyi hänen muuttaa nimensä. Hän päätti nimittää itsensä Gunnariksi, sillä silloinhan hänen ei tarvinnut muuttaa kuin loppuosa oikeasta nimestään ja sai uuteen nimeen yhtä monta kirjainta kuin vanhaan.

Hetken perästä tapasi hän vielä toisen maantieritarin.

»Hyvää päivää, toveri! Mikä on nimesi?» huusi tämä.

»Gunnar», vastasi vastavalettu poika.

»Mitä sinä teet noin pitkillä kiharoilla, Gunnar?» ilvehti maantieritari. »Leikkaa pois ne, muuten luullaan sinua tytöksi, ja sitähan et tahtone, vai mitä?»

Ei, sitä juuri hän ei tahtonut ja siksi pyysi hän maantieritaria leikkaamaan pitkät kullankeltaiset kiharansa. Tämä teki sen mitä suurimmalla alttiudella.

»Nyt olit sinä aika tuhma, Gunnar», sanoi hän sitten ja pisti tyytyväisenä kiharat säkkiinsä. »Näistä olisit sinä voinut saada paljon rahaa, mutta sensijaan saan nyt sen minä, ymmärrätkö? Menen kuninkaan

kartanoon ja myyn ne tekotukaksi jollekin hovineidille tai, mikä on vieläkin parempi, kaljupäiselle kuningattarelle itselleen. Niin kauniita kiharoita ei hän varmaankaan ole koskaan nähnyt ei omassa eikä kenenkään muunkaan päässä. Niin, tuhma olit nyt, Gunnar.»

Mutta Gunnar vain nauroi ja sanoi: »Suon mielelläni sinulle kolikkosi, maantieritari. Mutta jos olet puoleksikaan niin kunniallinen kuin iloinen, niin annat minulle ainakin leipäkannikan kiharoistani, joilla aijot niin paljon ansaita.»

»Olet hyvä toveri, jolla on uijasta rohkeutta ja harvinainen sydän, joka voi suoda muille yhtä hyvää kuin itselleen, siksi saat kaiken leivän, mikä minulla on säkissäni», vastasi maantieritari.

Sittenkun Gunnar oli syönyt kyllikseen, erosivat molemmat toverukset toisistaan.

Vaikka me tästälähin sanomme Gunlögiä Gunnariksi, emme saa unohtaa, että hän on tyttö. Se on hänen ja meidän välinen salaisuus, muut sadussa eivät tiedä sitä.

Gunnar kulki edelleen maailmassa ja etsi palvelusta jokaisesta talosta mihin tuli. Mutta hänelle annettiin vain ruokaa ja tuhmia neuvoja, mitään paikkaa ei hän saanut. Hän oli milloin liian pieni, milloin liian heikko-
luinen, milloin liian iloinen, aina oli joku vika. Turhaan pyysi hän saada näyttää mihin hän kelpasi, ei kellään ollut aikaa katsoa, ei uskottu hänen kykenevän muuhun kuin olemaan kiltin ja iloisen näköinen.

Niin hän tuli eräänä päivänä kuninkaan kartanoon. Hän pysähtyi epäröiden, menisikö sisään vaiko ei, mutta uteliaisuus oli voimakas ja voitti kaiken pelon. Oli liian houkuttelevaa nähdä setäänsä kuningasta, tatiänsä ja serkkujansa, jos hänellä niitä oli, samoin-

kuin koko sitä hovia, jossa hänen oikeastaan olisi pitänyt olla kuningatar. Itse vaara, että hän tulisi Julmurikuninkaan läheisyyteen, hurmasi rohkeaa, pojaksi pukeutunutta tyttöä.

Kuninkaan linnassa vietettiin parastaikaa suurem-
moista juhlaa. Ritareja, loistavat haarniskat yllä ja
neitoja valkeissa ja taivaansinisissä puvuissa käveli
yhdessä lasketuilla nostosilloilla ja puiston hietakäytä-
villä. Pienet hovipojat tekivät palveluksiaan, kantoivat
ylhäisten naisten laahustimia tai korkeitten herrojen
miekkoja sekä tarjoilivat heille hedelmiä hopeatarjot-
timilta.

»Oi, jos pääsisi hovipojaksi!» ajatteli Gunnar ja
meni linnaan.

»Sinulla ei ole hovipukua, mene tiehesi!» sanoi por-
tinvartija ja tahtoi ajaa hänet pois, mutta hänen täy-
tyi ensin kumartua maahan asti Svenning prinssille,
Julmurikuninkaan ainoalle pojalle ja perijälle, joka
juuri meni ohi.

Prinssin miekka oli vyöhön kiinnitetty ja Gunnar
huomasi, että se oli irtautumassa.

»Odotappas», huusi Gunnar, joka oli palvelevainen
kuten ainakin.

Portinvartija seiso i mykkänä hämmästyksestä sel-
laisen häpeämättömyyden tähden, että puhuteltiin prins-
siä kuin tavallista ihmistä. Mutta prinssi pysähtyi ja
katseli nähtävästi hyvántahtoisuudella pikku poikasta,
joka ei tiennyt mistään kursailemisesta ja jonka hennot
sormet nokkelasti kiinnittivät hänen irtautuneen miek-
kansa.

»Mikä on nimesi?» kysyi prinssi.

»Gunnar.»

»Entä vanhempasi?»

»He ovat kuolleet.»

»Poika parka! Ja miksei sinulla ole hovipukua?»

»Siksi, etten koskaan ole ollut missään hovissa. Mutta minä tahtoisin niin hirveän mielelläni ruveta sinulle hovipojaksi.»

Gunnar katsoi Svenning prinssiin niin rukoilevasti sinisillä silmillään, ettei tämä voinut häntä vastustaa.

»Pidän sinusta», sanoi hän, »mutta en ota koskaan ketään palvelukseeni ensin häntä koettelematta. Tahdon nähdä, kelpaatko sinä johonkin. Kuinka osaat esimerkiksi ampua tuolla jousellasi?»

Vastauksen asemesta tähtäsi Gunnar maakotkaan, joka kaarteli niin korkealla ilmassa, että se näytti vain pieneltä pisteeltä. Nuoli lensi jännteestä ja kimposi aika vauhdilla ylöspäin ja tunki suoraan kotkan sydämeen. Suunnaton petolintu räpäytteli siipiään ja putosi sitten äkkiä maahan. Kuta lähemmäksi se tuli, sitä suuremmaksi se näytti tulevan, ja kun se vihdoin viimein putosi prinssin jalkoihin, osoittautui se suurimmaksi ja kauneimmaksi kotkaksi, mikä milloinkaan oli ammuttu valtakunnassa.

»Tätä ampumista täytyy kiittää!» huudahti prinssi ihastuneena. »Tästä päivästä lähtien olet sinä ensimmäinen hovipojistani. Mistä olet saanut oivallisen jousesi? Se näyttää yhtä heikolta kuin sinä itsekin, ja kuitenkin saatatte te kaksi yhdessä tehdä tällaisen teon!»

»Kasvatusisäni teki sen. Hän tiesi millaisen jousen tuli olla», vastasi Gunnar punastuen ilosta sekä kiitoksen tähden että toteutuneesta toiveestaan.

»Punastut kuin tyttö», sanoi prinssi.

Silloin tuli Gunnarin poski yhä punaisemmaksi.

»Kas niin, ei sinun tarvitse sitä hävetä», lisäsi prinssi hymyillen.

Mene nyt pukumestarin luo ja sano hänelle, että minä käskin hänen antaa sinulle uusimman ja kauneimman hovipojanpuvun.»

Gunnar teki niin kuin hänelle oli käsketty. Pukumestari oli ystävällinen vanha ukko, joka paikalla antoi hänelle, mitä hän pyysi. Hän oli ikkunastaan nähnyt sen suuren maakotkan putoavan ja ihmetteli suuresti, kuka sen oli ampunut.

»Eräs, jolla ei ollut hovipukua», sanoi Gunnar, ja tätä ei vanha pukumestari saattanut tarpeeksi ihmetellä. Kuinka saattoi sellainen, jolla ei ollut hovipukua, toimittaa jotain puhumisen arvoista.

»Sellainen ei riipu vaatteista», vastasi Gunnar.

»Mistä se sitten voi riippua?» ihmetteli pukumestari.

»Sanokaa minulle, mitä juhlaa vietetään täällä tänään?» kysyi Gunnar.

Pukumestari löi kätensä yhteen pelkästä hämmästyksestä.

»Onko mahdollista, ettet sitä tiedä?» virkkoi hän. »Suuri ihme tapahtui viime yönä. Armollinen kuningattaremme, joka jo oli vanhaksi tulemaisillaan, tuli yhtenä ainoana yönä niin nuoreksi ja kauniiksi, että suuri kuninkaamme ilossaan on pannut toimeen aivan erikoisen hienon juhlan hänen majesteettinsa kuningattaren nuortumisen kunniaksi. Hänen ihana majesteettinsa sai mitä kauneimmat kultakiharat, pehmeät kuin silkki ja kiiltävät kuin aurinko. Missä hän vain kulkee, vaikkapa keskellä yötä, tulee valoisa päivä.»

Gunnar halusi nähdä sitä ihmeellistä tukkaa. Hänen yllään oli nyt hovipojanpuku sinisistä silkistä ja kullasta ja hän ihmetteli, mitä tämän jälkeen tulisi. Silloin tuli käsky prinssiltä, että Gunnarin tuli silmän-

räpäyksessä saapua linnan pihalle ja asettua hovipoikien etunenään. Kaikki, jotka olivat kuninkaan linnassa, itse hänen majesteetistaan alkaen pienimpään keittiötyttöön saakka, kulkivat juhlallisessa seurueessa nuortuneen kuningattaren ohi ja onnittelivat häntä hänen uuden tekotukkansa tähden.

Gunnar tuli hyvin iloiseksi, sillä nyt hän saisi nähdä ne kauniit hiukset. Hän juoksi linnan pihaan niin nopeasti, että pukumestari ja se hovipoika, joka oli tuonut prinssin käskyn, jäivät portaissa jälkeen.

»Mikä on tuon vastatulleen nimi?» kysyi pukumestari ja osoitti Gunnaria, joka joutui juuri pois näkyvistä portaitten käänteessä.

»Hänen nimensä on Gunnar, tuli juuri köyhäinpuvussa kuninkaan linnaan ja on jo ensimmäinen meistä», vastasi Svenning prinssin hovipoika nähtävällä kateudella.

»Mistä se johtuu? Millä sankariteolla saavutti hän meidän armollisen nuoren herramme luottamuksen?» kysyi pukumestari.

»Hän ampui jousellaan maakotkan lennosta», vastasi hovipoika.

Silloin ihmetteli vanha pukumestari, ei niin paljon mestarillista ammuntaa kuin sitä, ettei Gunnar ollut kehunut tekoaan, niin, ei edes maininnut, että hän oli ampunut kotkan.

Suuressa juhlasalissa istui kuningatar kultaistui-mellaan puettuna kaikkeen komeuteensa, mutta kaudinta hänessä oli kuitenkin hänen kiiltävä tukkansa.

Julmurikuningas ensimmäisenä kumartaen onnitteli häntä. Sen tehtyään nousi hän valtaistuimen portaita ja asettui paikalleen kuningattaren oikealle puolelle.

Kuninkaan perästä tuli hänen suuri esikuntansa, kenraaleja ja hoviherroja joukoittain. He kulkivat hi-

tain askelin ympäri salia ja kumartuivat lattiaan saakka valtaistuimen kohdalle tultuaan. Sitten asettuivat he puoliympyrään heidän majesteettiensa taakse. Heidän jälkeensä tuli kureliivisiä hovinaisia pitkine laahustimineen. He niijasivat ja kursailivat ja asettuivat hoviherrojen joukkoon valtaistuimen taakse.

Iloisia rummunpäristyksiä kuului, ja Svenning prinssi tuli tummakutrisena ja musta-silmäisenä, puettuna purppurasamettiin. Kädessään piteli hän punaista mustasulkaista päähinettä. Hän notkisti toisen polvensa äidilleen suudellessaan hänen kättään, jonka tämä hymyillen ojensi hänelle. Sitten asettui hän paikalleen pienemmälle valtaistuimelle kuningattaren vasemmalle puolelle.

Lähinnä prinssiä tuli Gunnar hovipoikien etunässä. Häntä häikäisi kaikki se loisto, mikä vallitsi juhlasalissa, jossa seinät olivat kuvastinlasia ja kultaa, niin että koko sisällä oleva loistava joukkue näkyi moninkertaisena. Mutta sitten kiinnitti Gunnar katseensa kuningaspariin ja näki ensi kerran setänsä ja tätinsä. Julmurikuningas näytti olevan nimensä mukainen. Gunnar tunsi vaaran koko hurmauksen katsoessaan noihin viekkaihin silmiin ja ajatteli, miten varmasti hän olisi kuoleman oma, jos vain sedällä olisi ollut aavistus-takaan siitä, kuka uusi pikku hovipoika itse asiassa oli. Kun Gunnar sitten käänsi katseensa kuningattaren, hämmästyi hän niin, että hän varmaankin olisi pysähtynyt keskelle lattiaa, ellei hovipoikaparvi olisi tuupanut takaapäin. Ihmeellisen tukan, josta oli kerrottu ja joka oli tehnyt kuningattaren niin kauniiksi ja nuoreksi, tunsi hän vallan hyvin! Jokikinen kihara, joka nyt oli niin hyvässä järjestyksessä, oli joku aika sitten ollut kesyttömässä vapaudessa hänen omassa päässään.

Maantieritaria oli todellakin onni potkaissut Gunnarin tukan suhteen. Ihastunut kuningatar oli tehnyt hänet ensimmäiseksi kampaherrakseen — ei kamariherrakseen, se on vallan toista — ja antanut hänelle toimeksi joka aamu kammata hänen tukkansa. Hän seisoi nyt hoviväen joukossa valtaistuinten takana ja katseli levottomana Gunnariin, tuumien antaisiko tämä ilmi, mistä tukka oli alkunsa. Mutta Gunnar ei sitä tehnyt. Häntä tosin niin nauratti, että hänen täytyi purra huultansa ja koettaa keksiä jotain ikävää ajateltavakseen, mutta vaara olikin jo ohi, sillä nyt oli hänen vuoronsa mennä tervehtimään kuningatarta, ja silloin tuli hän samassa niin totiseksi ja juhlalliseksi kuin se vakava toimitus vaati.

Mutta kun hän seisoi valtaistuimen edessä ja hänen tuli kumartaa, unohti hän olevansa poika ja niijasi sentähden mitä syvimmin. Hän huomasi erehdyksensä, kun hän näki useitten kasvojen värähtävän ikäänkuin nauruun vetäytyäkseen toisten ilmaistessa kuolonkauhua. Kuningatar näytti loukkautuneelta, ja kuningas katseli häntä heränneellä vaarallisella mielenkiinnolla. Toiset hovipojat vetäytyivät pois Gunnarin luota, ja salissa vallitsi äänetön jännitys. Kuinkahan kuningas rankaisisi tämän suunnattoman julkeuden?

Svenning prinssi, joka oli kiintynyt ujostelemattoomaan pikku poikaan, päätti pelastaa hänet. Että hovipoika niijaamisellaan oli henkensä menettänyt, sen tiesi Svenning, samoin kuin, että jos kuolemantuomio vain ennätettäisiin julistaa, ei mikään pelastus olisi mahdollinen, sentähden nousi prinssi äkkiä ja notkisti toisen polvensa isänsä edessä.

»En pyydä anteeksi hovipoikani puolesta, isä», sanoi hän, ja hänen sanansa kaikuivat selvinä suuressa salissa

vallitsevassa hiljaisuudessa, pyytäisin liian paljon, sillä hän on ajattelemattomuudessaan loukannut sinun ja äitini majesteetteja ja siksi ansainnut kuoleman. Mutta hän on juuri metsästä tullut, eikä vielä saata tuntea hovitapoja. Se on hänen ainoa sovituksensa. Hän on minun palveluksessani, hänen rankaisemisensa kuuluu siis minulle. Salli minun tehdä se, isä, sinä olet liian korkea, jotta voisit tuomita vähäpätöisen hovipojan.»

Kaikki odottivat jännityksellä kuninkaan vastausta. Nuorta prinssiä, joka oli kaikessa erilainen kuin hänen julma isänsä, ihailtiin ja rakastettiin, eikä sentähden ollut ketään, joka ei olisi toivonut, että hänen pyyntöönsä suostuttaisiin. Ja pieni hovipoika, joka seisoi siinä niin pelkäämättömänä ja ihmetellen vain seurasi, mitä tapahtui, herätti yleistä myötätuntoa oman itsensäkin tähden. Ei kumminkaan kukaan uskaltanut sanoa eikä katseisi yhtyä prinssin pyyntöön hovipojan puolesta. Kaikki tunsivat Julmurikuninkaan ja ihmettelivät Svenningin rohkeutta, ja kuningatar oli hyvin levottoman näköinen.

Prinssin viimeisillä sanoilla oli kuitenkin tarkoitettu vaikutus. Ne miellyttivät kuninkaan ääretöntä turhamaisuutta ja pelastivat hovipojan.

»Olet oikeassa, poikani, hovipoikasi on liian vähäpätöinen, että vihani voisi kohdata häntä. Jätän sentähden sinulle hänen rankaisemisensa, kuitenkin vain sillä ehdolla, että teet sen kyllin ankaraksi.»

»Sen lupaan», sanoi prinssi iloisena.

Hän nousi ja käski kahden hovipoikansa viedä Gunnarin vankeuteen. Sitten antoi kuningas merkin, että näyttömarssin tuli jatkaa.

»Kun olet määrännyt rangaistuksen, tahdon kuulla sen», kuiskasi kuningas Svenningille.

Tämä kumarsi kuuliaisuuden osoitukseksi, mutta tuli pahoilleen, sillä nyt täytyi hänen keksiä ankarampi rangaistus Gunnar raukalleen, kuin hänen muutoin olisi tarvinnut.

Kolme päivää istui Gunnar vankeudessa Svenning prinssin tuumaillessa tuomiota, joka olisi kuulunut julmemmalta, kuin se itse asiassa oli. Viimein kun hän mielestään oli keksinyt, mitä oli etsinyt, meni hän isänsä luo.

»Kaikkein armollisin kuningas ja isä», sanoi hän, »koska hovipoikani niijaamalla loukkasi kuningasta, olen ajatellut antaa hänen puolen vuoden aikana toimittaa naisen tehtäviä. Hän ei saa mitään opetusta, vaan täytyy tulla toimeen omin neuvoin ja joka kerran, kun hän tekee jotain hullusti, on häntä erityisesti rangaistava.»

»Kuuluu hyvältä», sanoi Julmurikuningas, »varsinkin kun rangaistus jokaisesta erehdyksestä on oleva kaksikymmentäviisi voimakkaimman piiskurini antama ruoskanlyöntiä.»

Kuninkaan ilkeät silmät välähtivät häijystä tyydytyksestä hänen nähdessään, miten pahoilleen hänen poikansa tuli tästä tuomion lisäyksestä. Svenning ei voinut muuta kuin suostua vastoin tahtoaan. Hän pani nyt toivonsa vain pienen pirteän hovipoikansa nokkeluuteen. Älköön hän erehtykö liian usein, ajatteli prinssi, sillä kahtakymmentäviittä kovaa ruoskaniskua ei voi tuo hento ruumis saada ilman että siitä on kuolema seurauksena.

Gunnarin ensimmäinen naistehtävä oli valmistaa kerran illallinen nuorelle herralleen. Kokkeja ei ollut Julmurikuninkaan valtakunnassa, josta syystä ruuanlaittoa pidettiin naisille kuuluvana.

»Vaikka se maistuisi kuinka pahalle tahansa, syön jokikisen palasen», ajatteli prinssi, »sillä silloin ei voi kukaan sanoa, että Gunnar on epäonnistunut».

Mutta kun ruoka tuli pöytään, ilmestyi itse kuningas maistelemaan.

Svenning kalpeni levottomuudesta. Hän ei kuitenkaan saattanut tehdä mitään muuta kuin antaa ensin isälleen, ennenkuin otti itselleen.

Nyt oli Gunnar valmistanut sellaisia ruokia, joita hän oli tottunut valmistamaan köyhässä tuvassa siellä metsässä, ja tottumus oli tehnyt hänet taitavaksi, siksi oli hänen prinssille tarjoamansa ateria erinomaisen maukas. Se oli myöskin niin yksinkertainen, ettei kuningas, eikä prinssikään koskaan ollut nähnyt, vielä vähemmin milloinkaan maistanut senkaltaista, ja sentähden luulivat he, että se varmaankin oli jotain aivan erikoisen hyvää.

Julmurikuningas maisteli ja tunnusteli, hän koetti keksiä siinä jotain outoa makua, mutta ei kiusallakaan löytänyt siinä vähintäkään merkkiä sellaisesta, hänen täytyi päinvastoin tunnustaa, ettei hän koskaan ennen ollut syönyt mitään niin maukasta. Hän oli suuri herkkuus, ja kuta enemmän hän söi sitä lempeämmäksi hän tuli Gunnaria kohtaan, joka sillä kertaa pääsi selkäsaunasta.

Gunnarin seuraava tehtävä oli kehrätä seitsemän suurta vyyhteä purppuranpunaista lankaa ja sitten siitä kutoa kangasta uudeksi puvuksi prinssille.

Kaksi hovineitiä kantoi rukin ja aika pellavatukon Gunnarille ja heitä hauskutti jäädä viereen katsomaan valmiina nauramaan hänen saamattomuudelleen. Mutta heiltä jäi kaikki naurut sikseen sillä kertaa. Rukiin Gunnar oli perehtynyt. Hän muisti hyvin, kuinka

hän vielä Gunlöginä ollessaan oli kehrännyt mitä hienointa lankaa isälle ja äidille. Nyt siitä oli hänelle hyötyä, että hän silloin aina oli koettanut kehrätä sen niin hienoksi, »että se olisi kelvannut vaikka prinssille».

Kun sitten tuli kangaspuiden vuoro, luisti se häneltä niin taitavasti kuin ei hän olisi elinpäivänään muuta tehnytään. Kangas hyväksyttiin sen valmistuttua, ja sitä kiittelikin hänen majesteettinsa kuningattaren taitavin kankuri.

Ja nyt oli puku ommeltava. Prinssi itse tuli Gunnarin huoneeseen ja tarkasteli. Häntä nauratti nähdesään neulan ja sakset hovipojan kädessä. Rääätälejä ei ollenkaan tunnettu siinä maassa.

Kun puku valmistui, sopi se kuin valettu, ja kaksikymmentäviisi lyöntiä jäi silläkin kertaa saamatta, ja sen tekijä sai vain ihailua ja ylistystä.

Niin kävi kaikkien Gunnarille annettujen tehtävien. Lopulta rupesi Svenning prinssi hiukan halveksimaan hovipoikaansa, joka oli niin kätevä naisten tehtävissä.

»Kunhan vain et olisi tyttö», sanoi hän eräänä päivänä Gunnarille. »Mestarillinen ammuntasikin oli ehkä lopulta vain onnen sattuma.»

»Antakaa minulle takaisin jouseni, ja kohta näytän, oliko niin asianlaita», vastasi Gunnar.

»Ei ole nyt enää paljon jäljellä puolesta vuodesta, ja sitten saat kyllä näyttää miehuuttasi. Saa nähdä, miten silloin suoriudut», sanoi prinssi.

Nämä sanat antoivat Gunnarille yhtä ja toista ajateltavaa. Hän piti niin paljon kauniista, reippaasta ja hyväsydämisestä Svenning prinssistä, eikä mitenkään tahtonut ansaita hänen halveksumistaan. Gunnar kyllä osoittaisi miehuutta, vaikka hänen tulisi panna elämänsäkin alttiiksi.

Kun puoli vuotta oli kulunut, pääsi Gunnar jälleen prinssin hovipojaksi. Hänen tehtäväkseen tuli öisin nukkua matolla prinssin oven edessä, ojentaa nuorelle herralleen hattu, kiinnittää miekka hänen vyölensä, pidellä jalustinta hänen satulaan noustessaan sekä muutoin aina olla saatavilla. Aterioiden aikana seisoi hän prinssin tuolin takana, ojensi hänelle joka ruokalajin ja täytti hänen lasinsa viinillä. Kaikki hän toimitti sukkelasti ja hyvin ja saavutti sillä herransa suosion, mutta vielä ei hänen oltu annettu tehdä mitään miehuusnäytettä.

Komerossa kuninkaan linnan portin yläpuolella oli pieni rautakaappi, joka näkyi kauas ympäristöön. Gunnar oli usein tarkannut sitä ja tuuminut, mitä sillä tehtäisiin, ei kuitenkaan niin paljon, että olisi välittänyt sitä keltään kysyä. Portin ympärillä oleva koristus oli siten sommiteltu, että se muodosti jonkinlaiset taidokkaat portaat komeroon, jossa kaappi oli.

Varhain eräänä aamuna, kun useimmat vielä nukuivat ja Gunnar kuljeskeli itsekseen, hänellä kun ei sillä haavaa ollut mitään erityistä tehtävää, heräsi hänessä halu lähemmin tarkastaa kaappia.

Hänen pienet jalkansa sopivat hyvin kapeihin syvennyksiin, jotka muodostivat jonkinlaiset portaat. Hän kyyristyi tutkiakseen kaappia. Sen oven yläpuolelle oli rautaan uurrettu:

»Avaa, ja valtakunta on sinun!»

»Sitä ei ole vaikea tehdä», ajatteli Gunnar. »Avainhan on suulla.»

Sitä ei ollutkaan vaikea tehdä, ovi aukesi, se oli kevyt kuin höyhen. Mutta Gunnarin mielestä ei ollut siellä sisällä mitään merkillistä katseltavaa, suuri kiiltävä kivi vain. Hän ei tiennyt mitään jalokivistä, eikä

ymmärtänyt siitä syystä, miten äärettömän arvokas tämä aarre oli. Gunnar otti ulos kiven ja katseli sitä lähempää. Siinä oleva kirjoitus loisti kuin tuli.

»Oikea voittoa.»

Niin siinä oli. Gunnar ihmetteli kuka mahtoi olla sen kirjoittanut. Samassa kuuli hän erään hovipojan häntä huutavan.

»Gunnar, missä olet? Svenning prinssi kutsuu.»

»Täällä olen. Tulen heti!» vastasi Gunnar, pani kii-reesti kiven takaisin ja sulki rautakaapin oven.

Juuri kun hän oli tehnyt sen, tuli toveri esiin hänen allaan olevasta porttiholvista ja näki hänet.

»Mitä teet siellä ylhäällä? Ahaa, olet saanut nähdä kirjoituksen ja koetat saada ovea auki», sanoi hän nau-raen. »Turha vaiva, ystäväni! Sitä olemme kaikki koet-taneet vuorotellen, sillä kuka ei tahtoisi saada valta-kuntaa, mutta ei kukaan ole saanut sitä auki. Se on kummallinen kaappi, usko pois. Ainoastaan se, jolle valtakunta oikeuden mukaan kuuluu, voi saada tämän oven auki.»

»Onko Julmurikuningas koskaan avannut sitä?» kysyi Gunnar.

»Luultavasti. Hänhän on perinyt valtakunnan veljeltään.»

»Oletko nähnyt hänen avaavan kaappia?»

»Ei sitä tarvitse nähdä. Kaikkihan tietävät, että hän voi sen tehdä, ja hänen jälkeensä tulee Svenning prinssi osaamaan tehdä sen.»

Puhellessaan olivat molemmat hovipojat tulleet linnan pihalle.

»Prinssi odottaa sinua huoneessaan», sanoi Gunna-rin toveri ja ryhtyi jälleen työhönsä siroittelemaan kuk-kasia linnan pihalle sen oven eteen, josta kuningatar

kulkisi, jos hän päivän pitkään haluaisi liikkua raittiissa ilmassa.

Gunnar kulki edelleen mietiskellen löytöään. Hän oli saanut keinon, millä osoittaa, kuka hän oli ja että valtakunta oli hänen. Hän oli varma siitä, ettei setä eikä Svenningkään saattaisi avata ovea, joka niin helposti oli hänelle auennut. Mutta kuinka hän saisi toteennäytetyksi tämän koko hoville ja kaikelle kansalle. Se oli pulma se.

Svenning prinssi oli huoneessaan valmiiksi pukeutuneena miekkailuun Gunnarin astuessa sisään.

»Valmistaudu kanssani miekkailuun, aijon koettaa miehuuttasi», sanoi hän hilpeästi.

Gunnar totteli, ja ottelu alkoi. Mutta pikku hovipoika ei oikein puoliaan pitänyt. Hän oli notkea ja sukela käänteissä, mutta häneltä puuttui harjaantumista ja voimaa.

Hetkisen kuluttua laski prinssi aseensa ja katseli puoleksi ylenkatseella hovipoikaansa, joka oli hengästynyt ja uupunut, vaikka prinssi itse ei hengittänyt tavallista nopeammin.

»Sinä olet huono miekkailija», sanoi hän. »Minä tahdon liikuntaa, mene hakemaan Rubert, hän on voimakas.»

»Kun vain harjaannun, sujuu se paremmin», muistutti Gunnar, joka surunsa tähden, ettei ollut onnistunut miehuusnäytteessään, oli aivan unohtanut, että merkkillisen kaapin ovi oli hänelle auennut.

»Sitä en oikein usko. Sinun pitäisi olla tyttö, sillä naisten töissä onnistut paremmin. Mene hakemaan Rubert!» vastasi prinssi lyhyesti.

Raju halu valtasi Gunnarin, hän avasi huulensa sanoakseen: »olen tyttö», ja sitten uskoakseen salaisuus-

tensa Svenningille, mutta tämä katsoi häneen otsa rypyssä ja kysyi:

»No, mikset tottele?» Ja sen sellaisella äänellä, että Gunnar heti totteli.

Lähemmin mietittyään asiaa oli hän iloinen, ettei hän ollut noudattanut päähänpistoaan. Aika ei ollut vielä tullut, eikä oikea tilaisuus.

Mutta koska se tulisi? Se saattoi viipyä loppumatomiin. Gunnar ei kuitenkaan suuresti ikävöinyt kuningattareksi tulemista, hän halusi mieluummin tehdä jotain sellaista, ettei Svenning prinssi enää häntä halveksisi.

Hän ei sentähden sanonut mitään siitä, että oli avannut rautakaapin, eikä ajatellutkaan sitä paljoa.

Eräänä päivänä lähti Svenning prinssi karhunajoon etäiseen ja synkkään metsään. Kaikki hänen hovipolkansa seurasivat mukana. Gunnar oli saanut takaisin jousensa. Se riippui hänen olallaan, ja täytettyä viineä kantoi hän yöllään.

Metsästyseurue läheni metsää. Se oli niin korkea ja tiheää, että siellä vallitsi hämärä keskipäivälläkin. Lintujen laulu kaikui siellä kauniimmin kuin missään muualla, mutta rajuimmin ulvoivat myöskin sudet ja voimakkaimmin mörisivät karhut.

Juuri kun saavuttiin metsänrantaan, pyysi prinssi saada lainata Gunnarin josta ja ampui sillä nuolen umpimähkään puiden väliin. Raju kiljunta ilmaisi, että nuoli oli sattunut. Se viilsi ilman halki hetken vain ja lakkasi sitten äkkiä. Nuoli oli varmasti tappanut.

»Se tietää metsästysonnea!» huudahti prinssi iloisesti.

Samassa sattui hän näkemään Gunnarin, joka oli käynyt kalpeaksi.

»Luulen, että pelkää», sanoi Svenning.

»En», vastasi Gunnar, »mutta tuossa kuolonhuudossa oli sellaista tuskaa».

»Jos olet tunteellinen, et oikein sovi metsästysretkelleni», vastasi prinssi ja ratsasti edelleen.

Joukkue lähti metsään ja huomasi pian eläimen, jonka nuoren ruhtinaan nuoli oli kaatanut. Se oli suuren suuri susi. Se oli suurten puitten siimeksessä. Yksi ainoa auringonsäde oli päässyt tunkeutumaan tiheitten oksien läpi ja paistoi suden teräviin hampaisiin. Nuoli oli mennyt ruumiin läpi ja tunkeutunut maahan.

»Gunnar, mitä tahdot jousestasi? En milloinkaan ole nähnyt näin lujaa jännettä ja niin terävää nuolta», huudahti prinssi ihastuneena.

»En myy sitä mistään maailmassa», vastasi Gunnar. »Antakaa se minulle takaisin!»

Hovipoika ojensi kätensä ottaaksensa jousensa prinssiltä, joka katseli häntä kummastuneena tästä uskaliaisuudesta.

»Et tahdo!» huudahti Svenning suuttuneena. »Etkö sitten tiedä, että olet minun kaikkine päivinesi? Voin panna sinut vankeuteen tai surmata sinut paikalla, jos tahdon.»

»Tee niin, mutta anna minun kuolla jousi kädessäni», pyysi hovipoika.

Prinssin viha lauhtui.

»Kummallinen poika!» sanoi hän. »Jousesi on kyllä erinomainen, mutta mieluummin kuolla kuin erota siitä! On varmaankin jotain merkillistä tuossa jousessa?»

»Se oli viimeinen, minkä kasvatusisäni teki minulle, ennenkuin hän tuli niin vanhaksi ja heikoksi, ettei mitään enää jaksanut», vastasi Gunnar.

»Kas tässä, ota jousesi! En tahdo riistää sinulta rakkauden muistoa», sanoi prinssi katsoen kauniisti. Hänen vihansa oli lauhtunut.

Gunnarin silmät loistivat, ja hän painoi pientä joustansa hellästi rintaansa vasten.

Kuljettiin syvemmälle metsään. Metsästys tuli rajuksi. Moni muhkea karhu ja komea hirvi, moni hiipivä susi menetti henkensä. Svenning prinssin posket hohtivat metsästysinnostasta, ja hovipoikien iloiset äänet kaikuivat metsästystorven toivotusten ohella.

Huomattiin, ettei Gunnar koskaan ampunut muulloin kuin tappaaksensa jo haavoitetun eläimen, että sen kärsimykset loppuisivat. Hovipojat alkoivat ilvehtiä hänen luulotellun pelkonsa tähden. He tekivät sitä ensin varovaisesti, sillä he pelkäsivät prinssiä, jonka suosikki Gunnar oli, mutta kun Svenning kerran sattui kuulemaan heidän leikinlaskunsa ja naurahti sille, pääsi se vauhtiin. Gunnar antoi heidän pilkata, eikä ollut heitä kuulevinaankaan.

»Oletko ampunut yhtään ainoata otusta yksinäsi tällä retkellä, Gunnar?» kysyi prinssi eräänä iltana, kun kaikki olivat laskeutuneet illalliselle ja lepäämään nuotiovalkean ääreen.

Uteliaita katseita suunnattiin puhuteltuun. Kaikki luulivat, että hän kääntelisi ja väentelisi itseään keksiäkseen vastausta puolustukseksi. Mutta Gunnar ei epäröinyt, hän tunnusti punastumatta, ettei hän ollut yksin surmannut yhtään eläintä metsästyksen kestäessä.

»Ja kuitenkin on sinulla paras jousi», sanoi prinssi.

»Sen hän on antanut rappeutua», virkkoi joku hovipojista.

»Hänen mestariammuntansa, jolla hän surmasi maakotkan, oli vain sattuma», sanoi toinen.

»Hän on unohtanut tähtäämisen», selitti kolmas, joka oli juuri avannut suunsa haukatakseen perunaa, mutta menetti suupalansa.

Gunnar, joka istui hyvän matkan päässä hänestä tarttui nuolennopeudella jouseensa, ojensi sen ja ampui perunan keskeltä kahtia, vaikka se jo oli toverin huulten välissä. Yleinen riemu nousi.

»Tahdoin vain näyttää sinulle, että osaan tähdätä», sanoi Gunnar naurahtaen.

»Mutta kun osaat, mikset ole yhtään otusta ampunut?» kysyi prinssi ilon asetuttua.

»Täällä surmataan kyllin monta ilman minun ampumistani», vastasi Gunnar.

»Voiko kaatua liian monta uhria ruhtinaallisella metsästysretkellä?» sanoi prinssi pahastuneena.

»En voi sille mitään, että minun mielestäni on ilkeää haavoittaa ja tappaa vain hovin vuoksi», vastasi Gunnar.

»Tytönsydän!» virkkoi prinssi närkästyneenä.

Gunnar hymyili itsekseen ajatellessaan, kuinka hänen herransa aavistamattaan osui oikeaan.

Yö joutui, ja kaikki laskeusivat levolle nuotion ympärille. Kahden hovipojan tuli vartioida ja estää tulta levenemästä. Mutta kuinka olikaan, kävivät heidän silmäluomensa niin raskaiksi, että heidän täytyi sulkea ne ja nukkua.

Äkkiä heräsi Svenning prinssi läheltä kuuluvasta omituisesta hissutuksesta samalla kun hän tunsu lämpimän henkäyksen kasvoillaan. Ihmeissään avasi hän silmänsä ja näki ylitsensä kumartuneen suunnatoman karhun pään. Otso puhki ja haisteli prinssiä nauttien ajatuksesta, miten hyvältä prinssi maistuisi.

Svenning, joka näki eläimen kohottavan suuren kämmenensä, luuli, että hänen viime hetkensä oli tullut.

Mutta samassa tuli joku hänen ja karhun väliin. Se oli Gunnar, joka oli herännyt ja nähnyt nuoren herransa vaaran. Ajattelematta itseään ryntäsi hän ase-tonna suoraan karhun kohotettua käpälää kohden.

Ällistyneenä katseli otso pienillä silmillään solakkaa hovipoikaa, joka niin äkkiarvaamatta tuli hänen ja maukkaan prinssin väliin, jonka hän niin varmaan oli luullut saaliikseen. Vihasta puhisten sysäsi se leveällä käpälällään Gunnarin syrjään niin keveästi kuin kananhöyhenen.

Mutta pikku hovipoika oli silmänräpäyksessä taas-kin ahdistamassa karhua. Ei ollut aikaa hakea jousta, joka riippui eräässä puussa, ainoa mahdollisuus oli painiminen. Nyt suuttui otso todenteolla ja otti Gunnarin syliinsä viedäkseen hänet mukanaan, hänhän kyllä kelpaisi muutamiksi suupaloiksi pikku kontioille.

Kaikki tämä oli tapahtunut muutamissa sekunneissa, nopeammin kuin siitä kertominen.

Mutta nyt oli prinssi jalkeilla ja kaikki nukkuvat hovipojat herätetyt. Jouset irroitettiin puista, ja nuolisade vihmoi kontiota, johon osattiin ainakin viiteenkymmeneen paikkaan. Karhu tuli äkkiä niin väsyneeksi, että sen täytyi istuutua. Uusi nuolimyrsky teki siitä lopun. Se päästi uhrinsa ja kaatui maahan.

Prinssi riensi muiden edeltä ja otti Gunnarin syliinsä nähdäkseen, oliko hän vielä hengissä. Pikku hovipojan silmät olivat suljetut ja hänen kasvonsa olivat kuolonkalpeat. Eivät milloinkaan nuo hienot piirteet olleet näyttäneet niin tyttömäisen pehmeiltä ja hennoilta kuin nyt, sankarinäytteen suoritettuansa.

Ääneti seisoi metsästäjäparvi prinssin ja hänen hengettömän hovipoikansa ympärillä. Näytti siltä kuin Gunnar olisi kuollut tahtoessaan pelastaa herransa.

Mutta Svenning vei kasvonsa lähelle kalpeita, raollaan olevia huulia.

»Vielä hän elää», sanoi hän.

Kaikki vetivät helpoituksen huokauksen nämä sanat kuultuaan. He tunsivat kyllä nyt, miten paljon he pitivät pienestä toveristaan, vaikka he olivat ilveilleet hänen kanssaan. Ei monikaan heistä olisi uskaltanut aseettomana rynnätä karhun syliin, ja siitä hetkestä asti ei Gunnaria enää koskaan sanottu pelkuriksi.

Prinssi laski hovipojan sammalille, ja häntä ruvettiin herättämään tuntoihinsa. Siinä onnistuttiin pian, poika avasi silmänsä ja katseli etsiskellen ympärilleen, kunnes hänen katseensa pysähtyi prinssiin, joka kumartui hänen ylitsensä.

»Sinä olet pannut henkesi alttiiksi minun tähteni, Gunnar», sanoi hän, »sinä olet suorittanut miehuusnäytteesi».

Pikku hovipojan silmät loistivat, ja hänen kalpeille poskillensa kohosi väriä näistä toivotuista sanoista.

Tämä karhu oli metsästyksen viimeinen uhri. Niin pian kun Gunnar oli tarpeeksi vironnut, lähdettiin kotimatkalle.

Mutta saavuttaessa kuninkaan linnaan saivat he surullisen sanoman siitä, mitä heidän poissa ollessaan oli tapahtunut. Julmurikuningas oli huomannut, etteivät kuningattaren uudet hiukset olleetkaan, kuten hän oli sanonut, kasvaneet päästä ihmeen kautta, vaan olivat ihan irrallaan. Kuningas oli niin hirveästi suuttunut tästä petoksesta, joka päälle päätteeksi oli saattanut hänet toimeenpanemaan erikoisen juhlan, että hän oli panettanut kuningatar raukkansa torniin ja tuominut hänet siellä nälkään kuolemaan.

Svenning prinssin mieltä kovin liikutti kaikki tämä. Hän rakasti äitiään, joka ei ollut koskaan tehnyt kenellekään mitään pahaa ja jolla oikeastaan ei ollut mitään muuta vikaa kuin suuri turhamaisuutensa. Suruissaan meni hän isänsä luo pyytämään armoa äidilleen. Kun tämä ei auttanut, suuttui hän ja uhkasi nostaa kapinan.

Kuningas nauroi häijyisti ja käski sotilaansa panna poikansa torniin. Prinssikin tuomittiin nälkään kuolemaan. Torni oli täynnä ihmisparvoja, jotka olivat uskaltaneet pyytää armoa onnettomalle kuningattarelle, mutta jotka eivät olleet voittaneet muuta kuin että itse joutuivat saman kohtalon alaisiksi. Kun nyt tämä tuomio tuli kuninkaan oman pojan ja perillisen osaksi, ei kukaan enää uskaltanut pyytää armoa kuolemaantuomituille.

Gunnar joutui ensin vallan epätoivoon ja aikoi mennä kuninkaan luo pyytämään armoa prinssille, ei vapauttaakseen prinssiä, sillä sehän oli hyödytöntä, vaan saadakseen kuolla hänen kanssaan. Mutta onneksi tuli hän ajoissa toisiin ajatuksiin. Hän huomasi sen tyytymättömyyden kuohun, joka kyti jokaisen rinnassa julmaa Julmurikuningasta kohtaan. Tämä oli vähemmän varma valtaistuimellaan kuin aavistikaan. Tarvittiin vain, että jollakin oli tarpeeksi rohkeutta käyttääkseen hyväkseen yleistä tyytymättömyyttä ja kukistaa kuningas. Gunnar huomasi tilaisuuden tulleen, jolloin hänen pitäisi tulla jälleen Gunlögiksi ja ottaa valtakunta, oikeudenmukainen perintönsä, haltuunsa. Nyt hän ei tekisi sitä itsekkäisyydestä eikä vallanhimosta, vaan pelastaakseen tornista kuningattaren, Svenning prinssin ja kaikki muutkin kuolemaantuomitut. Mutta hänen tuli menetellä viisaasti.

Julma kuningas oli tavallaan mieltynyt Gunnariin siitä pitäen, kun hän oli nauttinut hänen erikoisesta ruuanlaittotaidostaan. Pikku hovipoika sai senvuoksi mennä kuninkaan huoneeseen ja olla hänen läheisyydessään.

Eräänä iltana pelasi hän shakkia kuninkaan kanssa, sillä tämän vasituinen shakinpelaaja oli pyytänyt armoa kuningattarelle ja oli nyt tornissa näkemässä nälkää. Kerran toisensa perästä hävisi pikku hovipoika tahallaan, mutta kuitenkin niin taitavasti ja hienosti, että kuningas luuli itse pelaavansa niin mainiosti, ja tästä tuli majesteetti yhä paremmalle ja paremmalle tuulelle.

»Teidän majesteettinne pitäisi panna toimeen juhla», ehdotti Gunnar.

»Miksi niin, pikku juhlija? Etkö ole tyytyväinen arkiruokaani?» jupisi kuningas, joka vainusi esityksestä majesteettirikosta.

»Olenhan toki tyytyväinen. Juhla ei olisi minun tähteni, vaan että se ärsyttäisi vankeja tornissa. Heidän tuskansa enenisivät, kun täällä juhlittaisiin, eivätkä he saisi ottaa osaa.»

»Voit olla oikeassa. Ajattelen asiaa», sanoi kuningas.

»Mutta älkää ajatelko liian kauan, teidän majesteettinne. Juhla pitää viettää jo huomenna, muutoin voivat muutamat vangit ehtiä kuolla, eivätkä saa kuulla ilonpitoa.»

»Olet oikeassa. Vietetään se jo huomenna», sanoi kuningas yhä ilostuen.

Hän kutsui kokoon kaikki läsnäolijat ja rupesi heille puhumaan juhlasta.

He imartelivat ja suostuivat kaikkeen teeskennellyllä ihastuksella, mutta itse asiassa eivät he voineet olla kyllin suuttuneita sydämettömälle hovipojalle,

joka oli tehnyt tämän ehdotuksen. Heitä kaiveli nähdä hänen istuvan iloisena ja hymyilevänä, vaikka hänen nuori herransa, joka aina oli ollut niin hyvä hänelle, menehtyi nälkään vankeudessa. Gunnar huomasi heidän ajatuksensa, mutta yhä vain hymyili, hän kyllä tiesi mille hän hymyili.

»Teidän majesteettinne», huudahti hän, »saanko minä ehdottaa juhlaohjelman loistonumeron?»

»Anna kuulua», sanoi kuningas.

»Kokoo kaikki kansa kuninkaanelämän suuren pääoven eteen. Ulkopuolella on penikulmanlaajuinen kenttä, kansa saattaa sinne nähdä komeron, jossa on ihmeellinen valtakunnankaappi. Julista myöskin määräys, että se, joka voi avata kaapin oven, saa valtakunnan sinulta ja vapauttaa vangit tornista. Saata tämä myöskin heidän tietoonsa, niin herää heissä toivo, joka tietysti ei toteudu ja sehän vain enentää tuskia. Mutta säädä myöskin, että jokaisen, joka koettaa avata valtakunnankaapin ovea eikä onnistu, täytyy kuolla.»

Ensiksi ihastui kuningas tästä ehdotuksesta, mutta sitten hän alkoi epäillä.

»Ajattele, jos joku onnistuisi», mutisi hän.

»Kuka saattaisi onnistua?» kysyi Gunnar. »Ainoastaan se, jolla on oikeus valtakuntaan, voi avata sen, ja kuka on se, ellet sinä, kuningas, eikä kukaan muu? Vai etkö ole laillinen kuningas?»

»Olenhan toki», kiiruhti kuningas vastaamaan hämillään pienen hovipojan sanoista, jotka lausuttiin lukuisan ihmisjoukon kuullen.

»No, sittenhän ei ole mitään vaaraa, että jonkun onnistuisi riistää valtakunta sen lailliselta omistajalta», sanoi Gunnar.

»Ei, se on selvää. Mutta juuri siksi kai ei kukaan uskalla panna henkeänsä alttiiksi koettamalla avata ovea, jonka ominaisuudet kaikki tuntevat», muistutti kuningas.

»Kutsu vaan kansa kokoon, ja ellei kukaan ilmoit-taudu, niin pakota kuka tahansa koettamaan.»

Nyt oli kuningas tyytyväinen. Tuntui siltä kuin huomiset kemut tulisivat olemaan hänelle mieleen.

Pieni hovipoika ei ollut vähemmän tyytyväinen. Hänen kasvonsa loistivat ilosta, ja hänen sydämensä oli niin kevyt, sillä hän tiesi, mitä ei kukaan muu tiennyt. Huomenna olisi valtakunta hänen ja kaikki vangit vapaina.

Seuraavana päivänä oli kaikki kansa kokoontunut kuninkaanlinnan edustalle. Pää pään vieressä kuhisi, ja äänekäs yhtämittäinen surina kuului ihmisjoukosta.

Kaikki saattoivat nähdä komeron, jossa oli rautainen valtakunnankaappi linnan pääoven yläpuolella.

Rumpujen pärähdykset ja torvien toivotukset ilmoittivat kuninkaan tulon. Hän tuli linnasta hovinsa ja henkivartijainsa ympäröimänä, hänen vaippansa lievettä kantoi Gunnar. Aivan pääoven eteen asettui kuningas ja käski, että kuninkaallinen määräys vielä ker-ran luettaisiin.

Airut astui esiin ja julisti ukkosäänellä, että kuka tahansa sai koettaa aukaista rautakaapin ovea. Joka onnistuisi, saisi valtakunnan, joka epäonnistuisi, menettäisi henkensä. Ainoastaan viisi minuuttia saisi jokainen käyttää tähän vakavaan koetukseen.

Kaikki jäivät ääneti odottamaan, kun olivat kuulleet airueen sanat. Uskaltaisikohan kukaan astua esiin?

Onnenonkijoita on kaikissa maissa, onnenonkijoita valmiina panemaan henkensä alttiiksi vähäpätöisen

asian tähden, sitä enemmän silloin, kun voittona on valtakunta. Niitä tuli joukottain, kokonainen jono, he kiipesivät yksitellen pieniä pääoven koristeessa olevia portaita myöten, he kompastuivat mielenliikutuksesta ja kömpelyydestä, mutta nousivat kumminkin.

Vaikka he vääntelivät ja kääntelivät, eivät he saaneet ovea auki. Muutamat ottivat avaimen pois ja koettivat tiirikoilla, toiset potkivat ja jyskyttivät, itkivät ja uhkailivat ovea, ei mikään auttanut. Joka viides minuutti hoiperteli kalpea, kuolemaantuomittu, onneton raukka alas komerolta toiselta puolen, kun toinen onnenonkija toiveita ja uusia kujeita mielessä nousi toiselta puolelta.

Kuningas nautti. Ensin tahtoi hän paikalla hirttää ne, jotka eivät onnistuneet, mutta Gunnar esti sen.

»Elä surmaa heitä nyt, se peljättäisi vaan toisia koettamasta», sanoi hän.

»Saatatpa olla oikeassa», sanoi Julmurikuningas ja lisäsi viekkaalla hymyllä: »Eikä ole vahingoksikaan, että saan enemmän aikaa aatella oikein tuskallista surmaamistapaa heille.»

Halu uskaltaa ryhtyä tähän vaaralliseen kokeeseen laimeni vähitellen, kun huomattiin, että ovi itsepäisesti vastusti jokaista hyökkäystä, vaikka se olisi ollut suunniteltu kuinka viekkaasti tahansa ja vaikka se olisi millä voimalla tahansa käytäntöön pantu. Lopulta ei ollut enää ketään, joka olisi tahtonut nousta kiemurtelevia portaita myöten kammioon. Silloin astui Gunnar esiin, asettui kuninkaan eteen ja sanoi kauas kantavalla äänellä:

»Nyt, oi kuningas, on sinun vuorosi osoittaa valtaasi, jonka nämä onnenonkijat mielettömällä ryntäyksillään valtakunnankaapin ovea vastaan ovat tahtoneet sinulta

riistää. Ovi pysyi kiinni, niin se jää, kunnes valtakunnan oikeudellinen valtiastuoli kiertää sen avainta. Ilahuta nyt alamaistesi silmiä, oi kuningas, avaamalla tämä ovi, sillä kuka voi sen, ellet sinä, oi kuningas?»

Sitten, kun hän huomasi epäilystä ja levottomuutta kuninkaansa kasvoissa, kääntyi Gunnar kansan puoleen ja huusi:

»Se, joka ei yhdy tähän alamaiseen anomukseen, tekee itsensä syyppääksi majesteettirikokseen, sillä hän epäilee kuninkaansa laillista oikeutta.»

Koko kansa yhtyi heti äänekkäin huudoin, kaikui kuin jyrisevä ukkonen kentän halki.

Kuningas kalpeni ja kylmä hiki kohosi häneen, mutta hän ei nähnyt muuta neuvoa kuin koettaa täyttää kansan pyyntöä, muutoin olisi häntä epäilty, ja silloin olisi hän kukistettu. Väliin oli hän yön aikaan syvimässä salaisuudessa koettanut avata ovea, mutta ei onnistunut. Siitä oli hän ymmärtänyt, että hänen kuolleen veljensä lapsi vielä eli. Nyt oli hänen ainoa toivonsa se, että tuo lapsi olisi kuollut, sittenkun hän viimeksi oli koettanut ovea. Jos niin olisi asian laita, saattaisi hän avata, sillä silloin olisi valtakunta perintöoikeuksineen hänen.

Koettaen näyttää levolliselta nousi hän kaikella kuninkaallisella arvokkuudellaan ja kulki pääovea kohti. Horjuvin askelin kiipesi hän komeroon. Pitkä vaipanlaahus, jonka Gunnar oli päästänyt kädestään, riippui kuin esirippu porttiaukon yli.

Hengetön hiljaisuus vallitsi. Ääretön uteliaisuus oli herännyt, kaikki olivat valmiita talleamaan toisiaan innossa saada nähdä, mitä oli ihmeellisessä kaapissa.

Kuningas tarttui vapisevalla kädellä avaimen ja väänsi, mutta varmaankin oli lukossa vika. Hän kiersi

vielä kerran. Hän koetti ensin kiertää oikeaan, sitten vasempaan ja sitten sekä oikeaan että vasempaan yhtä aikaa. Hän käänsi ja väänsi, hän repi ja veti enenevällä epätoivolla, mutta kaikki turhaan. Ensin hän punastui ihan sinisenpunaiseksi ponnistuksesta ja kävi sitten valkeaksi pelosta ja viimein viheriäksi kiukusta, mutta ei mikään oveen vaikuttanut.

Silloin alkoi kuulua mutinaa kansan keskuudesta, ensin heikkoa, sitten yhä äänekkäämpää ja äänekkäämpää:

»Et olekaan kuninkaammel!»

Julmurin sydän kutistui kokoon kauhusta kuullessaan tätä kasvavaa uhkaa. Hän raivostui koetuksissaan avata ovea, mutta turhaan.

Viimein otettiin hän väkisin alas komerosta ja hänen omat henkivartijansa panivat hänet rautoihin. Hän oli kukistettu kuningas ja hän kiristeli hampaitaan voimattomassa kiukussa nähdessään kaikki muut vangit päästettävän vapaiksi ja huomattessaan yksin olevansa vankina.

Mutta nyt seurasi kysymys: kuka on oikea kuningas?

»Svenning prinssi, antakaa Svenning prinssin koettaal!» huusi joku, ja ehdotus sai yleistä kannatusta.

Prinssi tuotiin vankeudesta ja sai kuulla, mitä oli tapahtunut. Mutta puolikuollut kun oli nälästä, tahtoi hän mieluummin leipäpalan kuin koko valtakunnan. Hänelle annettiin ruokaa, ja hän ahmi sen suuhunsa. Sitten hän virkosi, mutta sitten tuli hänen ensi ajatukseseen äiti ja toiset vangit tornissa. Nämäkin vapautettiin ja saivat ruokaa, ja vasta silloin herätti prinssin huomiota tapahtumat pääoven luona.

Hän koetti avata ovea, mutta se ei onnistunut.

Nyt ei enää ollut mitään neuvoa. Kuka oli kuningas?

Muutamit muistelivat, että Julmurikuninkaan vanhemmalla veljellä oli ollut pieni tytär, joka oli hävinnyt samana yönä, kun hänen isänsä oli kuollut. Häntä oli pidetty kuolleen ja oli jo melkein unhotettu, mutta nyt hänet muistettiin ja ymmärrettiin, että hän kai vielä eli. Mutta missä hän oli? Neuvosherrat ja muut etevät henkilöt löivät viisaat päänsä yhteen saadakseen selville, miten voitaisiin saada hänestä tietoa. Muistettiin, että hänen nimensä oli Gunlög, siinä kaikki.

Sillävälän vallitsi suuri sekasorto linnan portin edustalla. Kansa tungeskeli ja huusi, joukko tahtoi koettaa onneansa oven suhteen, nyt kun siitä ei enää ollut hengenvaaraa.

Kaikessa tässä sekasorrossa ei kukaan huomannut, että Gunnar hävisi kuninkaanlinnaan. Hän riensi vanhan ystävänsä pukumestarin luo, joka istui huoneessaan tarkastamassa pukuja ja vähät välitti ulkopuolella vallitsevasta melusta ja hälinästä.

»Pukumestari», huudahti Gunnar syöksyen innoissaan huoneeseen, »anna minulle joutuun puku, joka soveltuisi kuninkaantytarelle, mutta pian, sillä minulla on kiire.»

Pukumestari katsahti ylös ja nauroi.

»No, mitä hänen päähänsä on nyt pälkähtänyt? Pukeutua prinsessaksi, kiitän siitä! Minkä kotkan hän sillä aikoo ampua?»

Vanha pukumestari oli ainoa kuninkaanlinnassa, joka oli saattanut olla levollinen ja iloinen näinä surullisina päivinä, sillä hänellä oli niin luja usko, että kaikki lopulta kääntyy hyväksi, ettei hänen rauhansa koskaan häiriytynyt.

»He kyllä pääsevät pois hengissä», oli hän sanonut niin levollisena kuningattaresta ja prinsista ja kaikista muista vangeista tornissa. Että hän oli ollut oikeassa, ei hän tiennyt vielä itsekään.

Gunnar oli hänen suosikkinsa, siksi hän otti vastustelematta varastostaan valkean silkkipuvun kultavöineen ja kultaisine kruunulla koristettuine päähineineen.

Gunnar otti vaatteet ja juoksi viereiseen huoneeseen, jossa hän muutti itsensä jälleen Gunlögiksi.

Kun vastavalettu prinsessa tuli pukumestarin huoneeseen, oli tämä vähällä kaatua selälleen ihastuksesta. Gunlög nauroi iloisesti ja tarttui vanhuksen käteen.

»Tule mukaan, niin saat nähdä jotain vieläkin merkellisempää», sanoi hän.

Ulkona jatkui kuitenkin meteli ja yhä vaan eneni, tyrkittiin toisiaan, että päästäisiin komerolle.

Mutta äkkiä väistyi kansajoukko ja valkopukuinen tyttönen säkenöivä kruunupäähine kullankeltaisilla, puolipitkillä kiharoillaan kulki hymyillen väistyvän väkijoukon läpi. Toiveikas loisto oli sinisissä silmissä ja voitonvarmuus astunnassa, joka herätti ihastusta ja odotusta.

Kevyesti ja ketterästi kiipesi hän komeroon, josta tungskelevat joukot olivat väistyneet. Siellä seiso i hän aivan yksin kaikkien näkyvillä. Puku kimalsi hohtavan valkoisena auringonpaisteessa, pääkoriste säkenöi, ja siniset silmät loistivat.

Hiljaisuus vallitsi suunnattomassa, aaltoilevassa kansanjoukossa. Kuka oli tuo ihana tyttönen? Ei kukaan ollut nähnyt häntä ennen, mutta kaikki ajattelivat, että hän varmaankin oli prinsessa. Saattaisikohan hän olla Gunlög?

Hänen katseensa mittaili kansajoukkoja. Kaikki katsoivat odottaen häneen, Svenning prinssi ja muutkin. Silloin hän hymyili ja kääntyi rautakaappiin, jonka oven hän aukaisi ilman minkäänlaista vaikeutta.

Pitkäveteinen Oi —i—i, josta tuhansien ihmisten hämmästys ilmeni, tervehti tätä tekoa, joka nyt suoritettiin yhtä helposti kuin se oli ollut mahdoton kaikille muille. Sitten pääsi riemu valloilleen.

»Gunlög, Gunlög, prinsessa, kuningatar! Kuningatar Gunlög, tervel!»

Niin kaikui myrskyn pauhinalla kansanjoukoista. Heidän hillitsemätön riemunsa aaltoili Gunlögiä vastaan hänen seisoessaan avatun valtakunnankaapin vieressä. Jalokivi siellä sisällä loisti ja säteili kuin aurinko, ja tulikirjoitus loimusi kaikkien nähtävänä:

»Oikeus voittaa!»

Kun Julmurikuningaš luki sen, sai hän pistoksen silmiinsä, ja hän tuli paikalla sokeaksi.

Svenning prinssi riensi Gunlögin luo ja notkisti toisen polvensa hänelle ritaritavan mukaan.

»Gunlög, serkkuni, kuningattareni, miksi en ole sinua koskaan ennen nähnyt, mistä sinä tulet?»

»Olet nähnyt minut usein, tulen isäsi linnasta», sanoi hän hymyillen.

Hän katseli häneen sanattomalla ihastuksella. Hän nauroi.

»Etkö tunne minua?» kysyi Gunlög.

Prinssi pudisti päätään.

»Sinä olet jonkun näköinen, mutta en osaa sanoa kenen.»

»Etkö enää tunne Gunnaria?»

»Gunnar, hovipoikani?» huudahti hän ja katseli etsien väkijoukosta,

Mutta Gunnaria ei ollut siellä. Silloin katsoi prinssi jälleen prinsessaan ja oli kuin Gunnar olisi katsellut häntä noista iloisista sinisistä silmistä. Silloin hän ymmärsi. Polttava puna kohosi prinssin poskille ja otsalle.

»Ja sinua, jalosyntyinen prinsessa, olen käsenyt kuin hovipoikaani! Olet nukkunut matolla oveni ulkopuolella! Kuinka olenkaan rikkonut ritarivalani, että kunnioittaisin naista!»

»Elä ole pahoillasi siitä», lohdutti Gunlög. »Et voinut aavistaa, kuka minä olin, kun kerjäläispojan puvussa tulin isäsi linnaan. Olit kuitenkin hyvä minulle, ja nyt tahdon palkita sinua. Nouse!»

Hän puhui hyvin hellästi. Svenning nousi. Siinä he nyt seisovivat kumpanenkin molemmin puolin avattua valtakunnankaappia.

Gunlög kääntyi kansan puoleen ja kysyi, oliko valtakunta hänen.

»On, on», huudettiin kaikilta tahoilta.

»Silloinhan on minulla myöskin oikeus antaa se pois», jatkoi hän. »Svenning prinssiä rakastavat kaikki, kuningas soveltuu teille paremmin kuin kuningatar, annan siis valtakunnan serkulleni, Svenning prinssille. Hän hallitkoon sitä mielensä mukaan.»

Mutta nyt välähtivät prinssin silmät, ja hän vastasi:

»Jos valtakunta on minun ja jos saan hallita mieleni mukaan, niin annan sen takaisin Gunlög kuningattarelle.»

Prinsessa katsoi häneen puoleksi rukoilevasti, puoleksi veitikkamaisesti ja sanoi:

»Silloin annan sinulle sen vielä kerran.»

»Ja minä annan sen takaisin sinulle, sillä se on oikeuden mukaan sinun», sanoi hän.

»Mutta jos minä annan sen sinulle, niin on se sinun», väitti toinen vastaan.

Täten jatkoivat he valtakunnan antamista toisilleen, aivan kuin kaksi lasta, jotka heittävät palloa keskenään.

Viimein kun toinen ei tahtonut ottaa valtakuntaa enempää kuin toinenkaan, eivät he enää tienneet mitä neuvoksi. Ja kansajoukotkin väsyivät. Eivätkö he saisi hallitsijaa kummastakaan noista kahdesta? He eivät tienneet kummanko he mieluummin olisivat tahtoneet, mutta varmasti tahtoivat he toisen, elleivät suorastaan kumpaakin. Niin, miksei kumpaakin?

Silloin astui vanha pukumestari esiin ja sanoi prinssille ja prinsessalle:

»Mikä estää teitä yhdessä pitämästä valtakuntaa. Pankaa toimeen häät ja ruvetkaa kuninkaaksi ja kuningattareksi, se lienee selvintä. Että te pidätte toisistanne, näkyy selvästi, kun kumpanenkin tahtoisi antaa toiselle.»

Tämä oli erinomainen kysymyksen ratkaisu. Svenning ja Gunlög eivät voineet ymmärtää, etteivät he olleet ajatelleet sitä heti. He nauroivat omalle tuhmudelleen ja ojensivat kätensä toisillensa valtakunnan kaapin yli. Niin he menivät kihloihin ja kansanjoukot riemuitsivat.

Julmurikuningas oli ainoa, joka ei iloinnut. Hän hikoili tuskasta ja odotti, että hänet surmattaisiin. Mutta ei Svenning eikä Gunlöggään sallinut sitä. He antoivat hänen muuttaa etäiseen linnaan, jossa häneltä puuttui vaan valta ja vapaus. Silmäinsä valoa hän ei saanut takaisin, viimeinen, minkä hän oli tässä maailmassa nähnyt, oli jalokiven tulikirjoitus: »Oikeus voittaa.» Ja nämä sanat kaivelivat petollista vanhaa Julmuria niin, että hän tuli kipeäksi.

Svenningin äiti, vanha kuningatar sai takaisin teko-
tukkansa ja tuli hyvin iloiseksi. Oli tarkoitus, että hän
asuisi edelleenkin kuninkaanlinnassa poikansa luona,
mutta havaittiin pian, että hänellä oli ikävä. Ei autta-
nut, että häntä kunnioitettiin ja että hän sai kaikki, mitä
tahtoi. Viimein tuli ilmi, että hän ikävöi vanhan, eroite-
tun, sokean kuninkaan luo. Hän sai kuin tahtoi, ja lähti
iloisena Julmurikuninkaan luo aivan unohtaen koko-
naan, että tämä oli kerran tahtonut antaa hänen kuolla
nälkään.

Svenning kuningas ja Gunlög kuningatar elivät
yhdessä monta vuotta onnellisina ja hallitsivat viisaasti
ja taitavasti kansaansa, joka heitä rakasti.

ONNEN SAAREN PRINSSI.

Oli kerran kuningas, jolla oli kaksi poikaa. Vanhempi, Fabian, oli reipas ja vilkas, mutta nuorempi, Florio, uneksi pitkin päivää.

Heidän opettajansa aseleikeissä oli kuninkaan neuvonantaja. Hän piti paljon Fabianista, mutta ei ollenkaan Floriosta. Kun kuningas makasi kuolinvuoteellaan, puhui neuvonantaja hänen kanssaan kummastakin prinssiä siten, että kuningas eräänä päivänä kutsui heidät luokseen ja sanoi:

»Sinulle, Fabian, annan minä kruunun ja valtakunnan perinnöksi. Sinä olet uljas ja valpas, sinä suojelet kansaasi ja maatasi ja olet urhoollisin sodassa. Mutta sinä, Florio, joka et muuta tee kuin uneksit, saat osan, joka sopii sinulle. Sinulle annan Felicitas saaren, jos voit sen saavuttaa. Vaikka kauneimmat unelmat asustavat siellä, ei saarta saavuteta vaan unelmoiden, muista se, poikani.»

Sitten kuoli vanha kuningas ja haudattiin suurella loistolla.

Fabian tuli kuninkaaksi isänsä jälkeen ja otti haltuunsa valtakunnan, mutta Florio sulkeutui huoneeseensa ja oli pahoillaan siitä, ettei ollut saanut vaaksankaan vertaa maata. Hänen mielestään hänelle oli tehty vääryyttä, eikä hän tahtonut nähdä neuvonanta-

jaa, joka oli houkutellut vanhaa kuningasta jakamaan niin eri lailla.

Fabian kuningas sääli veljeänsä ja antoi hänelle suuren ja kauniin linnan asunnoksi.

»On parasta, että jäät minun valtakuntaani», sanoi hän, »sillä sinun valtakuntaasi ei kyllä ole ole-massakaan, isämme varmaankin houri puhuessansa Felicitas saaresta. Ja kaikessa tapauksessa et sinä koskaan sitä saavuta, sillä sinne ei päästä vaan unelmoiden, ja sitähan sinä vaan osaat tehdä.»

Niin puhui Fabian, ja Florio jäi. Hän uskoi kuten veljensä, ettei hänen saartaan ollut olemassa, mutta kuitenkin ei hän voinut olla sitä ajattelematta, hän ajatteli sitä yötä ja päivää. Kun oli kuuma ja prinssi oli pitkällään nurmikolla linnan puistossa ja katseli ylös tammien tuuheihin latvoihin, kuvitteli hän kuulevansa, miten viileästi ja suloisesti merenaallot pauhasivat hänen tuntemattoman saarensa rantamilla. Kun ilta tuli, oli hänestä kuin iltaruskon haaveelliset ja loistavat pilvet olisivat rakentaneet hänen kuningas-linnansa saarelle huippuineen ja torneineen. Mutta kun iltarusko vaaleni, oli kuin hänen kaunis linnansa olisi vajonnut maahan, ja silloin vierähti kyynel hänen silmistään samettinutulle.

Samassa tuli Fabian kuningas.

»Leikitkö timanteilla, Uneksija prinssi?» kysyi kuningas leikkilisesti ja osoitti kimmeltävää kyyneltä. »Ei, tämä ei käy laatuun, Florio! Nouse, asesta itsesi ja tule lähimmäiseksi miehekseni!»

»Unohdat, että olen kuningas, en voi palvella toista», vastasi prinssi ylpeästi.

Fabian nauroi.

»Ylvästele, unelmasairas utusaaren kuningas!» sanoi hän pilkallisesti ja lähti.

Sinä yönä ei Florio prinssi saattanut nukkua. Hänestä rupesi tuntumaan niin ummehtuneelta ja pimeältä vuoteenkatoksen alla. Hän siirsi syrjään purpurasamettiset vuoteenverhot ja meni äänettömin askelin pehmeän maton yli ikkunan luo ja katseli ulos.

Tähdet tuikkivat taivaalla, ja prinssi mietiskeli, olisikohan joku niistä hänen onnensa saari. Mutta jos niin oli, ei hän koskaan pääsisi sinne, sillä hänellä ei ollut siipiä.

Hän oli vielä ikkunassa aamuruskon ruvetessa idässä loimuamaan. Silloin tuli prinssin kaiho niin voimakkaaksi, että hänen täytyi laulaa siitä, ja hän lauloi:

»Jos aamun siivin entää
vois avaruutehen,
miss' ilman linnut lentää
ja laulaa riemuiten,
niin ehkä saareni löytäisin —
nyt näännyn rintani kaihoihin!»

»Miksi näännnyt?» kysyi ääni hänen ikkunansa alta.

Hämmästyneenä ojensi prinssi itsensä ulos akkunasta nähdäkseen kuka puhui.

Siellä istui harmaakiharainen ukko kultaharppu sylissänsä. Florio prinssi tunsu vanhan laulajan, jolla ei ollut ja joka ei tahtonut mitään kotia, vaan kuljeksi talosta taloon laulaen laulujaan yhtä kauniisti köyhimälle orjalle kuin mahtavimmalle kuninkaalle.

Prinssi kertoi surunsa vanhalle laulajalle. Tämä hymyili salaperäisesti.

»Elä sure, sillä saaresi on olemassa», sanoi hän.

»Kuinka tiedät sen?» kysyi prinssi kiihkeästi.

»Olen ollut siellä, käyn siellä usein kuljeskellessani», vastasi vanhus.

»Neuvo minulle tie», käski prinssi.

»Sitä en voi, se täytyy sinun itsesi löytää», vastasi laulaja ja alkoi näpähytellä harppunsa kieliä.

Ja hän lauloi:

»Ken kulkee, kulkee, konsanaan
ei määrän päähän pääse,
ja vaikka etsii ainiaan,
niin löytämättä jää se?

Hän varmaan, itsekkäästi vain
ken pyytää onneansa
ja muiden huolet unhottain
ain' nurjuu omiansa.»

»Tarkoitatko, että minä teen niin?» kysyi Florio prinssi suuttuneena. »Varo, ukko, minä voin antaa särkeä harppusi tuhansiin sirpaleihin.»

Mutta ukko vastasi laululla:

»Sa kieli katko, kuitenkin
ei toisin sulle soi se!
Kas totuus, harpun murskantaan
ei konsaan kuolla voi se!»

»Olet kummallinen ukko», sanoi Florio prinssi.
»Ja kummallisinta on, etten saata sinulle suuttua.
Etkö saata sanoa minulle ollenkaan mitään saarestani?
Puhu tavallisella tavalla, sillä en pidä laulustasi.»

Silloin nousi laulaja ja pani harppunsa koteloon.

»Menetkö pois sanomatta minulle sen enempää valtakunnastani?» kysyi prinssi levottomana.

Hänen äänensä ei ollut nyt käskevä, se oli rukoileva.

»Lauloin sinulle valtakunnastasi», vastasi laulaja.

»Mutta sinä et tahtonut kuulla.»

»Lauloithan vaan ilkeyksiä minusta», sanoi prinssi.

»Lauloin totuuden sinusta. Toimita, että minä saan laulaa kauniimpaa totuutta sinusta», sanoi laulaja.

Prinssi kääntyi pois suuttuneena, ja laulaja nosti harppunsa selkäänsä, mutta ennenkuin hän meni, sanoi hän prinssille:

»Jos ken tahtoo saavuttaa saaren, ei hän saa odottaa, että saari tulee hänen luokseen. Jos on unelmasairas ja laiska, ei tule toimeliaaksi työtä tekemättä.»

Sanottuaan tämän meni vanha laulaja matkoihinsa prinssin jäädessä ikkunaan miettimään ukon sanoja.

Myöhemmin päivällä meni Florio veljensä luo.

»Fabian», sanoi hän. »Anna minulle seurue, joka on prinssin arvon mukainen, ja anna minun lähteä etsimään ja valloittamaan valtakuntaani.»

Fabian kuningas teki kuten hänen veljensä tahtoi, ja loistavan seurueen Florio prinssi sai, sadottain sotilaita kiiltävissä varustuksissa terävine aseineen. Mutta komein oli prinssi itse. Hänellä oli kuninkaan kruunu päässä, ja hänen asentonsa oli hallitsijan, vaikka hänellä ei vielä ollut valtakuntaa.

Sitä valtakuntaa hän nyt lähti etsimään. Mutta hän vaan löysi muiden kuninkaitten valtakuntia ja joutui toiseen sotaan toisensa perästä. Hänen kirkkaisiin asevarustuksiinsa tuli verta, ja hänen seurueensa väheni joka taistelussa. Viimein sattui hän kohtaamaan niin voimakkaan vihollisen, että kaikki hänen sotilaansa kaatuivat ja hän itse töin tuskin pelastui, sitten kun

kruunu oli pudonnut hänen päästään, hevonen ammuttu hänen altaan ja hänen varustuksensa rikottu. Verta vuotaen useista haavoista vetäysi hän pois ja paneusi vanhan kuusen alle odottamaan kuolemaa.

Mutta kuolema ei tullut. Sen sijaan tuli tyttö kulkien ohi. Hänellä oli ystävälliset siniset silmät ja mitä iloisin hymy. Nähdessään haavoitetun prinssin, pysähtyi hän heti ja satoi hänen haavansa kyselemättä, kuinka hän oli saanut ne, tai kuka hän oli.

»Tiedätkö, että omat maamiehesi ovat haavoittaneet minua näin?» kysyi prinssi.

»He olivat pahoja», sanoi tyttö.

»Ei, sitä he eivät olleet», sanoi prinssi, »he tekivät velvollisuutensa, sillä minä taistelin heidän kuningastansa vastaan».

»Teitkö niin? Et tehnyt hyvästi», sanoi tyttö, mutta ei lopettanut haavoja sitomasta.

»Voitko olla ystävällinen sille, joka on taistellut kuningastasi vastaan?» kysyi prinssi.

»Minä säälin niin kaikkia kärsiviä, etten voi olla muuta kuin ystävällinen heille», vastasi tyttö. »Mutta miksi taistelit kuningastani vastaan?» kysyi hän sitten.

»Niin, katsos», vastasi Florio, »asian laita on se, että itse olen kuningas, mutta en tiedä, missä valtakuntani on, siksi ajattelen tullessani johonkin maahan, että onko se ehkä minun valtakuntani. Silloin koetan valloittaa sitä, sillä jos se olisi minun, niin onnistuisin tietysti. Mutta tähänasti on minut aina voitettu, ja nyt niin perinpohjaisesti, etten enää koskaan voi ryhtyä taisteluun.»

Prinssi tuntui niin surulliselta, että tytölle tuli kyyneleet silmiin.

»Tiedätkö, mikä on valtakuntasi nimi?» kysyi hän.

Hän tahtoi niin mielellään auttaa prinssiä saamaan sen selville, mutta ei tiennyt, miten se tapahtuisi.

»Onnen saari», vastasi prinssi.

»Oii!» huudahti tyttö iloisesti. »Onnen saari, jossa kaikki kauniit unelmat ja kaikki hyvät ajatukset asuvat, siellä olen ollut monta kertaa!»

»Voitko näyttää minulle tien sinne sitten?» pyysi prinssi innokkaasti.

Mutta tyttö pudisti päätään.

»Sitä en voi, sinun täytyy itse löytää sinne tie», sanoi hän, aivan kuin vanha laulajakin oli sanonut. »Mutta sinun ei tarvitse surra, että olet menettänyt sotajoukkosi ja aseesi, sillä sitä valtakuntaa ei valloiteta väkivallalla.»

»Miten se valloitetaan sitten?» kysyi prinssi.

»Sitä salaisuutta en voi sinulle opettaa», sanoi tyttö, »sinun tulee käyttää silmiäsi ja korviasi ja ajatustasi saadaksesi sen itse selville. Sitä et ole tehnyt tähän asti, muuten et olisi ryhtynyt tappeluun niin monen kuninkaan kanssa täällä mannermaalla. Valtakuntasi on saari ja täytyy sentähden olla jossain kohti suuressa meressä.»

»Oii, miten olen ollut tuhma!» huudahti prinssi. »Pieninkin lapsi olisi voinut sen ymmärtää!»

»Niin kyllä», sanoi tyttö hymyillen. »Mene nyt merelle päin. Tiellä näet kolme liljaa viidakossa, kolme joutsenta järvässä ja kolme tähteä öisen pilven reunalla. Katsele niitä tarkkaavaisesti, sillä niistä kaikista on sinulla jotain oppimista, joka auttaa sinua löytämään Onnen saaren.»

»Kiitos», sanoi prinssi. »Kun olen löytänyt sen onnen saaren ja tullut sen kuninkaaksi, niin palkitsen sinut.»

»Mitä olen tehnyt sinulle, en ole tehnyt palkan tähden», vastasi tyttö ystävällisesti.

»Tahdotko kieltää minulle olevasi kiitollinen?» kysyi prinssi.

»En, kaukana siitä», vastasi tyttö ja ojensi hänelle kukan, kauneimman, minkä hän koskaan oli nähnyt. »Ota sel! Se on kiitollisuuden kukka. Se kasvaa sillä onnen saarella. Säilytä sitä ja pidä sitä arvossa, niin näyttää se sinulle tietä. Jos se alkaa lakastua, niin siitä ymmärrät, että olet eksymässä.»

Tyttö jätti nyt prinssin, mutta ennenkuin hän katosi metsään, kääntyi hän vielä kerran ja viittasi hänelle.

»Kun tapaamme toisemme Onnen saarella, saan minä niijata sinulle kuin kuninkaalle!» huusi hän iloisesti.

Niin hyvin oli tyttö hoitanut prinssin haavoja, että hän heti saattoi lähteä kulkemaan merelle päin. Sinne olikin pitemmältä ja tie vaivaloisempi kuin hän oli luullut, ja ellei kiitollisuuden kukka alati olisi pysynyt raittiina ja kauniina, olisi hän kääntynyt takaisin varmana siitä, että oli eksynyt.

Ihmiset, joita hän kohtasi, tervehtivät häntä kuin köyhää maankiertäjää vaan. Jos hän pyysi yösijaa, sai hän maata jossain ladossa tai heinäparvilla. Ja ruoka, jota hänelle annettiin, oli kerjäläisen muonaa. Toisenaikaiseen oli hän tottunut, hän kun oli aina nukkunut haahkanuntuvilla ja syönyt kuninkaallista ruokaa.

Eräänä päivänä, kun häntä oli tavallista huonommin kohdeltu, jopa kieltäytytty antamasta ruokaakin, istui hän kivelle metsään lepäämään, sillä hän oli sekä väsynyt että pahoillaan.

Oli niin yksinäistä ja hiljaista Florion ympärillä. Heikko tuulahdus vaan kulki hänen ylitsensä, mutta

siitä tuntui niin voimakas tuoksu, että prinssi nosti päänsä ja katseli sille suunnalle, mistä tuuli tuli. Silloin hän näki kolme liljaa lehdossa. Ne olivat niin piilossa, ettei hän koskaan olisi niitä löytänyt, elleivät ne olisi lähettäneet tuoksuaan tuulen mukana. Florio prinssi muisti, mitä tyttö oli sanonut kolmesta liljasta lehdossa. Hän meni niiden luo ja kysyi innokkaasti, mitä niillä oli hänelle opetettavaa Onnen saaren tiestä.

Liljat eivät vastanneet, sillä liljat eivät osaa puhua, mutta ne tekivät, mitä ne voivat, ne tuoksuivat. Ja kun Florio prinssi katseli niitä ja veti henkeensä niiden tuoksua, alkoi hän ymmärtää niiden tarkoituksen yhtä selvästi, kuin jos ne olisivat puhuneet.

»Me olemme lehdon peitossa, ettei kukaan ihminen näe meitä, mutta me olemme yhtä hyvin liljoja kumminkin», sanoi ensimmäinen lilja.

»Koska olemme liljoja, tulee meidän tuoksua, ja meidän tuoksumme tunkeutuu tiheimmänkin viidakon läpi», sanoi toinen lilja.

»Tuoksumme tulee sisältäpäin ja ilmaisee laatumme», sanoi kolmas lilja.

Silloin ymmärsi prinssi, että tie onnen saaren ei ollut tavallinen tie. Kaikki riippui siitä, millainen hän oli, jos hänen sydämestään tuli hyviä ajatuksia, puhtaita tunteita ja kauniita unelmia ilmaisten, että hän oli onnen saaren kuningas, jolla saarella kaikki sellainen asui. Ja kuten liljat tuoksuivat, vaikka ne olivat lehdossa, eikä kukaan nähnyt niitä, niin tulisi hänen olla hyvä, vaikka kaikki olisi hänelle vastaista eikä kukaan näkisi häntä.

Tätä ajatellessaan vapautti hän liljat lehdosta ja otti ne mukaansa. Hän kulki tuntimääriä ja ajatteli, mitä liljat olivat hänelle opettaneet.

Iltamassa tuli hän mitä kauneimmalle pienelle metsälammelle. Aurinko oli juuri laskemassa ja kokosen kultaloiste kuvastui veteen. Prinssi katseli kuinka kaunista se oli.

Silloin pilkotti jotain valkeaa vihreästä ruohikosta toiselta rannalta, ja kolme joutsenta lähti solumaan.

Hitaasti ja komeasti liikkuivat ne, ja kun ne tulivat päivänpaisteeseen, lankesi kuin kultahohdetta niiden valkealle höyhenpuvulle.

Florio ei ollut koskaan nähnyt niin kauniita joutsenia.

Yksi niistä oli suurempi kuin molemmat muut, luultavasti oli se äiti kahden kohta täysikasvuiseksi tulevan poikansa seurassa. Prinssi piti niitä tarkoin silmällä, sillä hän muisti, että tyttö oli puhunut kolmesta järvestä olevasta joutsenesta.

Äkkiä alkoi suurempi joutsen tulla levottomaksi, se ojensi pitkän notkean kaulansa ja katseli metsään päin. Florio prinssi ei huomannut mitään sieltä kaukaa, mutta joutsenemo kuuli vaaran lähestyvän. Hän asettui molempien poikiensa ja rannan väliin, pöyhisti höyhenensä, kohotti ja laski päänsä valmiina uhmaamaan kaikkea suojellakseen poikasiaan.

Silloin paukahti pyssy ja joutsenemon valkea höyhenpuku tuli punaiseksi verestä.

Joutsenet ovat mykkiä koko elämänsä, mutta sanotaan, että ne voivat laulaa kuolinhetkellään. Eikä koskaan elämässään ollut Florio prinssi kuullut mitään niin kaunista kuin ne sävelet, jotka nyt kaikuiivat metsälammen yli auringon laskiessa. Ne lauloi kuoleva joutsen, ja ne olivat niin kauniita ja sydämellekäyviä, että kaikki muut illan äänet vaikenivat, aurinko viivähti kulussaan, metsästäjä jäi seisomaan ja unohti

panokset, jotka hänellä oli vielä jälellä pyssyssään, ja molemmat toiset joutsenet olivat liikkumattomina vedessä.

Florio prinssi oli omalla puolellaan järveä ja kuunteli henkeään pidättäen, ettei kadottaisi ainoatakaan ääntä joutsenlaulusta.

Se ei ollut pitkä, sillä kohta joutsen kuoli.

Silloin oli kuolonhiljaista luonnossa muutamia silmänräpäyksiä, ja aurinko laski. Iltatuulahdus tuli ja väräytteli järven pintaa ja toi Florion jalkoihin erään kuolleen joutsenen valkeista sulista. Sille oli pirahtanut verta. Florio otti höyhenen ja pani sen talteen joutsenen muistoksi, mutta vielä enemmän joutsenlaulun muistoksi. Florio prinssi jatkoi matkaansa merelle ja ajatteli rakkautta, joka saattaa uhrata, sillä siitä oli joutsen laulanut kuollessaan.

»On suloista elo, sulompaa
se uhrata tähden armahan.
Vaan hän, ken vihansa kuolettaa
vihamiehensä vuoksi kiivaimman,
on Onnen saaren kuningas!»

Niin oli joutsen laulanut, ja Florio tiesi nyt, että hänen täytyi rakastaa osataksensa onnen saarelle. Uhraavaksi rakkaudeksi nimitettiin liljatuoksua, jonka tuli tulla hänen sydämestään, tulla sisältäpäin ja ilmaista jaloa kuningasmieltä.

Florio prinssi kulki koko yön ja tuli meren rannalle juuri auringon noustessa.

Rannalla ei ollut yhtään venettä. Prinssi tuumaili, mitä hänen tuli tehdä.

Ehkä hän ei ollut tullut oikeaan paikkaan rannalla? Hän otti esiin kiitollisuuden kukkasen nähdäkseen, oliko

se alkanut lakastua, mutta sitä se ei ollut tehnyt, ja silloin ymmärsi prinssi, että hän oli kulkenut oikein.

Liljatkin ja joutsenen sulan otti hän esille.

Kun hän seisoj siinä ja piti niitä kädessään ja aurinko paistoi niihin, tapahtui jotain hyvin merkillistä. Joutsenen sulka kasvoi ja tuli purjeen suuruiseksi ja liljat levittivät kupunsa niin, että ne varsien yhdistäminä muodostivat aluksen kyllin suuren Floriolle.

Prinssi astui liljavenoseen, kiinnitti joutsenen sulan purjeeksi ja solui siten rannasta aamuauringon va-
lossa.

Hän purjehti koko päivän, ja illan tultua oli hän niin kaukana merellä, ettei millekään suunnalle maata vähääkään siintänyt.

Pimene, ja tuuli kiihtyi, myrsky lähestyi. Prinssi mietiskeli, mitenkä hänen mahtoi käydä. Oliko hän tullut kauas merelle hukkumaan?

Kuolemanajatus teki hänet tuskalliseksi. Hän katsoi taivaalle. Silloin hän näki kolme tähteä öisen pilven liepeellä.

Hänen siinä tuumiessaan, mitä niillä saattoi olla hänelle sanomista, siirtyi pilvi ja peitti ne.

Muutamien minuuttien kuluttua oli se kuitenkin solunut ohi, ja tähdet näkyivät jälleen yhtä kirkkaina kuin äsken. Florio prinssi katseli niitä, ja hänestä oli kuin olisivat ne puhuneet.

»Vaikka avaruuden kaikki pilvet kerääntyisivät eteemme, eivät ne voi meitä sammuttaa», sanoivat tähdet. »Ja vaikka kuoleman kaikki pilvet ympäröisivät sinua, eivät ne voi sammuttaa sielusi elämää, sillä sielusi on kuolematon.»

Kun Florio prinssi ymmärsi tämän, ei hän enää peljännyt, vaikka myrsky kiihtyi ja riuhtoi joutsensul-

kaista purjetta aaltojen heitellessä hänen pientä liljavenettä kuin lastua. Hänenhän ei tarvinnut peljätä kuolemaa enempää kuin tähtien pilveä.

Äkkiä kuului hätähuuto, ja Florio prinssi näki jonkun ottelevan aalloissa.

»En voi pelastaa häntä», ajatteli prinssi. »Veneeni on niin pieni, se ei kannata muita kuin minua.»

Mutta silloin vilkkuivat nuo kolme pilven reunalla olevaa tähteä, ja Florio muisti niiden opetuksen. Hänellähän oli kuolematon sielu, eikä siis sentähden tarvinnut peljätä kuolemaa, hän ohjasi siis lähemmä hädänalaista.

Mutta kun hän näki hänet lähempää, tunsu hän ainoan vihollisensa, neuvonantajan, jonka vaikutuksesta vanha kuningas ei antanut Floriolle perinnöksi vähintäkään osaa valtakunnastaan.

»Häntä minä en pelasta!» oli prinssin ensi ajatus.

Samassa tuli tuulenpuuska ja katkaisi purjeeksi käytetyn joutsenen sulan.

Kun Florio näki sen, muisti hän joutsenen, joka oli uhrannut itsensä, ja oli kuin hän olisi kuullut joutsenlaulun:

»On suloista elo, sulompaa
se uhrata tähden armahan.

Vaan hän, ken vihansa kuolettaa
vihamiehensä vuoksi kiivaimman,
on Onnen saaren kuningas!»

Florio prinssi ei arvellut enempää, vaan kuoletti vihan, ojensi kätensä ja pelasti vihollisensa liljaveneeseen.

Silloin myrsky taukosi, ja aaltojen pauhu hiljeni, ja halki pimeän yön näkyi valonsarastus.

Florio prinssi pidätti henkeään ja tuskin uskalsi liikahtaa paljaasta ilosta ja ihastuksesta, sillä nyt tunsikin hän, että hän lähestyi saartansa.

Soiton säveleitä alkoi kuulua. Se oli näkymättömien kuorojen laulua ja hopeakielten kaikua. Oli kuin hän olisi eroittanut sanat:

»Hyvä, jos löysit tien, jota etsit helteessä vaivan,
parempi, eteenpäin jos rohkenet pelvotta aivan!
Hyvä, jos tunnet rakkauden,
parempi vielä, jos täytät sen!

Sulle oi terve siis, joka jalosti lemmellä kostit,
vihasi voittaen, vihamiehesi aalloista nostit!
Ollos' sankari urhokas,
Onnen saaresi kuningas!»

Ikmeellinen loisto levisi nyt merelle, ja hopeakellojen soidessa ja ilmakannelten kaikuessa kohosi aalloista valon kirkastama saari.

Myrsky hävisi, ja hiljainen tuuli vei liljaveneen rantaan.

Nousteissaan maihin kohtasi Florio prinssi koko parven ikmeellisen kauniita, kimmeltäviä olentoja. Ne olivat kaikki kauniita unelmia, kaikki hyviä ajatuksia, kaikki puhtaita tunteita ja kaikki jaloja tekoja. Ne hymyilivät prinssille, sanoivat hänet tervetulleeksi ja kunnioittivat häntä kuninkaanansa. Kun hän auttoi vihollistansa veneestä, silloin kajahuttivat kaikki nuo vaaleat keijukaiset laulun, kauniimman kuin joutsenlaulun, ja kun prinssi katsoi entistä vihollistaan silmiin, näki hän niissä rakkauden, kuolemaa voimakkaamman, ja hänen entinen vihollisensa sanoi:

»Pyytäisin sinulta anteeksi, Florio prinssi, isällesi antamani neuvon tähden, mutta nyt näen, miten se on tuottanut sinulle vaan onnea. Parempi on olla kuningas täällä kuin mahtavimmassakaan valtakunnassa. Olet saanut parhaimman osan.»

»Niin olen saanut», sanoi Florio iloisesti.

Hän kulki edelleen saarella, ja minne hän vaan tuli, tervehdittiin ja ylistettiin häntä.

Vanha laulaja istui erään puun juurella ja soitteli harppuaan ja lauloi erään kauneimmista totuuslauluitaan, ja tällä kertaa kuunteli Florio prinssi mielellään, sillä nyt hän oli oppinut rakastamaan totuutta.

Edempänä tapasi hän tytön, joka oli sitonut hänen haavansa. Hymyillen niijasi hän mitä syvimmin.

»Sanoin oikein, että pian tapaisimme toisemme jälleen ja että minä silloin tervehtisin sinua kuninkaana», sanoi hän iloisesti.

Florio hymyili ja ojensi hänelle sen kiitollisuuden kukan, jonka hän kerran oli hänelle antanut. Se oli kasvanut ja tehnyt uusia vesoja ja oli nyt niin tuuhea, että tyttö saattoi sitoa kokonaisen seppeleen siitä.

Paljon ihmisiä oli saarella, ihmisiä, jotka olivat uneksineet ne kauniit unelmat, ajatelleet ne hyvät ajatukset, tunteneet ne puhtaat tunteet ja tehneet ne jalot teot. He saivat vapaasti tulla saarelle ja kertoivat Floriolle, että kun vaan kerran oli tullut sinne, osasi sinne helposti jälleen.

Muutamat unelmat, ajatukset, tunteet ja teot olivat toisia kepeämmät ja läpikuultavammat, ja niissä oli kaipauksen ilme. Ne olivat vielä uneksumattomat unelmat, ne hyvät ajatukset, joita ei kukaan vielä ollut ajatellut, ne puhtaat tunteet, joita ei kukaan vielä ollut tuntenut ja ne jalot teot, joita ei vielä oltu toteutettu.

Nämä olivat kuin odottaneet Floriota ja parveilivat hänen ympärillään ja pyysivät saada seurata häntä, kun hän palaisi ihmisten luo, sillä sen hän tekisi, vaikkakin hänestä oli tullut Felicitas saaren kuningas. Saari ei ollut sellainen, että sinne olisi voinut jäädä toimettona rauhaan. Jos joku teki niin, katosi saari häneltä ja hän itse vajosi mereen. Sitä oli neuvonantaja koettanut, silloin kun hän oli vajonnut mereen ja Florio hänet pelasti. Ei, sinne sai tulla vaan lepäämään ja hakemaan uusia kauniita unelmia, tunteita, ajatuksia ja tekoja.

Kun Florio prinssi löydettyään ihmeellisen saarensa tuli takaisin Fabian veljensä luo, ei ollut jäljellä yhtään miestä siitä loistavasta seurueesta, joka oli ollut hänen mukanaan matkalle lähtiessä, mutta sen sijaan seurasi häntä näkymätön joukko Onnen saaren keijukaisia. Ne hän vähitellen teki todellisiksi sanoin ja teoin ja tuli siten maansa suurimmaksi runoilijaksi, viisaimmaksi ajattelijaksi ja sen jaloimmaksi pojaksi.

Fabian ei enää nauranut hänelle eikä enää koskaan kutsunut häntä utusaaren unelmasairaaksi kuninkaaksi, vaan sanoi:

»Näen, että olet löytänyt Onnen saaren ja että olet päässyt sen kuninkaaksi, sillä kaikki kauniit unelmat, hyvät ajatukset, puhtaat tunteet ja jalot teot ovat vallassasi, ja sinä näytät asuvan niiden keskellä. Tahtoisin vaihtaa valtakuntaa kanssasi, sillä nyt näen, että sait parhaimman osaksesi.»

REGIINA.

»Elä koskaan usko, että mitään hyvää voitetaan vääryydellä», oli Hukka ritarin tunnuslause.

Sen hän painoi sekä sanoin että esimerkin poikainsa ja tyttäriensä mieleen, ja pitkinä talvi-iltoina, jolloin kaikki olivat koolla takkavalkean ääressä, oli hänellä tapana kertoa tapahtumia omasta tai toisten elämästä tämän tunnuslauseen todistamiseksi.

»Kuole mieluummin kuin olet petollinen vaikkapa pahimmalle vihollisellesi», oli hänellä tapana sanoa.

Oli aina niin kodikasta ja iloista iltasin takan ympärillä, aika kului nopeaan työskennellessä ja avomiehisesti keskustellessa. Katariina rouva tyttärineen kehersi tai ompeli kuunnellen Hukka ritarin ja hänen poikainsa kertomuksia seikkailuistaan.

Mutta eräänä iltana tuli Hukka ritari iltatulelle pilvi otsallaan. Hän istui äänetönnä, ja hänen ajatuk-sensa olivat nähtävästi kaikkea muuta kuin iloiset.

Ei kukaan uskaltanut häntä häiritä. Kuului vaan tulen räiskettä ja rukkien surinaa. Viimein ei Kata-riina rouva enää voinut vaieta.

»Oletko saanut pahoja uutisia?» kysyi hän.

»Olen, saattanee kai pitää sitä pahana, kun maa joutuu sotaan itseänsä vastaan», vastasi Hukka ritari, »ja kun viha Jumalaa vastaan tarttuu miekkaan».

Kaikki katsoivat nyt jännityksellä ritariin, joka jatkoi:

»Uskonsota on ovella. Ritari Pentti Iivarinpoika Saksi on uskottomien johtaja, joiden lauma taitaa tulla lukuisammaksi kuin meidän.»

Tämän kuultuaan kalpenivat tytöt, mutta poikain oli vaikea peittää iloaan ajatellessaan tulevia vaaroja ja seikkailuja.

Katariina rouvakin oli kalpea, mutta hän ei menettänyt rohkeuttaan.

»Jumala voipi antaa omilleen voiton, vaikka olisivat harvalukuisetkin», sanoi hän, ja Hukka ritari puristi hänen kättänsä kiitokseksi näistä rohkaisevista sanoista.

Kun kevät tuli, puhkesi uskonsota ja ottelu oli tulinen kummaltakin puolen. Mutta puolue, jonka etunenässä oli ritari Pentti Iivarinpoika Saksi, oli voitolla sodassa, sillä ei kukaan vetänyt hänelle vertoja kekseliäisyydessä ja voimassa, ja sentähden lupasi vastapuolue erityisen palkinnon sille, joka surmaisi Pentti ritarin.

Hukka ritari lähti sotaan poikineen ja sotilaineen, mutta kotona linnassa Katariina rouva tyttärineen hoiti haavoitettuja.

Eräänä päivänä kulki eräs sanansaattaja linnan ohi. Mies oli haavoittunut ja sairas, mutta tahtoi rientää edelleen toivossa, että ehtisi perille tärkeine sanomineen, ennenkuin kuolema tekisi hänestä lopun. Linnan eteen kaatui kuitenkin hänen hevosensa, ja hän itse kannettiin kuolevana Katariina rouvan luo.

Tämä sanoi hänelle kuka hän oli ja pyysi häntä uskomaan hänelle asiansa, niin hän koettaisi toimittaa sen kunnollisesti perille. Soturi, joka tunsu viime hetkensä tulleen, ilmaisi silloin sanoman, joka hänen oli vietävä Hukka ritarille, joka oli osastoineen tuskin peninkul-

man päässä linnasta. Se oli ilmoitus pääjoukon asemasta ja niin tärkeä, ettei Katariina rouva tiennyt ketään, jolle hän olisi voinut sen uskoa. Ei yhtään miestä eikä nuorkaista ollut linnassa, eikä hän saattanut lähettää ketään palvelijattaristakaan. Hän tuumi lähteä itse, vaikka se olisi tuntunut kuinka mahdottomalta tahansa. Silloin tunsu hän hameestaan vedettävän, ja kun hän kääntyi, näki hän nuorimman tyttärensä Regiinan.

»Anteeksi, äiti, olen kuullut kaikki, mutta elä pelkää, en ilmaise mitään. Anna minun lähteä sanomaa viemään! Tunnen tien, juoksen nopeasti, ja jos puen itseni talonpoikaistytöksi, ei kukaan vastaantulija saata minua epäillä. Ja minua isä uskoo.

Regiinan silmät loistivat innosta ja rohkeudesta. Katariina rouva tiesi, että hän saattaisi luottaa tähän tyttöön kuin itseensä, mutta äidinsydän vapisi ajatellessaan, että hän lähettäisi lapsensa vaaraan. Regiina näki äitinsä epäilyksen ja aavisti syyn.

»Veljet saivat mennä esteettömästi, miksen minä sitten saisi mennä? Eikö minulla ole yhtä suuri oikeus kuin heillä panna jotain alttiiksi uskomme tähden? Jumala on kanssani. Elä pelkää, äiti!»

Niin pyysi Regiina.

Itkien yhtä paljon ylpeydestä ja hellyydestä kuin levottomuudesta ja tuskasta suuteli Katariina rouva tytärtään, riisui häneltä hienon puvun ja pani hänen ylleen talonpoikaistytön yksinkertaisen puvun, antoi hänelle parhaan siunauksensa ja antoi hänen mennä.

Regiina meni linnasta metsään, ja siellä rupesi hän juoksemaan. Hänen pieni sydämensä tykytti ylpeydestä suuren tehtävänsä tähden, ja hän kuvitteli mielessään isänsä hämmästyksen, kun tämä tuntisi hänet jälleen.

Iloisten ajatusten valtaamana ja nopean juoksemisensa tähden hän ei kuullut hevosen askelia eikä aavis-
tanut vaaraa, ennenkuin hän tien käänteessä oli juok-
semaisillaan suoraan laukkaavan hevosen kavioihin.
Ratsastaja näki hänet kuitenkin ajoissa ja heittäysi syr-
jään. Hän ei ollut yksin, vaan hänen seurassaan oli
joukko asetettuja miehiä, niin että muutamissa sekun-
neissa näki Regiina ympärillään korskuvia hevosia,
potkivia kavioita ja rajuja soturikasvoja. Hän näki
varustuksista, että hän oli vihollisjoukossa.

Miehet kysyivät häneltä, tiesikö hän, missä Hukka
ritari oli osastoineen.

Sen tiesi Regiina tarkalleen eikä siis voinut vastata
kieltävästi valhettelematta. Valhetteleminen on väärin,
hän ei siis voinut voittaa sillä mitään. Hän vaiken
tähden ja koetti kiiruhtaa eteenpäin. Mutta ratsasta-
jat ottivat hänet kiinni ja kysyivät häneltä uudestaan.

»Sano meille, jos tiedät missä hän on?»

Regiina oli vaiti.

»Sinä tiedät sen, muuten kieltäisit», sanoi päällikkö.
»Kerro meille missä hän on. Onko hän tuolla suunnalla?»
kysyi hän ja osoitti väärin.

Regiinan teki hyvin mieli vastata myöntäen ja
viedä heidät harhaan, mutta hän ei uskaltanut valhe-
tella, ei edes vihollisen pettämiseksi. Hän oli vaiti ja
katseli maahan, etteivät hänen silmänsä ilmaisisi mitään.

»Ellet sano meille mitä tiedät, lyömme sinua.»

Regiina pysyi vaiti ja häntä lyötiin. Ratsastajat
suuttuivat yhä enemmän, kysyivät kiivaammin ja löi-
vät kovemmin, mutta Regiina yhä vaiken. Hänen pu-
kunsu oli mennyt hajalle ja hieno paita pilkkisti esiin.

»Et ole tavallinen talonpoikaistyttö», sanoi pääl-
likkö. »Sano meille kuka olet.»

Mutta Regiina ei vastannut tähänkään. Jos he saisivat selville, että hän oli Hukka ritarin tytär, saattoivat he helposti ajatella, että tämä oli jossain lähellä ja että hän oli matkalla hänen luokseen valepuvussa.

Kun he eivät hyvällä eivätkä pahalla saaneet sanaakaan hänen suustaan, selitti johtaja, että he koettaisivat tehoisampia keinoja. Silloin hän otti tytön eteensä satulaan, ja joukko nelisti pois, kauas pois toiseen suuntaan, kuin minne Regiina olisi mennyt.

Hänen päätään pyörrytti huumaava vauhti, mielenliikutus ja saamansa lyönnit.

»Jos olisin valehdellut yhden ainoan pienen sanan vaan», ajatteli hän itsekseen, »niin olisivat he päästäneet minut rauhaan; silloin olisin tullut isäni luo ja saanut tuoda sen tärkeän sanoman. Mutta nyt hän ei saa tietää sitä, ja minua on lyöty, minut otettu vangiksi enkä koskaan pääse isän ja äidin luo enää.»

Kyyneleet valuivat hänen poskiaan pitkin, ja hän tunsu, ettei ollut niin helppo tehdä sitä, mikä oli oikein, mutta hän toisti kuitenkin itselleen isän molempia tunnuslauseita:

»Elä koskaan usko, että mitään hyvää voitetaan vääryydellä.— Kuole mieluummin kuin käytät petosta pahinta vihollistasikaan vastaan.»

Kun pitkän ja rasittavan ratsastuksen jälkeen saavuttiin vihollisten pääleiriin, pääsi Regiina vihdoin hevosen selästä. Mutta jos hän oli luullut, että hänen kärsimyksensä siihen loppuisivat, huomasi hän pian erehtyneensä, ne olivat vaan alkaneet. Tehoisampia keinoja koetettiin, että hänet olisi saatu ilmaisemaan mitä tiesi. Ja kuta kovempia kärsimyksiä hän kesti ääneti, sitä tärkeämpänä pidettiin hänen salaisuuttaan.

Viimein vietiin hän sidottavaksi paaluun ja ruoskittavaksi, kunnes hän joko ilmaisisi kaikki, minkä tiesi, tai kuolisi.

Regiina rukoili Jumalalta kärsivällisyyttä voidakseen pysyä lujana loppuun asti. Hän ajatteli marttyyrejä, joiden tähden hän oli itkenyt ja joita hän oli ihailut. Nyt hän itse oli marttyyri. Saisikohan hän, kuten muutamille heistä oli tapahtunut, nähdä taivaan aukenevan tuskien juuri kohotessa korkeimmilleen?

Kun hänet oli sidottu paaluun ja ensimmäiset ruoskaniskut kohtasivat hänen paljaita hartioitaan ja selkäänsä, nosti hän katseensa nähdäkseen, eikö taivas jo auennut. Se loisti niin aurinkoisena, sinisenä ja hymyilevänä, ikäänkuin se ei olisi ollenkaan nähnyt, miten julmia ihmiset olivat. Regiina uskoi, että se oli niin valoisa, kun enkelit pälyivät sen porteilla valmiina rientämään häntä hakemaan. Joka lyönniltä tuli hänen taivaaseen kohotettu katseensa rukoilevammaksi ja odottavaisemmaksi. Eivätkö enkelit tulisi jo pian?

Mutta enkelit eivät tulleet. Sen sijaan läheni pieni ratsastajajoukko paikkaa, jossa Regiina oli sidottuna. Soturit pysyivät paikoillaan. Sanoja vaihdettiin, teräviä ja käskeviä toiselta puolen, tuskaisan selittäviä toiselta. Ruoskaniskut olivat äkkiä tauonneet, ja nuorat, joilla Regiina oli sidottu, leikattiin nyt poikki.

Hän katseli ympärilleen ihmetellen. Hänhän oli ollut menossa taivaaseen, miksi täytyi hänen kääntyä takaisin maan päälle?

»Mikä on nimesi, lapseni?» kysyi karkea ääni.

»Regiina . . . .» hän oli vähällä sanoa sukunimensäkin, mutta maltoi mielensä ajoissa, muistaen, että hänhän oli vihollisleirissä eikä saisi puhua mitään.

»Mikä vielä?» kysyi sama ääni.

Mutta Regiina oli vaiti. Hän katsoi häneen, joka häntä puhutteli. Se oli hevosen selässä oleva korkea herra. Hänen kasvonsa olivat tuimat, hänen äänensä karkea ja ryhtinsä käskevä. Kaikki seisoivat kurotetuina hänen ympärillään nähtävästi valmiina tottelemaan hänen pienintäkin viittaustaan.

»Sanot minulle nimesi tuonnempana», sanoi hän kääntyen samassa kahden seurueeseensa kuuluvan herran puoleen ja antoi heille muutamia määräyksiä, ennenkuin hän nelisti edelleen muiden kanssa.

Ne kaksi, jotka olivat saaneet herransa määräyksen, laskeusivat hevosen selästä ja ottivat Regiinan huostaansa. Hän ajatteli, että suuremmat tuskat odottaisivat häntä, mutta sen sijaan vietiin hän teltaan ja jätettiin naisten hoidettavaksi. Hänen yltään riisuttiin veriset ja revityt vaatteet, hän pantiin vuoteeseen, hänen haavansa pestiin ja sidottiin ja hänet jätettiin sitten rauhaan. Hän uskoi tuskin todeksi, että sai levätä ja ettei kukaan räökkäisi häntä enää. Siinä nauttiessaan levosta ja mietiskellessään, kuka hänen jalomielinen ritarinsa oli, nukkui hän.

Meni muutamia päiviä, ennenkuin hän virkosi niin, että saattoi nousta vuoteelta.

Niin pian kun oli kyllin voimistunut, vietiin hän suurimpaan teltaan koko leirissä, ja siellä istui se herra, joka oli pelastanut hänet kuoliaaksi ruoskimisesta. Se oli ritari Pentti Iivarinpoika Saksi, peljätty ja raju mies, joka oli sodassa Jumalaa ja uskontoa vastaan ja joka oli syypää koko sotaan.

Regiina ei ymmärtänyt, miksi hän oli pelastanut hänet, ja hän epäili, ettei ritari ollut tehnyt sitä armeliaisuudesta, mutta tyttö kiitti häntä kuitenkin. Ritari hymyili tuimasti.

»Tahdotko myöskin näyttää kiitollisuutesi?» kysyi hän.

»Tahdon, jos voin.»

»Ensiksikin sano minulle nimesi!»

Regiina epäröi hetkisen, mutta sanoi sen sitten, sehän ei nyt enää vahingoittanut.

»Ja mitä minun väkeni tahtoi sinusta ajaa ruoskalla ulos, Regiina Hukantytär.»

Regiina katseli häntä rukoilevin silmin.

»Sitä en voi sanoa», sanoi hän.

Ritari rypisti otsaansa ja katsoi häneen ankarasti.

»Ja niin uskallat vastata minulle? Etkö tiedä, että minulla on valta antaa sinut sitoa uudestaan samaan paaluun, josta joitakuuta päiviä sitten suvaisin antaa sinut irroittaa?»

Regiina kalpeni ajatellessaan, että ne julmat tuskat taaskin alkaisivat, mutta kuitenkin vastasi hän vapisevalla äänellä:

»Voin kuolla, mutta en voi ilmaista.»

Pentti ritari katseli häntä ääneti, ja itse tietämättään kirkastui hänen synkkä katseensa siitä.

Äkkiä antoi hän sotilaille, joka oli tuonut Regiinan hänen luokseen, merkin viedä hänet jälleen pois.

Regiina odotti, että räökkäys taaskin alkaisi, mutta hän talutettiin omaan telttansa ja häntä edelleenkin kohdeltiin hyvin.

Seuraavana aamuna oli elämää ja liikettä leirissä, väkeä marssi pois ja Regiina kuuli sodanmelskettä koko päivän.

Illalla vietiin hän jälleen Pentti ritarin luo. Tämä oli saanut tappelussa lievän haavan, ja kun hän halusi kiihkeästi pian parata, tuli Regiinan istua hänen vuoteensa ääressä ja hoitaa hänen käsivarressaan olevaa haavaa koko yön hänen nukkuessaan.

Hänen terävä tikarinsa oli hänen vieressään.

Kun kaikki oli hiljaa ja Regiina istui yksin teltassa nukkuvan luona, oli kuin tikari olisi ruvennut häntä houkuttelemaan. Miten helposti hän tekisi lopun omaistensa pahimmasta vihollisesta!

»Murhaaminen on väärin, eikä vääryydellä voiteta mitään hyvää», ajatteli Regiina ja koetti olla näkemättä tikaria.

Mutta se yhä houkutteli häntä, ja hän oli vähällä myöntyä ajatellessaan, että ottamalla tämän ainoan miehen hengen, monen moni pelastuisi ja sota ehkä taukoisi. Kiusaus tuli lopulta niin suureksi, että Regiina tarttui hiljaa kädellään tikarinkahvaan. Silloin hän kävi muutamia silmänräpäyksiä taistelua itsensä kanssa. Hänen silmänsä loistivat pimeässä, ja hän katseli nukkuvaa ritaria. Mutta äkkiä teki hän päätöksensä ja piilotti tikarin.

Heti senjälkeen heräsi ritari.

»Missä on tikarini?» kysyi hän.

Regiina otti sen esiin.

»Mitenkä se tuli sinne? Sehän oli pöydällä vieressäni uneen vaipuessani.»

»Minä piilotin sen», tunnusti Regiina.

»Kenen tähden?»

»Pelkäsin sitä.»

»Mitä paha tahtoi se tehdä sinulle?» kysyi ritari hymyillen.

»Se tahtoi tehdä minut murhaajaksi», vastasi Regiina hiljaa ja värisi.

Hän näki ritarin silmistä, että tämä ymmärsi hänet, mutta hän ei ollut ollenkaan suuttunut, mieluummin päinvastoin. Ei hän peljännyt myöskään, sillä hän käskee hänen antaa tikarin olla paikallaan, ja sitten ummisti

hän silmänsä nukkuakseen. Silloin pyysi Regiina saada kutsua aseenkantajan.

»Mitä se hyödyttää? Luotan sinuun», vastasi ritari ja nukkui.

Regiina ei koskenut tikariin koko yönä, hän ei voinut pettää vihollisenkaan luottamusta.

Aamulla kutsui Pentti ritari aseenkantajan, joka samalla oli hänen nuorempi veljensä. Hän kertoi hänelle aikovansa ensi yönä yhden ainoan seuraamana lähteä uhkarohkealle retkelle joukkonsa toiseen osastoon ja kysyi, tahtoiko veli tulla siksi seuralaiseksi.

»Tahdon toki», vastasi nuori aseenkantaja. »Minne sinä menet, menen minäkin. Mutta miksi panet henkesi sellaiselle vaaralle alttiiksi?»

Pentti ritari vaan nauroi vaaralle ja alkoi tarkoin selittää sitä syrjäistä tietä, jota hän aikoi kulkea, kuvasi myöskin toisen joukko-osaston aseman ja puhui niin avomielisesti tärkeistä sotasalaisuuksista, että nuori aseenkantaja, joka koko ajan oli kuin tulisilla hiilillä seisonut, ei voinut enää hillitä itseään, vaan teki tarkoitavaisen liikkeen sille suunnalle, missä Regiina oli. Pentti ritari ei kääntänyt edes päätänsäkään.

»Hän ei voi ilmiantaa», vastasi hän vaan aivan levollisesti.

Regiina ihmetteli, kuinka hän saattoi olla niin varma siitä, oliko hänen yöllinen käytöksensä tai hänen vankina olemisensä tehnyt hänet siitä varmaksi.

Hän ajatteli mitä oli saanut kuulla. Jos hän jollain tavalla voisi antaa omaisillensa tiedoksi, olisi heidän vihollisensa heidän käsissään ennen ensi auringon nousua. Varsinkin eräässä kohden sitä tietä, jota Pentti ritari tulisi kulkemaan, oli hyvin helppo saada hänet kiinni. Mikä kunnia olisi tehdä se teko ja sillä tehdä pian loppu

sodasta! Tämän kunnian voisi saada hänen isänsä, jos hänen onnistuisi saattaa se hänen tietoonsa! Mutta se hän oli mahdottomuus, miksi tuhлата ajatuksia siihen silloin?

Kun Regiina oli menossa ritarin teltasta omaansa, kysyi hänen vanginvartijansa hyväntahtoisen ja salamyhkäisen näköisenä, tahtoiko hän lähettää terveisiä kotiinsa omaisilleen. Oli nimittäin niin, että pari vankia vapautettaisiin sinä aamuna. Heitä oli epäilty vastapuolueeseen kuuluviksi, mutta he olivat näyttäytyneet rauhallisiksi talonpojiksi, jotka eivät kuuluneet mihinkään puolueeseen. Heidän kotinsa oli lähellä Regiinan kotia, joten he kyllä mielellään veisivät terveisiä hänen äidilleen.

»Vien teidät heidän ohitsensa, ja silloin voitte te sanoa jotain, mutta tehkää se huomaamatta, etten minä joudu pulaan teille osoittamastani hyväntahtoisuudesta», sanoi soturi ystävällisesti.

Regiina tuli aivan kalpeaksi ja seurasi soturia kuin unessa. Aivan odottamatta oli tullut hetki, jota hän oli toivonut.

Sattumalta tuli hän kääntäneeksi päätään ja näki Pentti ritarin etäältä. Hänellä oli vielä haavoitettu käsi-vartensa siteessä, mutta ryhti oli suora ja hänen teräskypäränsä säteili auringossa.

»Hän ei voi ilmiantaa», oli hän sanonut niin levollisena muutamia silmänräpäyksiä sitten, mutta nyt oli hän tekemäisillään sen.

»Tuossa he ovat. Puhukaa heille ohimennessä, olkaa vaan varuillanne», kuiskasi sotilas Regiinalle ja meni heti vapaaksi päästettävien vankien vartijain luo ja veti heidän huomionsa toisaalle tarjoamalle heille suutupakkaa.

Regiina epäröi, vaikka hänellä ei ollut kuin silmänräpäys aikaa.

»Kuole mieluummin kuin petät, olkoonpa se sitten vaikka pahin vihollisesi!»

Tämä isän tunnuslause tuli äkkiä niin elävänä hänen mieleensä silloin, kun hänen piti lähettää hänelle terveisiä. Regiina tunsi todellakin, että hänen oli mahdoton kavaltaa, Pentti ritari oli sanonut hänestä todem-paa kuin hän itse aavistikaan.

»Sano terveisiä isälle, Hukka ritarille, ja kaikille omaisilleni minulta, Regiinalta, että ikävöin kotiin, etten mitään ole ilmiantanut, enkä mitään tule ilmi-antamaan.»

Siinä oli kaikki, mikä pääsi hänen huuliltaan. Enempää hän ei ehtinytkään, kun sotamies vei hänet edelleen.

Pian istui hän yksin teltassaan kuunnellen varti-jansa edestakaista astuntaa ulkopuolella. Hän tunsi tyydytystä ajatellessaan, ettei hän ollut kavaltaja, mutta katui samalla, ettei ollut käyttänyt hyväkseen tilaisuutta ja saattanut puoluettaan voitolle taistelussa. Eikö hän ollut tehnyt tuhmasti, kun oli kuunnellut vaan omaatuntoa eikä ymmärrystä?

Päivä kului ja yö, ja seuraava päivä tuli. Iltapuoleen oli Pentti ritari taaskin leirissä.

Regiina ei tavannut häntä sinä iltana, mutta seuraavana päivänä lähti leiri liikkeelle siirtyäkseen toiseen paikkaan, ja silloin sai tyttö käskyn ratsastaa hänen rinnallaan. Ritari oli tuimempi ja harvasanaisempi kuin tavallista.

»Regiina», kysyi hän äkkiä, »mitä sanoit niille vapaaksi päästetyille vangeille toissapäivänä?»

»Kuinka sen tiedätte?» sopersi hän punastuen ja

peloissaan, että hyvántahtoinen sotilas joutuisi pulaan hänen tähtensä.

»Tiedän kaikki», sanoi hän lyhyesti. »Mitä sanoit heille?»

»Lähetin vaan terveisiä kotiin omaisilleni.»

»Ja mitä se sisälsi?»

»Että minä ikävöin kotiin, etten ole mitään ilmiantanut, enkä tule mitään ilmiantamaan.»

»Oliko siinä kaikki?»

»Oli siinä kaikki.»

He ratsastivat hetkisen ääneti, sitten kiinnitti Pentti ritari läpätunkevan katseensa häneen ja kysyi:

»Etkö tuntenut kiusausta sanoa heille jotain muuta?»

»Tunsin», tunnusti hän avomielisesti.

»Mikset tehnyt sitä?»

»En voinut.»

»Mikä esti sinua?»

»Tiedän, ettei mitään hyvää voiteta vääryydellä, ja petos on aina vääryyttä, vaikka pettäisikin pahimman vihollisensa», vastasi Regiina.

Ritari oli vaiti hetkisen. Hän oli tullut hyvin ajattelevaiseksi. Silloin tällöin katsoi hän ihmetellen Regiinaan.

»Etkö sentään hieman kadu, että annoit niiden erinomaisten tilaisuuksien mennä käsistäsi?» kysyi hän.

»Kun niin teen, ajattelen, kuinka helppoa on Jumalalle kaataa teidät ja antaa meille voitto, jos hän tahtoo. Hän ei ollenkaan tarvitse avukseen minun petostani. Hän ei voi tahtoa, että minä menettelin petollisesti, sillä hän vihaa vilppiä.»

Pentti ritari ei vastannut, mutta hänen tuimat kasvonsa eivät koskaan olleet näyttäneet niin lempeiltä. Hetki kului, ennenkuin hän taas puhui.

»Jos minä sanoisin sinulle jotain, joka tekisi sinut hyvin iloiseksi», sanoi hän.

Regiina katsoi odottaen häneen. Hän jatkoi:

»Tottelemalla omantunnon ääntä enemmän kuin ymmärryksen pelastit omaisesi viritettyyn ansaan joutumasta. Minä en ole niin hyvä kuin sinä, minun käsytänni vartijasi antoi sinun tavata vapautettuja vankkeja saatuasi kuulla aikomastani öisestä retkestä. Tarkoitukseni oli, että sinä kavaltaisit minut. Et tiennyt muuta, kuin että minua seuraisi veljeni yksin, mutta minä otin paitsi häntä viisisataa aseellista miestä mukaani ja useampia oli varuilla syrjäisessä seudussa, jonka kautta kuljin. Jos olisit ilmiantanut minut isällesi, olisit sillä vaan viekotellut hänet minun satimeeni sensijaan kuin minut hänen.»

Regiina ihastui niin, että hän tuskin tiesi mitä teki.

Mutta hänen suuren riemunsa täytyi päästä ilmi, ja siksi hän alkoi laulaa unohtaen kokonaan, että hän oli vankina vihollisten joukossa. Ei kukaan estänyt häntä, vaikka laulu oli ylistyslaulu Jumalalle ja sotajoukko, joka häntä ympäröi, oli noussut taisteluun Jumalaa vastaan.

Äkkiä hän lopetti laulamasta ja katsoi ritariin.

»Ettekö ole vihainen minulle, kun tein aikeenne tyhjäksi?» kysyi hän.

»Minun pitäisi ehkä olla», vastasi hän hymyillen. »Mutta totta puhuen olin puoleksi odottanut sitä sinulta. Aikomukseni oli koetella sinua. Jos et olisi koetusta kestänyt, olisin tehnyt oivan kaappauksen ja voittanut melkoisia etuja sodassa. Mutta että sinä kestit, olen voittanut jotain vallan toista, jotain enemmän arvoista.»

»Mitä?» kysyi Regiina ihmeissään.

»Uskon että hyvä sentään on olemassa. Sen uskon olin kadottanut, mutta sinä olet antanut minulle sen takaisin. Ja nyt aavistan, etten enää pitkälti saata taistella Jumalaa vastaan.»

Regiina istui äänetönnä, ilo oli liian valtaava, että hän olisi voinut ilmaista sitä muulla kuin vaitiololla.

Aikaisin eräänä aamuna muutamia viikkoja myöhemmin sai Regiina käskyn valmistautua ratsastusretkelle.

Kun hän tuli teltasta, tapasi hän Pentti ritarin, joka auttoi häntä satulaan. Sitten nousi hän itse hevosen selkään ja antoi veljelleen merkin. Tämä otti valkean lipun ja ratsasti leiristä heidän edellään. Pentti ritari seurasi heti hänen jäljessään Regiina rinnallaan. Tämä näki, ettei hänellä ollut aseita. Mitä hän aikoi tehdä?

Heti leirin ulkopuolella oli koko sotajoukko järjestyksessä ja tervehti juhlallisesti päällikköään. Mutta eivät muut kuin hänen veljensä ja Regiina saaneet seurata häntä kentälle.

Vasta nyt huomasi Regiina, että vastapäätä oli myöskin leiri ja sotajoukko järjestyksessä. Hänen sydämensä tykytti kiivaasti, ja hänen silmänsä vettyivät iloisesta liikutuksesta, sillä eräessä aamutuulessa liehuva lipussa etäällä näki hän isänsä kilven, jonka hän sisarineen oli ommellut silkkikankaalle.

Muutamia ratsastajia tuli toisesta leiristä. Niilläkin oli valkea lippu, rauhanmerkki. Lähempää tunsu Regiina isänsä ja sen ritarin, joka hänen ohellaan oli uskon-sotajoukon etunenässä. Aseenkantaja, joka kantoi valkeata lippua, oli hänen oma Niilo veljensä.

Keskellä aukeaa kohtasivat molemmat ryhmät toisensa, ja sitten kun juhlallisesti oli toisiaan tervehditty,

puhui ritari Pentti Iivarinpoika Saksi. Hän selitti, että hän luopui aseistaan. Syy oli se, että hän oli ruvennut uskomaan Jumalaan ja niinmuodoin koko sielustaan yhtynyt vastapuolueeseen.

»Mutta jos te, jalo ritari, haluatte sovitusta tuottamastani vahingosta, niin antaudun teidän vangiksenne», lopetti hän.

Silloin vastasi Hukka ritari, Regiinan isä, etteivät he tahtoneet ottaa häntä vangiksi muuten kuin sulkeamalla hänet veljenä syliinsä.

Sen sanottuaan hyppäsi Hukka ritari satulasta, Pentti ritari kiiruhti seuraamaan hänen esimerkkiään, ja niin puristivat nämä entiset vastustajat ystävyiden merkiksi toistensa käsiä molempien sotajoukkojen nähden. Se vaikutti kuin edeltäpäin sovittu merkki. Rummut pärisivät ja torvet soivat ja riemumarssin sävelten kaikuessa heitettiin aseet pois. Sota oli loppunut.

»Tuossa hän on, joka minut kaatoi», sanoi Pentti ritari hiljaa Hukka ritarille osoittaen Regiinaa, jonka Niilo veljensä juuri nosti satulasta.

Seuraavassa silmänräpäyksessä pääsi hän haluttuun isänsyliin. Saatuaan Pentti ritarilta muutamain sanoin tietää kaikki, katseli isä pientä tytärtään hellyydellä ja ylpeydellä, niin että Regiina luuli uneksivansa.

»Sinä olet antanut parhaimman todistuksen tunnuslauseeni totuudesta, ja sinä olet antanut minulle uuden: Ken uskollisesti tottelee omaatuntoaan, voittaa enemmän kuin se, joka voittaa suurissa tappeluissa.»

NIILO SEIKKAILEMASSA.

Niilo ei totellut yhtään mielellään. Kouluun hän mieluummin tahtoi mennä vain silloin kun se juolahti hänelle mieleen, ja hän oli poissa usein. Mutta eräänä päivänä sai isä tietää, kuinka usein hän oli ottanut lupaa itselleen, ja silloin sai Niilo isän kanssa tekemistä, isä antoi hänelle kunnon selkäsaunan ja lähetti hänet kouluun sillä määräyksellä, että jos hän vielä jäisi pois, saisi hän enemmän selkäänsä. Niilo meni, mutta tiellä hän pysähtyi ja itki uhmasta ja kiukusta ja mietiskeli, miten hän pääsisi sekä koulusta että rangaistuksesta.

Silloin tunsu hän, että käsi laskeusi hänen olalleen, ja kun hän nosti päänsä, näki hän tummahkojen miehenkasvojen hymyilevän hänelle, niin että liidunvalkeat hampaat kiiluivat. Mies sanoi jotain kummallisella sekamelskalla, mutta Niilo ymmärsi, että se merkitsi jotain sellaista kuin: »Miksi itket?»

»Siksi että minun täytyy mennä kouluun», vastasi Niilo.

»Miksi sinun täytyy? Tule kanssani sen sijaan», vastasi mies sekamelskallaan tehden puheensa selvemmäksi vilkkailla liikkeillä.

Niilo katsoi hämmästyksissään häneen ja huomasi, että miehellä oli suuri painava laatikko selässä. Se oli varmaan posetiivi. Sen takaa pilkisti jotain mustanruskeaa ja pörröistä.

»Kuka olet, ja minne menet?» kysyi Niilo.

»Olen italialainen ja menen minne haluan maailmassa.»

Se oli Niilon mielestä houkuttelevaa.

»Mutta mitä sinä teet sitten?»

»Soitan posetiiviä.»

»Ja mitä minä teen, jos kuljen kanssasi?»

»Mitä tahdot, varsinkin jos tahdot tanssia Bumburron, karhuni, kanssa. Se on niin kesy, sinun ei tarvitse ollenkaan peljätä sitä.»

Ja italialainen näytti sitä mustanruskeaa ja pöröistä, joka osoittautui takkuiseksi karhuksi suuressa päässä olevine pienine surumielisine silmineen.

»Uskallanko taputtaa sitä?» kysyi Niilo pelokkaana ja ihastuneena.

»Jo toki, se ei tee karpäsellekään pahaa», vastasi italialainen.

Ja Niilo taputti Bumburroa, joka seiso i lauhkeana paikallaan ja antoi sen tapahtua.

Ajatus, että hän saisi mennä suureen avaraan maailmaan ja tehdä mitä halusi sensijaan, että istui koulunpenkillä ja totteli, houkutteli Niiloa.

»Lähden kanssasi», selitti hän.

Italialainen näytti tyytyväiseltä ja lähti liikkeelle posetiivi selässä ja karhu jäljessään. Niilo heitti pitkän ja riemuitsevan katseen kotiseutuunsa, jonka hän nyt jättäisi. Häntä harmitti, etteivät koulukumppanit nähneet hänen uljasta lähtöään. Oi, miten he olisivat kadettineet häntä, jos he olisivat tietäneet! Mutta hän ei uskaltanut viheltää heille kulkiessaan koulutalon ohitse. Sen sijaan tekeytyi hän niin pieneksi kuin mahdollista kätkeytyen italialaisen ja posetiivin taa, ettei kukaan huomaisi hänen pakoaan ja estäisi sitä.

Hän pääsi onnellisesti ohi, mutta ei ollut oikein levollinen, ennenkuin oli ehtinyt sellaisille seuduille, jossa ei kukaan häntä tuntenut.

Alussa oli hänestä hauskaa tanssia Bumburron kanssa posetiivin sävelten mukaan, mutta eräänä päivänä, jolloin oli hyvin lämmin, oikaisi hän itsensä nurmikolle ja selitti, että Bumburro saisi tanssia yksin. Karhu näytti alakuloiselta, eikä tahtonut tanssia sekään. Mutta italialaisella ole ruoska, ja sillä sai hän Bumburron tanssimaan, Bumburro paran!

Italialainen antoi Niilon venytellä ruohikossa hänen itsensä soittaessa ja kontion tanssiessa. Mutta kun toverukset sitten lähtivät edelleen ja Niilo tahtoi, että he olisivat jakaneet rahat keskenään kuten tavallista, vastasi posetiivinkuljettaja aivan levollisesti, että se, joka ei tahdo tehdä työtä, ei saa palkkaakaan. Ja pahinta oli, ettei hän antanut Niilolle ruokaakaan sinä päivänä. Tätä uudistui ja Niiloa harmitti nähdessään, että hänen täytyi tanssia, joko häntä halutti tai ei, aivan kuin Bumburro paran. Ja kuta kauemmas he tulivat maailmalle, sitä vaativammaksi kävi italialainen. Niilon täytyi kantaa posetiivia, kunnes hän oli kaatumaisillaan, ja hänet pakoitettiin tanssimaan, vaikka koko ruumista särki väsymys. Jos hän kieltäysi joskus tekemästä mitä hänelle käskettiin, sai hän tästä puoleen maistaa ruoskaakin. Usein pakotettiin hän hattu kädessä kulkemaan kerjäämässä ja usein täytyi hänen varastaakin. Rahojen jakaminen, kuten alussa, ei enää tullut kysymykseenkään, hän ei saanut koskaan kolikkoakaan, ja yhä harvemmin sai hän kyllikseen syödä.

Niilo rupesi ajattelemaan, että hän kääntyisi kotiin, mutta sinne oli nyt pitkän pitkä matka, jota hän ei olisi osannut kulkea, ja sitten hän ei tiennyt,

miten hän olisi voinut päästä valppaan italialaisen huomamatta.

Pitkillä retkillään oli pieni joukkue tullut kauas pohjoiseen. Bumburrossa alkoi uusi elämä. Hän nuuski suuria tuoksuvia metsiä ja mörisi hiljaa. Nuo surumieliset silmät olivat kaukonäköiset. Oli kuin hän olisi tuntenut, että siellä oli hänen oikea olinpaikkansa ja että siellä oli toisia karhuja. Sellaisina hetkinä veti italialainen kovakätisesti nuoraa, ja kun Bumburro mörisi liian äänekkäästi, sai se ruoskaa. Italialainen oli voimakas, kun hän suuttui, ja antoi aika läimäyksiä.

Eräänä päivänä olivat nämä kolme toverusta panneet levolle latoon. Mutta Niilo ei nukkunut, hän katselee, miten kuu paistoi raoista. Kuuvalo houkutteli häntä ulos, hän nousi. Uskaltaisiko hän? Mitäs, jos italialainen heräisi! Mutta tämän äänekäs kuorsaaminen rauhoitti poikaa. Vastoin tavallisuutta oli italialainen ottanut ryypyn illalla, ja siksi hän nukkui niin sikeästi. Niin otollista hetkeä pakenemiseen ei ehkä koskaan tulisi, ajatteli Niilo ja nousi varovasti. Yhtä varovaisesti meni hän ovelle.

Kesti kauan ennenkuin hän sai sen auki, sillä se piti tehdä äänettömästi. Se onnistui viimein, ja Niilo oli juuri hiipimäisillään ulos, kun Bumburron hiljainen mörinä esti hänet. Se tuntui valittavaliselta, ikäänkuin olisi karhu parka tahtonut kysyä:

»Onko sinulla sydäntä mennä vapauteen ja jättää minut vankeuteen?»

Ei, Niilolla ei ollut siihen sydäntä, hän kääntyi. Oman vapautensa menettämisen uhalla meni hän karhun luo ja päästi sen irti. Sitten hiipivät he molemmat hiljaa kuin kissat ovelle.

Äkkiä taukosi italialaisen kuorsaaminen. Poika ja karhu pysähtyivät. He seisoivat jähmettyneinä henkeään pidätellen.

»Ole hiljaa, lurjus, taikka lyön sinua», mutisi italialainen unissaan, kääntyi toiselle kyljelleen ja vaipui jälleen yhtä sikeään uneen kuin ennenkin.

Niilo ja Bumburro viivähtivät hetkisen, ennenkuin uskalsivat lähteä. Vihdoin pääsivät he ovelle, jota täytyi avata enemmän, että Bumburro mahtuisi kulkemaan.

Raitis ja kuutamoinen oli yö. Suurista metsistä tuli havun ja pihkan tuoksu. Bumburro veti syvään henkeään ja puhalsi iloissaan niin äänekkäästi, että Niilo säikähtyneenä nipisti häntä korvasta muistuttaakseen häntä italialaisesta. Silloin lähti Bumburro metsään ja Niilo juoksi jäljessä. Kuta lähemmä metsää he tulivat, sitä notkeammaksi kävi karhun levollinen käynti. Niilon oli vaikea pysyä perässä, vaikka hän juoksi voimainsa takaa. Silloin pysähtyi otso ja katseli hengästyntä poikaa.

»Istu selkääni», sanoi se nähtävästi.

Niilo ymmärsi ja totteli. Nyt he lähtivät aika vauhtia. Oi, miten kuljettiin! Tuulena vinkuivat Niilon korvat, vaikka öinen ilma oli vallan tyyni, niin nopeaa oli vauhti.

Niin he saapuivat metsään. Bumburro meni syvälle metsään, ennenkuin pysähtyi.

Kun se sen vihdoin teki, kömpi Niilo alas hänen selästään ja näki ihmeekseen, miten hänen rakas vanha ystävänsä oli muuttunut.

Oliko tämä sama karhu, joka ruoskan pelon pakoitamana surumielisenä ja väsyneenä oli hyppinyt posetiivin sävelten tahdissa? Täällä se oli kuin kuningas

valtakunnassaan. Pienet silmät loistivat ja välähtelivät, niin että Niilo oli hyvin utelias näkemään, mihin karhu sitten ryhtyisi.

Bumburro meni korkean männyn luo, ja kiipesi siihen. Sen hän teki levollisin, varmoin ja voimakkain liikkein.

Niilo ei seisonut kauan katselijana, vaan kiipesi jäljestä.

Pian istuivat he molemmat latvassa. Korkea mänty huojui hiljaa ja hitaasti heidän painostaan.

He näkivät, miten kuu paistoi metsään. Puut olivat niin tiheässä, että Niilosta oli kuin olisi hän istunut vihreällä nurmella ja mätäs olisi hänen allaan notkunut. Pienenä pilkkuna kaukaa etäisyydestä näkyi lato, jossa italialainen varmaankin vielä nukkui ja uneksi, että karhu ja poika olivat hänen ruoskansa ylettyvillä.

Äkkiä mörähti otso niin äänekkäästi ja odottamatta, että Niilo oli vähällä vierähtää pois oksalta, jolla hän istui.

»Mitä kummia aiot tehdä?» kysyi poika suuttuneena.

Mutta Bumburro kuunteli etäisempiä ääniä. Ja kuule! Kaikuna kaukaa, kaukaa metsästä tuli vastaus.

Oli siis muitakin karhuja metsässä! Yhtä kolkolle tuntui se Niilosta, kuin se oli ilahuttavaa Bumburrolle.

Karhu ikäänkuin aavisti pojan tunteet, katseli häntä suojelevaisesti ja nuoleksi hänen kättänsä. Se ei oikein onnistunut, sillä kuonokoppa oli vielä jäljellä. Niilo, jonka mielestä se ei oikein soveltunut metsien kuninkaalle, irroitti sen karhun kuonosta ja viskasi sen kauas pois. Se putosi kiveen ja kilahti ääneen yön hiljaisuudessa.

Nyt oli Bumburro mielissään, se avasi suunsa niin leveäksi kuin suinkin ja ojensi kieltensä hyvillä mielin.

Hetken kuluttua kiipesivät ystävykset alas puusta ja menivät syvemmälle metsään. Bumburro pysähtyi silloin tällöin ja mörisi ääneen. Hänelle vastattiin ja hän jatkoi matkaansa sille suunnalle, mistä ääni oli kuulunut.

Niilo pelkäsi, että karhu, jonka he tapaisivat, söisi hänet suuhunsa. Hän koetti tehdä sen selväksi ystäväleen ja teki kaikkensa, että hän olisi saanut sen kulkemaan toiseen suuntaan, mutta Bumburro oli taipumaton.

Sitten he kohtasivat sen toisen karhun. Se oli aika suuri.

Molemmat eläimet rupesivat tekemään tuttavuutta. Se kävi ensin hyvin juhlallisesti, mutta sitten herahti heidän mielensä iloisiksi. Bumburro tuli yhä onnellisemmaksi siitä, että oli löytänyt vertaisensa, ja toinenkin karhu oli varmaankin tuntenut itsensä yksinäiseksi.

Ne alkoivat leikkiä keskenään. Se oli kovakätistä leikkiä, selittämättömän ketterää ja voimakasta samalla kuin kömpelöä ja raskasta. Niiloa niin huvitti katsella sitä, että hän unohti levottomuutensa niin kokonaan, että hän taputti käsiään ja huusi: »hyvä!»

Sitten pysähtyi se vieras karhu äkkiä kesken leikkiä ja katseli häntä tavalla, joka sai poika paran vapisemaan. Hänestä olisikin tullut loppu, ellei Bumburro olisi tullut väliin ja karhunkielellään antanut uuden ystävänsä ymmärtää, että poika kuului heihin ja häntä oli kohdeltava kuin ystävää. Vieras karhu myöntyi vastenmielisesti mörähtäen ja jätti Niilon rauhaan.

Niilo tunsu itsensä hyvin epävarmaksi tämän uuden kumppanin suhteen ja olisi mieluummin tahtonut hiipiä pois, mutta ensiksi hän ei tiennyt minne mennä ja toiseksi eivät karhut sallineet hänen lähteä luotaan.

Siellä täytyi hänen nyt elää karhujen kanssa metsässä ja asua niiden luolassa. Ne eivät päästäneet häntä koskaan näkyvistä, aivan kuin ne olisivat peljänneet, että hän silloin olisi mennyt ihmisten luo ja heille antanut ilmi nelijalkaiset kumppaninsa.

Niilo paralla ei ollut liian hauskaa. Usein täytyi hänen nähdä, miten karhut kaappasivat vasikan, lehmän tai lampaan. Jos jäi joku pala tähteeksi, sai Niilo sen, mutta hän saattoi syödä sen vain silloin, kun oli nälkään kuolla, sillä hänen täytyi syödä se raakana. Karhut eivät antaneet hänen syyttää tulta, ei keittääkseen ruokaansa eikä lämmitelläkseen. Ne aivan raivostuivat, kun hän kerran koetti sitä, ja Bumburronkin silmät rupesivat säkenöimään pelosta ja vihasta, jonka tähden Niilo katsoi sopivimmaksi sammuttaa tulen jälleen.

Hän tuli sekä laihaaksi että kalpeaksi huonosta, riittämättömästä ravinnosta. Sitäpaitsi eli hän ainai-
sessa pelossa Bumburron toverin tähden, joka alinomaa katseli häntä tyllysti ja nähtävästi vain Bumburron tähden jätti hänet syömättä.

»Mitenkähän minun käy, jos se tulee hyvin nälkäiseksi jonakuna päivänä ja me olemme kahden», ajatteli Niilo ja pysytteli huolestuneena Bumburron sivulla.

Niin tuli talvi, ja karhut menivät pesään hankittuaan oikein aimo aterian. Uh, kuinka ne söivät! Ne eivät antaneet Niilolle ainoatakaan palasta. Sitten panivat ne maata luolaan, ja Niilon täytyi tehdä samoin. Hän itki nälästä, mutta siitä eivät karhut välittäneet, ne olivat kylläiset ja uniset ja nukkuivat.

Hetkisen kuluttua koetti Niilo hiipiä ulos, mutta vieras karhu heräsi ja mörisi äkäisesti. Poika ei tohtinut kuin kääntyä ja kömpiä lähelle Bumburroa. Siinä hän

nyt oli pitkällään ja itki nälästä ja epätoivosta. Hän ajatteli kotiaan, isäänsä ja äitiänsä, sisaruksia ja tovereita. Ei koskaan enää hän saisi olla heidän seurassaan, täällä hän nyt saisi kuolla nälkään karhujen luona. Näitä surullisia asioita ajatellessaan näki hän, miten ulkona alkoi sataa lunta. Valkeat hiutaleet putoilivat niin tyynesti ja kauniisti, niin rauhoittavaa oli niiden hiljainen putoileminen. Niilo katseli niitä hetken, kunnes hän huomasi, että lumi vähitellen kohosi korkealle luolan suulle. Kohta olisi aukko tukossa, silloin tulisi aivan pimeä ja mahdotonta olisi päästä pois. Niilo ymmärsi, että hänen täytyi nyt paeta. Elleivät karhut sallisi sitä, saisivat ne sitten syödä hänet suuhunsa, olisi parempi kuolla äkkiä, kuin maata siellä pimeässä ja kuolla hitaasti. Hiljaa ja varovasti nousi hän ja hiipi pois hiljemmin kuin italialaisen luota paetessaan. Karhut olivat onneksi ennättäneet nukkua niin sikeästi, etteivät ne heränneet pojan paosta.

Niilo uskalsi tuskin uskoa onneaan, kun hän todellakin oli vapaudessa karhunpesän ulkopuolella. Mutta hänen ei ollut vielä aika iloita. Minne hän lähtisi, ja mistä hän saisi syötävää? Yltympärillä oli penikulmia laaja, luminen metsä, eikä se tarjonnut ravinnoksi muuta kuin lunta.

Niilo parka kuljeksi kauan, kauan ja pani viimein maata kinokseen kuollakseen. Ei maksanut vaivaa ponnistella enää.

Hän itki siinä maatessansa ja ajatteli isää ja äitiä ja kuinka paha hän oli ollut, kun oli lähtenyt heidän luotaan. Nyt hän ei enää koskaan saisi nähdä heitä, ei koskaan pyytää heiltä anteeksi. Se oli hänen viimeinen ajatuksensa, ennenkuin hän menetti tajuntansa.

Mutta hän ei kuollut. Kun hän heräsi, oli hän vielä

maan päällä. Hän lepäsi kuusenhavuilla peitetyllä vuoteella pienessä metsämajassa. Kivisellä liedellä nurkassa paloi tuli, jonka savu nousi katossa olevasta reijästä. Tuli valaisi miehen kasvoja. Niilo katseli ihmetellen niitä.

»Vai niin, sinä virkoat», sanoi mies ja antoi Niilolle jotain lämmintä juotavaksi.

Oi, miten se teki hyvää! Poika tunsikin, miten elämä uudelleen virtasi koko hänen puutuneeseen olentoonsa.

»Kuinka tulit minä tänne?» kysyi hän ihmetellen.

»Löysin sinut kinoksesta ja kannoin sinut tänne», vastasi mies.

Niilo katsoi pelastajaansa kiitollisesti ja kysyi häneltä, kuka hän oli.

»Nimeni on Matti ja asun täällä metsässä talvisin hakkaamassa puita ja miiluja. Entä sinä, mikä on nimesi ja mistä tulet?»

Niilo kertoi kaikki mitä hän oli kokenut siitä hetkestä saakka, kun hän oli paennut kotoa ja nukkunut kinokseen.

»Se oli merkillinen juttu», sanoi Matti miettiväisenä. »Se oli merkillinen juttu. Niin, niin, joka ei tahdo totella niitä, jotka tarkoittavat vain hyvää, saa ennen tai myöhemmin ankarampia herroja, häijyjä herroja, joita on pakko totella, jos tahtoo taikka ei. Niin käy tässä elämässä.»

Niilo ei vastannut mitään tähän, mutta Matin sanat antoivat hänelle paljon ajattelemisen aihetta. Oli kyllä niin kuin Matti sanoi.

Talveksi jäi Niilo Matin luo ja sai olla hänellä apuna. Ei hän saanut laiskotella, ankaraa työtä aamusta iltaan ja kova kapea vuode, mutta ei koskaan Niilo ollut nukkunut paremmin kuin havuilla peitetyllä

lavalla hiilimajassa. Hänen unensa häiriytyi vain silloin, kun koti muistui mieleen ja hän kaipasi vanhempiaan.

Vihdoin alkoivat kinokset sulaa, ja kun kevät todellakin tuli, lähtivät nämä kaksi erakkoa metsämajasta asuttuihin seutuihin. He kulkivat jokea myöten, joka kuohuissaan kuljetti hirret, jotka Matti ja Niilo talven kuluessa olivat kaataneet.

He olivat kulkeneet hyvän matkaa, kun Matti äkkiä pysähtyi ja kumartui.

»Tässä on verokset karhunjaljet», sanoi hän ja pani kuntoon pyssynsä.

Valppaasti tähystellen kaikille suunnille jatkoivat he sitten matkaansa. Ei ole leikintekoa tavata otso keväällä, kun se on lähtenyt pesästään nälän pakoittamana ja kevään houkuttelemana.

Äkkiä kuului mörinää, ja jokin pörröinen olento liikkui metsässä. Matti ojensi pyssynsä, mutta Niilo huusi:

»Elä ammu! Sehän on minun entinen Bumburronil!»

Ja toverinsa kauhuksi juoksi poika suoraan karhun syliin. Bumburro pysähtyi ja nuuski, ja kun Niilo puheli hänelle ja taputteli häntä, muuttui sen mörinä aivan toisenlaiseksi.

Oli vaikea ratkaista, kumpiko ystävyksistä eniten iloitsi tästä jälleennäkemisestä.

Matti joutui hämilleen eikä siis tullut ampuneeksi.

»Tule nyt, Niilo», sanoi hän viimein. »Meillä on vielä pitkä matka kuljettavana ennen iltaa.»

Karhu saattoi heitä aina ihmisasunnoille saakka, sitten se pysähtyi.

Niilo taputti sitä, kiersi kätensä sen kaulaan ja hyväili suunnatonta päätä jäähyväisiksi. Kyynelittä ei hän eronnut entisestä onnettomuustoveristaan. Mut-

ta hän lohdutti itseään sillä, että hän jätti vanhan ystävänsä vapauteen, metsän kuningas oli valtakunnassaan, eikä ollut syytä sitä sääliä. Niilo erosi viimein karhusta ja juoksi Matin jälkeen, joka oli jatkanut matkaansa.

Bumburro kapusi levollisin ja voimakkain liikkein kalliolle ja kiipesi edelleen vielä paljaaseen lehtipuuhun, mistä hän seurasi poistuvia niin kauas, kuin saattoi nähdä. Viime kerran kääntyessään Niilo luuli näkevänsä vielä toisenkin karvaisen pään entisen ystävänsä pään vieressä.

»Mikä onni, ettei toinen karhu tullut ennen», huudahti hän.

»Jos me palaisimme ja napsauttaisimme sen», sanoi Matti.

»Oi ei, ei, sehän on Bumburron toveri, ja ajattele, jos vahingossa ampuisit Bumburron sen asemesta.»

»En koskaan ammu vahingossa, vaan ainoastaan sen, mihin tähtään», selitti Matti. »Mutta minä luovun karhunajosta tällä kertaa. Ne eivät tehneet sinulle mitään pahaa, kun olit niiden vallassa, ja siksi saamme me nyt säästää niitä. Täytyy tehdä oikeutta eläimillekin eikä palkita hyvää pahalla.»

Matti oli miettimiseen taipuvainen, ja nyt hän kulki tuumiskellen pitkän aikaa, viimein päästi hän Niilon osalliseksi tuumailustaan.

»Saan tunnustaa, etten koskaan oikein uskonut karhujuttuasi», sanoi hän. »Luulin, että olit nähnyt siitä unta maatessasi lumessa. Mutta nyt näen, että se on ollut totta. Olen tuuminut, enkä voinut oikein saada selville, mikähän vaikutti sen, ettei sinua syöty. Ettei Bumburro tehnyt sitä, on itsestään selvää, sehän

oli ystäväsi ja toverisi. Mutta ettei toinen karhu syönyt, oli kummallisempaa.»

»Se ei uskaltanut Bumburron tähden», sanoi Niilo. Mutta Matti pudisti päätään.

»Se ei ollut vain Bumburro», sanoi hän. »Oikea varjelijasi ei ollut muu kuin Hän, joka sulki leijonan kidan Danielin ollessa luolassa.»

»Tarkoitat Jumalaa?» sanoi Niilo miettivänä.

»Niin.»

»Mutta minä olin niin paha poika. Kuinka tahtoi Jumala suojella minua silloin? Olisinhan oikeastaan ansainnut, että minut olisi syöty», sanoi Niilo.

»Niinhän kyllä olisi ollut», myönsi Matti levollisesti, »mutta mieluummin tahtoi Jumala antaa sinulle aikaa tulla hyväksi kuin antaa sinun kuolla pahana, jollainen olit. Katsos, sellainen hän on.»

Niiloa liikutti tämä, eikä hän koskaan elämässään ollut tuntenut sellaista halua tulla hyväksi.

Pitkältä käveltyänsä tulivat molemmat metsäihmiset asutuille seuduille. Ensimmäiseksi työkseen vei Matti Niilon papin luo. Tämä otti selvän pojan kodista ja auttoi häntä sinne.

»Kasva aika mieheksi ja tule voimakkaaksi kuin karhu kaikkea paha vastaan», sanoi Matti hyvästiksi.

Suuri oli ilo, kun Niilo tuli kotiin. Isä ja äiti tuskin uskoivat silmiään, kun he näkivät hänet ilmielävänä, hänet, jonka olivat luulleet kuolleeksi. Häntä ei yhtään nuhdeltu, eikä hän sitä tarvinnutkaan, sillä hän oli tullut kotiin aivan toisena poikana kuin hän oli pae-
tessaan ollut.

KUN SUSI EI PURE.

Olli oli ollut vallaton, Maija oli kannellut kuten tavallista, ja äiti oli antanut Ollille selkään. Se löyly herätti kostonhalua Ollissa. Tietysti hän ei aikonut koskaan leikkiä Maijan kanssa enää, ja ensi tilassa hän kyllä tekisi hänelle kiusaa, siitä saattoi hän olla varma. Odotetaanhan vain iltaan! Illalla lähtisivät isä ja äiti kylään, sinne oli pitkältä, ja he olisivat kauan poissa. Silloin jäisi Olli yksin Maijan ja Kassin kanssa. Kassi oli vain suuri koira. Olli hautoi mielessään synkkiä tuumia ja katseli uhkaavaisesti Maijaa. Tulisi kyllä ilta-kin kerran! Maija vapisi itsekseen, mutta koetti näyttää tuimalta ja näytti kieltään seisoessaan äidin selän takana. Vielä oli äiti kotona ja paljon saattaa tapahtua ennen iltaa, ajatteli Maija.

Päivä kului, tuli puolipäivä. Olli tunsu vihan lauh-
tuvan, mutta piti kiinni siitä molemmin käsin. Hän ei
tahtonut olla raukka, hän tahtoi olla kiukkuinen ja
kostaa, sen hän luuli olevan miehekästä.

Maija katseli häntä salaa ja huomasi, ettei hän ollut
vielä leppynyt.

Päivä pimeni ja tähdet syttyivät metsän yläpuo-
lelle.

»Tulee kylmä tänä iltana, ota paljon yllesi, äiti»,
sanoi isä.

Isä valjasti hevosen, ja äiti pukeusi.

»Saanko saattaa vähän matkaa?» pyysi Olli.

»Et mitenkään», sanoi isä, »silloin vie sinut susi kotimatalla».

Ja niin hän pani pyssyn rekeen. Äiti näki sen, häntä huolestutti.

»Luuletko, että tapaamme susia?» kysyi hän ja tahtoi jäädä kotiin.

»Ei mitään vaaraa, tulkoon niitä vain. Olen ampunut hukkia ennenkin. Kyllä pääsemme kylään. Hevonen juoksee joutuun, eikä pyssy petä milloinkaan. Tule vain! Mutta te, lapset, pysykää kauniisti tuvassa!»

Niin lähtivät isä ja äiti juhlaan kylään eivätkä aikoneet palata ennenkuin seuraavana päivänä.

Maija katseli arasti Olliin, joka oli vaiti ja uhkaavan näköinen.

»Olli!» tuli rukoilevalla äänellä.

Ei vastausta.

»Tahdotko tämän?»

Hän ojensi hänelle pienen ruostuneen rautapalasen, jota veli oli halunnut, mutta jonka arvo juuri siitä syystä oli hänen silmissään kohonnut siinä määrin, ettei hän aikonut koskaan luopua siitä. Kaikki näytti hänestä nyt paremmalta kuin selkäsauna.

Olli heitti rautapalasen nurkkaan ja katsoi häneen sanomattomalla ylenkatseella.

»Sinä lahjot», sanoi hän, »luulet lepyttäväsi minut sillä, mutta ole varma siitä, että nyt saat jokikisen lyönnin, minkä minä aamulla sain ja ne korkoineen», lisäsi hän uhkaavasti.

Maija vapisi, mutta oli vielä eräs keino.

»Jos lyöt minua, kerron sen isälle, ja silloin tiedät,

mitä saat», sanoi hän ja katsoi veljeensä levottoman ja uhmaavan näköisenä.

Nyt hänen ei enää tarvitsisi pitkittää vihaansa, se ei enää hyödyttäisi.

»Etkö luule, että voin pakoittaa sinua olemaan kan-telematta?» kysyi Olli ja meni ruumis jäykkänä hitaasti sisartaan vastaan.

Maija väistyi syrjään ja koko hänen tuimuutensa katosi tämän uhkaavan vaaran edessä; Ollin pieniä le-veitä nyrkkejä ei ollut halveksuminen, sen hän tiesi kuulemalta, itse hän ei ollut koskaan niitä koetellut. Mutta nyt! Ui, hän puristi niitä niin, että nahka tuli rystysissä valkeaksi! Ei ketään ollut kotona, joka olisi voinut estää häntä. Kassi makasi levollisena nuo-leskellen häntäänsä eräessä nurkassa, se totteli Ollia eniten kaikista, siltä ei tarvinnut apua odottaa. Hän lyyhistyi kokoon kuin pieni riepu seinän viereen ja kohotti kätensä iskuja torjuakseen.

»Ei, Olli, rakas Olli!» pyysi hän vapisevin huulin ja hänestä tuntui, kuin hänen viime hetkensä olisi tullut.

Niin he seisoivat muutamia loppumattomia sekun-teja silmä silmää vastaan. Olli tahtoi lyödä, hän aikoi tehdä sen, oli varmasti päättänyt, tahtoi vain ensin nauttia Maijan pelosta. Mutta tämä oli niin hirveän sur-kean näköinen! Hän ei itse huomannut, että viha sulii. Maijan selkoselällään olevat huolestuneet silmät näkivät sen kuitenkin. Ollin rystyset eivät olleet enää niin uh-kaavan valkeat, ja hänen silmänsä eivät säkenöineet enää niin tuimasti. Hän rohkaisi mielensä ja huo-masi, ettei hän ollutkaan tullut seinän viereen, vaan raottuneelle ovelle.

Jos hän nyt pyytäisi Ollilta anteeksi, pääsisi hän varmasti selkäsaunasta — sen hän näki hänestä — mutta

aivan varmaan saisi hän olla hänen orjansa koko illan, ja sitä hän ei tahtonut. Ajatuksen nopeudella pujahti hän ovesta ja paiskasi sen kiinni jälkeensä.

Ennenkuin Olli oli ennättänyt saada sen auki, oli hän juossut jo ullakon portaita ylös ja Ollin rynnätessä jäljestä oli Maija jo turvassa ullakkokomerossa, jossa isä säilytti työkalujaan.

Tykyttävin sydämin kuunteli hän nyt suljetun oven takaa Ollin meluavia ponnistuksia päästä sisään. Hän melkein katui pakoansa, sillä jos Olli onnistuisi, ei mikään anteeksipyyntö saattaisi häntä pelastaa. Mutta Olli ei saanut ovea auki, ja sanomattomalla helpoituksella kuuli Maija Ollin vihdoon laskeutuvan portaita, tosin lausuen peloittavia uhkauksia kaikesta siitä, minkä hän saisi osakseen ulos tultuaan, mutta sillä hetkellä saattoi hän olla levollinen, ja kokemuksesta oli hän oppinut, että Ollin viha tavallisesti oli yhtä lyhyt kuin tulinenkin.

Maijalle tuli hyvin pian ikävä pakopaikassaan. Komero oli kylmä ja pimeä, eikä hän saattanut milään huvittaa itseään. Mutta alhaalla odotti häntä Ollin kosto. Hetki kului, joka tuntui hänestä äärettömän pitkältä. Häntä paleli. Ehkä kuitenkin olisi parasta koetteeksi pyytää Ollilta anteeksi? Ei, hän kyllä olisi vielä liian suuttunut.

Taaskin kului hetki. Silloin koetti Maija aukaista ovea, mutta lukko oli luja, eikä hän uskaltanut kolistaa. Olli saattaisi kuulla sen. Hän jätti koetuksen sikseen, mutta toisen pitkän hetken kuluttua oli hänestä selkäsauna paljon parempi kuin se kolea pakopaikka. Lukko saisi kolista niin paljon kuin se halusi ja kutsua Ollia ja kosta, aueta sen täytyi ja ulos piti Maijan päästä!

Mutta, voi, ovi oli mennyt umpilukkoon! Vaikka kuinka hän olisi käännellyt ja väännelty, itkenyt ja rukoillut, ei hän saanut sitä auki.

Sinne hän nyt kauniisti jäi! Hän alkoi huutaa Ollia, mutta ei saanut vastausta. Ehkä hän oli tuvan ulkopuolella? Hän meni luukulle, pienelle ahtaalle luukulle, niin ahtaalle, että hän tuskin sai ulos päänsä, mutta se onnistui lopulta kuitenkin hänen hypättyään hinkalolle. Aivan oikein, Olli oli juuri menossa pihan poikki. Maija huusi hänen nimeänsä. Hän katsoi ylös ja huomasi hänet.

»Mikä huuhkaja sinä olet?» kysyi hän.

»Oi Olli, minä olen epätoivoissani, ovi on mennyt umpilukkoon, en pääse ulos!»

»Ole siellä sitten! Mitä sinulla oli siellä ylhäällä tekemistä?»

»Oi Olli, jos vain autat minut täältä ulos, niin saat antaa minulle niin paljon selkään kuin vain haluat», lupasi hän.

»Hm», oli kaikki, mitä Olli vastasi siihen jalomieliseen myönnytykseen.

Viimeinenkin kostonhalu katosi nyt hänen sydämostään, kun Maija ei enää koettanut vetäytyä syrjään.

»Pyydä minulta anteeksi, niin autan sinua pääsemään pois, enkä ehkä kynsi sinua», sanoi hän alentuvasti.

»Olli, anna minulle anteeksi! En koskaan, koskaan enää kantele päällesi», lupasi Maija, ja Olli meni hänen avukseen.

Mutta itsepintainen ovi vastusti kaikkia hänen koetuksiaan, hän ei saanut sitä hievahtamaankaan.

Maija valitti ja huusi jotain sisäpuolelta, mutta Olli ei kuullut mitä se oli, ja kun hän kuunteli, ihmetteli hän, miten hiljaiselta ja etäiseltä Maijan ääni kuului.

Hän ei ymmärtänyt mitä sisar sanoi, ja ulkopuolella oli Kassi ja ulvoi. Olli oli reipas poika, mutta taikatempuja hän pelkäsi, ja nyt karmi selkärankaa hänen seisoessaan pimeällä ullakolla ja ihmetellessään, mikä oli Maijalle tullut. Oliko joku hänen luonaan? Mikä piteli ovea? Miksi Kassi ulvoi, mitähän se vainusi?

»Maija», huusi Olli rukoillen armottomasta ovesta, »Maija, mitä se on?»

Vihdoin kuuli hän, mitä Maija sanoi.

»En saa päätäni sisään, oi auta minua!»

Tuossa tuokiossa oli Olli pihalla. Kuu paistoi kirkaasti valkealle lumelle ja tuvan harmaalle hirsiseinälle. Ylinnä katonrajassa oli luukku ja siitä pisti ulos Maijan pää. Kyyneleitä vierähti hänen poskiaansa myöten hänen turhaan koetellessaan päästä irti.

»Olli, en saa päätäni sisään», huusi hän.

»Mutta olethan saanut sen ulos», huomautti Olli.

Niin, sen hän kyllä tiesi, raukka, mutta sehän juuri oli surullista asiassa, sillä ellei hän olisi saanut sitä ulos, ei hän olisi nyt niin pahassa pulassa.

Olli antoi hänelle monta neuvoa, kaikki yhtä mahdollottomia täyttää. Sitten koetti hän tulla vielä kerran ullakkokomeroon. Hän otti isän suuren kirveen ja iski sillä oveen, mutta ovi oli kovaa puuta ja raudoitettu ja vaikka kuinka miehekäs Olli olisi ollut, oli hänellä vain pikku pojan voimat.

Pahoilla mielin meni hän jälleen ulos, Kassi seurasi häntä tietäen, että jotain oli hullusti. Olli katsoi ylös ullakkoluukkuun, Maijan kuunvalaisemiin kasvoihin, ja mietiskeli.

Maija ei voinut irroittaa itseään, eikä Olli kyennyt rikkomaan ovea; ja siinä tilassa, jossa Maija nyt oli, ei hän olisi voinut kestää koko yötä — kaikki se oli selvää.

»Äiti, äiti», vaikeroi vanki rukka.

Olli katsahti kylään päin ja hänen mielensä tuli kolkoksi. Sinne oli neljännes penikulman matka, mutta hän tietysti tiesi oikotien. Se kulki aution rämeen ja lumisten vaarojen kautta, jyrkänteitten lomitse ja synkkien rotkojen ohitse — uh! Mutta Maijan henki oli kysymyksessä.

Lämmin kieli nuoleskeli hänen kättään. Se oli Kassi. »Jos ottaisin sen mukaani», ajatteli Olli, »mutta jäisikö Maija aivan yksin sitten?»

Hän vei Kassin sisälle ja käski sen ruveta pitkälleen itsepäisen oven eteen. Kassi vinkui, mutta totteli.

»Elä liiku, ennenkuin palaan», varoitti Olli ja meni ulos.

»Elä itke, Maija!» huusi hän ullakon luukkuja kohden. Juoksen hakemaan isää ja palaan heti. Kassi on oven ulkopuolella sinun seuranasi.»

Sitten ajatteli Olli Jumalaa ja juoksi.

Kokkoa on olla yksin ulkona himmeinä pakkasöinä, jolloin kuu on kalpea ja kuuluu tassutusta metsistä ja rämeiltä. Olli juoksi henkensä edestä. Hän tuli kanakaalle. Uh, siellä oli joku, joka ryntäsi samallaisella vauhdilla kuin hän! Hän juoksi tuulennopeudella. Mutta se, jota hän pakeni, ei jättänyt häntä, sillä se oli vain hänestä itsestään lankeava varjo kuutamossa.

Uh! Mikä nauroi siellä vuorenrintamassa? Se oli vain lumi, joka narisi pakenevan jalan alla.

Hän tahtoi kääntyä, hän tahtoi laskeutua maahan kuolemaan paljaasta pelosta, mutta hän riensi vain eteenpäin, olihan Maijan henki kysymyksessä.

Tuolla hämärässä, hiukan oikealla, oli se syvä rotko, jonne lapsia oli hävinnyt ja josta kuului temmellystä kuutamoisina öinä. Olli rukoili »Isä meidän». Hän

tiesi, että peikot pakenivat sitä. Hän tulikin onnellisesti ohi joutumatta rotkon asukkaitten vangiksi.

Virran uoma jääpeitteen alla jymisi ja kumisi yön hiljaisuudessa. Vuoret olivat äkkijyrkkiä. Olli kiipeili, kompastui, hyppäsi ja juoksi. Maija saattaisi kuolla, peikot voisivat viedä hänet, rosvoja kulkee ohi ja näkevät hänen pienen päänsä kuunvalossa. Tuhat kamalaa mahdollisuutta antoi hänen jaloilleen siivet.

Tähdet vilkkuivat hänen yllään, kuu oli valkea ja kirkas tummansinisellä taivaalla. Maa oli jäässä, Maijaa palelsi luukussa. Olli muisti, että hän oli ollut paha hänelle ja katui. Hänen mielestään ei koskaan ennen ollut ollut niin pitkältä kylään.

»Hyvä Jumala, anna minun ehtiä ajoissa perille», rukoili hän ja juoksi juoksemistaan.

Siinä pisti esiin vuorensinämä rotkoa vastaan ja teki polun ahtaaksi. Notkeasti ja ketterästi väisti Olli vuorenmutkan, mutta pysähtyi äkkiä. Hänen edessään oli — susi!

Ollin sydän seisahtui, hänen silmissään musteni. Nyt minut syödään, miltähän se tuntunee? Ja Maija — hänen täytyy kuolla luukkuunsa ja isä ja äiti jäävät ilman lapsiaan.

Kahden sekunnin kuluttua, jotka olivat sisältörikkaammat kuin yhtä monta vuotta, näki Olli taaskin selvästi. Hän saattoi nähdä ja näki, että susi seisoi yhä hänen edessään yhtä liikkumattomana kuin hänen oma pieni pojansydämensä äsken. Suden kieli riippui punaisena suusta valkeitten, terävien hampaitten välistä, ja silmät kiiluilivat viekkaina harmaassa päässä.

Mistä Olli sai rohkeuden? Kääntyminen olisi ollut samaa kuin antaa Maijan kuolla; eteenpäin juoksemi-

nen oli enemmän kuin uhkarohkeaa ja kuitenkin teki hän niin. Polku oli kapea. Ollin täytyi kulkea niin läheltä hukkaa, että hänen nuttunsa kosketti pörröistä turkkia, kauhistuttava silmänräpäys. Silmiään räpäyttämättä katsoi hän kiinteästi noihin viekkaihin silmiin ja sanoi jotain, mutta ei sudelle.

Mitä hän sanoi, ja mikä auttoi hänet ohi?

»Herra, lasten ystävä . . .» Hänellä on vallasaan yön kauhut ja susien kidat, sen tiesi Olli nuolennopeudella rientäessään alas vuorenrintettä suden jäädessä katselemaan häntä nolon ja kiukkuisen näköisenä.

Vihdoin välkkyivät kylän tulet Ollille.

Juhla häiriytyi hetkeksi, kun Olli tuli ja ilmaisi asiansa isälle.

Ei milloinkaan ollut hevonen juossut niin kuin sinä yönä viedessään kotiin isää, äitiä ja Ollia.

Harmaa tupa näkyi kuunvalossa, ja kullankeltainen tytönpää pisti esiin luukusta, mutta ei vastannut puhuteltaessa.

Isä otti kirveen ja juoksi parilla askeleella ylös ulla-konportaita. Kassi tervehti häntä ilohaukunnalla.

Ovi väistyi kovista iskuista ja isä astui sisään sen sirpaleitten yli äiti, Olli ja Kassi kintereillään.

Maijaa kohotettiin ja helposti vedettiin pää sisään siitä, mistä se oli pistetty ulos, yläpäästä, josta luukku oli leveämpi. Hinkalossa, jolle Maija oli noussut, oli pehmeitä olkia, jotka olivat painuneet tytön painosta, kun hän katsoi ulos ja siten oli hänen kaulansa laskeutunut luukun kapeampaan osaan.

Pikku raukka, hän oli puolikuolleena vilusta, tuskasta ja väsymyksestä. Ellei Olli olisi juossut niin nopeasti, olisi hän jäänyt ilman sisarta.

Lapset eivät unohtaneet sitä yötä.

»En koskaan enää säikäytä sinua», lupasi Olli katu-
vaisena, kun Maija jälleen avasi silmänsä.

»Enkä koskaan ärsytä sinua enää», lupasi tämä.

Kun isä sai kuulla Ollin ja suden kohtauksesta jyr-
känteen reunalla, tuli hän miettiväiseksi.

»Sellaista matkaa ei kukaan tee huvin vuoksi. Ju-
malan asioita juostessa vain ei susi pure», sanoi hän.

RIKKAAN MAUNUN AARRE.

Oli kylmä ja tähtikirkas uudenvuoden ilta. Jäätyneellä järvellä kimalteli lumipeite.

Kaksi poikaa tuli rantaan, mutta kun toinen aikoi mennä jäälle, esti toinen sen.

»Ei, Jerker, jos menemme jään poikki, voi hän nähdä meidät.»

»Ei voi! Eihän hänellä ole kissansilmiä», vastasi Jerker.

»Etkö ymmärrä, että me näytämme mustilta valkeata lunta vastaan? Hän saattaisi nähdä meidät, ja silloin olisi kaikki hukassa», vastasi Ville, se pojista, joka oli ensiksi puhunut ja joka tuntui määrävältä.

»Kuinka luulet sitten, että me pääsemme tuonne?» kysyi Jerker ja katseli järven toiselle rannalle, jossa tuli paistoi pienestä tuvasta halki pimeän.

»Menemme lahden ympäri», vastasi Ville. »Siihen meillä on hyvää aikaa, sillä meidän ei tarvitse olla perillä ennen keskiyötä. Oi, kuinka hauskaa, kuinka jännittävää!»

Suuressa ihastuksessaan teki hän muutamia aika hyppäyksiä ja niin juoksivat molemmat pojat lahden ympäri rantaa pitkin, niin ettei heitä näkynyt lunta vasten.

Tuvassa, jonne he aikoivat, asui yksinäinen vanha mies, Rikkaaksi Maunuksi nimitetty. Hänen tupansa oli kaukana kylästä ja muista ihmisasunnoista. Kun häneltä kerran oli kysytty, eikö hän tuntenut itseään yksinäiseksi istuessaan päivän toisensa perästä yksin tuvasaan suuressa metsässä, oli hän vastannut, että hänellä oli aarre, joka oli hänelle paras seura. Sen vastauksen johdosta annettiin hänelle lisänimi Rikas, koska hänellä oli aarre. Häneltä myöskin kysyttiin, eikö hän peljännyt, että hänen aarteensa varastettaisiin, hänhän itse oli niin vanha ja turvaton. Mutta silloin oli hän hymyillen vastannut, ettei hänen aarrettaan kukaan voinut häneltä ottaa.

Tämän olivat kylän pojat kuulleet ja nyt oli kaksi rohkeinta ja hurjinta heistä salaa päättänyt ryöstää Rikkaan Maunun aarteen osoittaakseen hänelle, että se saatettiin ottaa häneltä. Ville oli tuuman keksinyt ja Jerkerille, joka ihaili ja sokeasti totteli häntä, oli hän uskonut salaisuutensa ja tämä oli ihastuksella luvannut olla apuna.

Tällä ryöstöretkellä he nyt olivat tänä yönä.

Heidän suunnitelmansa oli seuraava: Jerker kantoi kainalossaan suurta valkeaa vaatetta. Siihen hän kääriytyisi ja koettaisi päästä sisään oven tai ikkunan kautta, mikä vain oli helpointa, ja sitten astuisi valkeana ja aavemaisena esiin, kun taas Ville, joka oli notkea ja ketterä, kiipeisi katolle ja ryömisi savutorveen ja sitä tietä laskeutuisi lieteen oikein kammottavana ja kesytömänä mustalaisena. Rikkaan Maunun älyttömäksi pelotettuaan nämä molemmat kummitukset löytäisivät aarteen ja ryöstäisivät sen.

Kun he tulivat lähelle tupaa, auttoi Ville Jerkeriä pukeutumaan verhoonsa, niin että silmät vain näkyivät

ja Jerker oli niin hirvittävän aavemainen, että Villen täytyi kääntää katseensa pois ja alinomaa vakuuttaa hiljaa itselleen, että kummitushan vain oli Jerker.

»Katso vain, että tulet sisään niin hiljaa kuin mahdollista ja seiso sitten ääneti kuin muumio, siksi kun kuulet minun romahtavan alas savupiipusta. Silloin karjaset kuin indiaani, niin että ukko herää äkkiä ja säikähtää hirveästi», määräsi Ville.

»Mutta mitäs, jos hän ei säikähdä», muistutti Jerker, jota rupesi hiukan kammottamaan nyt, kun oli tosi käsissä.

»Tietysti hän säikähtää», päätteli Ville vallon varmana, »niin pahasti hän säikähtää, ettei hän uskalla olla antamatta meille aarrettaan, kun me haudantapaisella äänellä vaadimme sitä.»

»Mutta kuule, Ville, eikö ole varastamista se, että ottaa hänen aarteensa?»

»Ei. Mehän otamme sen hänen silmänsä edestä, ja mehän voimme antaa sen hänelle takaisin muutamien päivien perästä, sitten kun oikein olemme hänelle näyttäneet, että se voidaan ryöstää», sanoi Ville ja hiipi sitten pois kiivetäkseen katolle tuvan takapuolelta.

Jäätyään yksin lähti Jerker ovea kohti. Hänen mielestään maksoi tuskin vaivaa koettaa päästä sisään sitä tietä, sillä ei nuku se, jolla on aarre, lukitsemattoman oven takana. Mutta ovi aukesi todellakin ja seuraavassa silmänräpäyksessä seisoi valkea kummitus tuvassa. Jerkerin sydän tykytti niin äänekkäästi, että hän pelkäsi, että Rikas Maunu kuulisi sen ja heräisi.

Mutta ukko ei ollut varmaankaan mitään huomannut, sillä kaikki pysyi hiljaa huoneessa. Jerker seisoi käskyn mukaan liikkumattomana kuin muumio ja odotti merkkiä savupiipusta. Hän ikävöi kärsimättö-

mänä Villeä, sillä hän rupesi pelkäämään itseään siinä seisoessaan valkeassa viitassaan yöllä.

Kuitenkin oli Ville ulkopuolella jo täydessä touhussa. Ei ollut vaikea päästä katolle, sillä se oli kallellaan matalain seinien päällä. Eikä ollut liukastakaan. Poika sai lujasti kiinni lumen alla olevasta turpeesta ja hetkisen ponnisteltuaan oli hän onnellisesti katonharjalla ja kömpi savutorvea kohden.

Hän kurkisti mustaan aukkoon, jossa hän tulisi niin mustaksi, ei vain noesta, vaan ilkityöstäkin.

Mutta oli liian myöhäistä kääntyä takaisin nyt. Yhdellä hyppäyksellä istui hän savutorven reunalla ja oli juuri kömpimäisillään sinne, kun hän kuuli äänen, joka sai hänen verensä jäätymään. Hän ei ollut yksin katolla. Hän käänsi päänsä ja näki jonkun ihan vieressään. Sillä oli kamala pukinparta, pukinjalka, sarvet, se oli karvainen ja sillä oli kiiluvat silmät. Uh!

Sydäntäsärkevällä huudahduksella, joka viilsi läpi yön hiljaisuuden, putosi Ville hervottomana savutorven reunalta kattoa myöten pihalle kinokseen ja sinne hän jäi pitkälleen makaamaan kuin kuollut. Viimeinen, minkä hän näki, ennenkuin hän menetti kokonaan tajuntansa, oli valkea kummitus, joka pakeni hänen ohitsensa jäätyneelle järvelle. Se oli Jerker, joka kuulutuaan huudon, oli syössyt ulos ja pois voimatta ajatella muuta kuin itsensä pelastamista.

Mutta ylhäältä katonharjalta katseli Rikkaan Maunun vuohi ihmetellen alas poikaan, jota hän oli vain aikonut tulla tervehtimään, mutta jota oli sattunut säikäyttämään niin hirmuisesti.

Nyt tuli Rikas Maunu ulos. Huuto oli herättänyt hänet, ja kun hän oli nähnyt oven olevan auki, oli hän ymmärtänyt, ettei hän ollut vain unta nähnyt.

Ja ulkona makasi Ville. Kun vuohi näki isäntänsä polvistuvan pojan viereen, hyppäsi se alas katolta auttaakseen isäntäänsä tutkimaan pudonnutta.

»Niin, Kiliseni, jos voisit sanoa minulle, mistä tämä lapsi tulee!» sanoi Rikas Maunu vuohelle.

Kili olisi kyllä saattanut kertoa hänelle, että Ville tuli viimeiseksi katolta, mutta Rikkaan Maunun mielestä poika tuli vielä korkeammalta.

»Jumala on lähettänyt minulle vieraan itse uudenvuodenyönä», sanoi Rikas Maunu. »Tämä vuosi alkaa hyvin.»

Ja hän nosti varovaisesti pojan maasta ja kantoi hänet omalle vuoteelleen. Siinä virkosi Ville pian. Hän ei ollut ollenkaan vahingoittunut pudotessaan. Mutta kohta kun hänelle selvisi, missä hän oli, rupesi hän pelkäämään, että Rikas Maunu kysyisi häneltä, miksi hän oli tullut tänne, niin että hän kauan senkin jälkeen kun jo oli vironnut oli kuin hän ei olisi voinut avata silmiään.

Rikas Maunu sillä välin askarteli tuvassa. Hän sytytti valkean takkaan, jonne Ville oli aikonut tulla savu-piipun tietä. Nyt kiehui siinä sensijaan kahvia, suloista tuoksuva kahvia. Ville ymmärsi kyllä kenelle, ja häntä hävetti.

Hän katseli Rikasta Maunua tämän huomaa-matta. Niin kumara ja laiha hän oli, pieni mies, mutta niin kiltitä ja herttaiselta hän näytti! Eikä hän ollut tehnyt yhtään kysymystä Vиллelle, vaar. hoitanut häntä ja puhunut ystävällisesti hänelle! Vиллelle tuli kyyneleet silmiin hänen ajatellessaan kaikkea tätä ja sitä, miten hän oli aikonut säikäyttää ja ryöstää tämän pienen hyväsydämisen ukon.

Nyt tuli Maunu tuoden Vиллelle höyryävää kahvia ja leipäkakkusen. Mutta Ville ei voinut ottaa vastaan sitä.

»Koeta juoda! Se tekee sinulle hyvää», sanoi ukko. Mutta hänen ystävällisyytensä teki sen Villelle yhä vaikeammaksi.

»En voi», nyyhkytti poika ja painoi kasvonsa päänaluseen.

Ja niin hän sai tunnustetuksi kaiken häijyyden, minkä hän oli aikonut tehdä ja kuinka se oli tyhjiin rauennut.

Mutta Rikas Maunu ei suuttunut, ei ollenkaan, eikä hän tullut iloiseksikaan vahingosta.

Ensin nauroi hän makeasti sille, että hänen pientä kilttiä vuotansa oli pidetty niin hirveänä, ettei sitä voi mainitakaan, sitten tuumi hän hiukan levottomana, minne Jerker oli mahtanut joutua.

»Hän juoksi kyllä kotiin», sanoi Ville, joka tunnustuksen tehtyään tunsu itsensä niin kevyeksi ja levolliseksi, että hän istui vuoteella ja kasti leipää kahviin hyvällä ruokahalulla.

Ei hän koskaan ollut voinut kuvitella mielessään, että joku olisi voinut olla niin kiltti ja herttainen kuin Rikas Maunu ukko.

Kun Ville oli lopettanut syömisen, tunsu hän kotiutuneensa ja viihtyi hyvin istuessaan vuoteella ja hyväillessään vuotaa, joka oli hypännyt hänen luokseen. Nyt hän ei nähnyt mitään kammottavaa pikku elukassa, nyt kun hänen omatuntonsa oli levollinen.

Viimein rohkaisi hän mielensä ja kysyi Rikkaalta Maunulta, oliko hänellä todellakin aarre. Ei näyttänut siltä hänen pienessä puutteellisessa tuvassaan.

»On, on minulla aarre», vastasi ukko.

»Ei minun tarkoitukseni ollut pitää sitä, tahdoin vain näyttää, että se saatettiin ryöstää», vakuutti poika innokkaasti.

Rikas Maunu hymyili hyväntahtoisesti ja vastasi:
 »En soisi mitään mieluummin, kuin että ottaisit sen omaksesi. Sen voit tehdä minun tarvitsematta sitä silti menettää.»

Sitä ei Ville voinut ensinkään ymmärtää, ja hän tuli niin uteliaaksi siitä merkillisestä aarteesta.

»Tässä se on», sanoi ukko ja näytti suurta kirjaa.

»Mutta sehän on vain raamattu!» huudahti Ville hämillään ja nolona.

»Vain raamattu!» toisti ukko ja katseli aarrettaan suuremmalla kunnioituksella ja rakkaudella kuin saituri kultaansa.

»Mutta raamattuhan on kaikilla», sanoi Ville.

»Niin, mutta se ei ole aarre kaikille», vastasi ukko.

Ville katsoi ihmeissään vanhuksen kasvoihin, jotka näyttivät niin valoisilta ja rauhallisilta, ja lapsen sielussa alkoi liikkua jotain aivan uutta.

»Ville», sanoi Rikas Maunu, »aloita tämä uusi vuosi, joka nyt juuri alkaa, ala se etsimällä aarretta tästä a a r t e e s t a, ja jatka, kunnes löydät. Silloin tulet rikkaaksi!»

Ville katsoi miettiväisenä raamattuun. Ei ollut koskaan tullut hänelle mieleen, että se voisi olla aarre, mutta nyt hän ymmärsi, että sen täytyi olla aarre kun hän näki, miten Rikas Maunu piti sitä arvossa.

KUNINGAS JA PAIMENPOIKA.

Oli kerran kuningas niin mahtava, että miljoonien ihmisten henki riippui hänen tahdostaan ja niin rikas, että linnan suureen kellarinholviin tuskin mahtui kaikki kulta ja aarteet. Rikkaampi imartelijoista oli kuningas kuin kukaan muu. Kaikkea mitä hän teki ylistettiin jalommaksi teoksi, kaiken mitä hän lausui, sanottiin sisältävän syvintä viisautta. Mutta kuitenkin ei kuningas ollut onnellinen. Häntä vaivasi alinomainen pelko. Varkaathan saattaisivat varastaa hänen rikkautensa, imartelijat voisivat väsyä, itse hänen suuruutensa ja valtansakin saattaisi ehkä kukistaa hänet herättämällä kateutta ja panemalla tikarin jonkun salamurhaajan käteen. Hän ei uskaltanut koskaan mennä yksin ulos, vaan häntä seurasi aina suuri henkivartiostonsa, joka pärisytti rumpuja ja toitotti torvia rohkaisutakseen hänen mieltään. Kun hän piti kävelemistä arvoansa alentavana, ajoi hän ja sai aivan liian vähän liikuntaa, ja siitä hän tuli haluttomaksi ja unettomaksi.

Lopulta sai pelko hänessä sellaisen vallan, että hän tuli aivan kipeäksi. Kaikki valtakunnan lääkärit kutsuttiin ja heiltä kysyttiin neuvoa. He tutkivat kuningasta, kuuntelivat ja naputtivat häntä, kunnes hänen ruumiinsa tuli kaikkialta helläksi, ja sitten antoivat he määräyksiä. Muudan neuvoi kylmävesiparan-

nusta, toinen sanoi, ettei vesipisarakkaan saisi koskea häneen. Joku sanoi, että hänen piti pysyä paikallaan, toinen, että hänen tuli liikkua niin paljon kuin mahdollista. Ei ollut sitä terveysvesi- tai kylpylaitosta, jonne häntä ei olisi kehoitettu matkustamaan, ja lääkeliput tulivat niin lukuisiksi, että kuninkaallista kirjastoa piti laajentaa, että sinne mahtuisi kaikki kasat. Kuninkaan pää meni pyörälle, hän lähetti pois kaikki lääkärit ja tunki voivansa seitsemän kertaa huonommin kuin ennen. Sitten lupasi hän suuren palkinnon kelle hyvään, joka keksisi parannuskeinon. Ja nyt hyökättiin hänen kimppuunsa kaikenmoisilla kotilääkityksillä, että hänen tilansa paheni yhä seitsenkertaisesti.

Eräänä päivänä heräsi hänessä halu lähteä metsään, jossa hän oli leikkinyt lapsena onnellisen ajan, jolloin hän vielä oli voinut nukkua eikä tuntenut mitään tuskaa. Hän käski henkivartiostonsa tulla rumpuineen ja torvineen, tuoda mukavat, kahdeksan mustan hevosen vetämät vaununsa ja käski vanhan eläkettä nauttivan henkivartijan, joka oli hoitanut häntä hänen lapsuudessaan, seurata häntä, ja niin lähdettiin kaupungista metsään.

»Miksi emme jo saavu metsään?» kysyi kuningas kärsimättömänä.

»Teidän majesteettinne, olemme ajaneet metsässä jo enemmän kuin tunnin ajan», vastasi vanha henkivartija.

»Mutta metsä on niin harvaa.»

»Teidän majesteettinne, meidän täytyy kulkea leveitä maanteitä, että suuri henkivartiosto ja vaunut sopsivat liikkumaan.»

»Oi, voin ratsastaa, ja henkivartiosto voi yksitellen ratsain seurata jäljessäni», sanoi kuningas.

Sanottu ja tehty. Kuningas nousi vaunuista, istuutui satulaan, ja koko seurue kääntyi kapealle metsätielle. Siellä olivat puut niin tiheässä, että niiden oksat yhtyivät tien yläpuolella. Mutta kuningas ei näyttänyt tyytyväiseltä.

»Lapsuuteni metsässä oli aina lintujen laulua», sanoi hän.

»Teidän majesteettinne, lintujen laulu ei pääse henkivartioston soitolta kuulumaan», sanoi henkivartija.

»Anna sitten soiton vaieta.»

Se taukosi. Kuningas kuunteli. Etäältä kuului lintujen laulua, mutta joukkueen lähestyessä vaikenen se jälleen kuuluakseen kauempaa.

Linnut pakenevat minua. Sitä ne eivät tehneet lapsuuteni metsässä», sanoi kuningas synkästi.

»Teidän majesteettinne, ne pakenevat satojen hevosten astuntaa», vastasi henkivartija.

»Anna henkivartioston pysähtyä, ja seuraa sinä yksin minua», sanoi kuningas.

Henkivartiosto pysäytettiin ja kuningas ratsasti edelleen yksin uskollisen henkivartijansa seuraamana.

»Olen päättänyt löytää lapsuuteni metsän», sanoi hän.

»Teidän majesteettinne, tämä on se sama metsä», vakuutti vanha henkivartija.

»Se ei ole mahdollista, en tunne sitä ollenkaan. Siellä oli ilma sinisempi ja aurinkoisempi, siellä olivat puut viheriämmät ja vehmaammat, siellä lauloivat linnut iloisemmin», sanoi kuningas.

Samassa kuului laulua aivan läheltä. Se ei ollut mikään lintu, vaan kirkas lapsenääni. Kuningas pysäytti hevonsensa ja kuunteli, henkivartija samoin.

Ma köyhä olen ja pieni vielä
 ja nuttu rikki on mennyt tiellä,
 mut päivä paistavi metsihin,
 se paistaa hellästi mullekin —
 siis olen huolta vailla!

Kun päivä päättyy ja tummuu ilta,
 yömaja puuttuvi paimenilta.
 Mut metsän helmahan nukahdan,
 se tarjoo vuotehen vilppahan —
 näin olen huolta vailla!

On sammal pehmyt, on kevyt mielein,
 siis köyhyyttäni ei soimaa kielein:
 kas, pelkää kuningas aarteitaan,
 ma unen rauhassa uinun vaan
 ja olen huolta vailla!

Myös rikkautta ei puutu multa —
 mun onhan tähdet ja päivän kulta!
 Ja vapauttani korvaamaan
 ei riitä aartehet kuninkaan!
 Siis olen huolta vailla.

Ei häiri mieltäni valheen sumu,
 totuutta haastavi metsän humu;
 vain lintuin lauluja kuuntelen
 ja pauhua kosken vaahtoisen —
 ja olen huolta vailla.

Ma vuohipaimenna yksin kuljen,
 mut Herran huomahan itsein suljen,
 Hän taivaan enkelit suojaksein
 ain antaa vaarahan retkillein.
 Siis olen huolta vailla!

Kun laulu oli vaiennut, astui kuningas hevosensa selästä ja meni yksinään ottamaan selkoa näkymättömästä laulajasta, jonka täytyi olla läheisyydessä. Ja aivan oikein, siellä istui pieni kirkassilmäinen avojalka pienellä kivellä nuoren viheriän koivun varjossa. Hänen ympärillään oli vuohilauma laitumella. Poika katsoi ihmetellen kuningasta. Vuohet kohottivat päätänsä, määkivät ja keräytyivät pienen paimenensa ympärille. Pikku vuona turvautui hänen syliinsä, toinen kiipesi hänen olalleen, toiset hyppäsivät kivelle tuuppien toisiaan ahdingossa. Tämä näky sai kuninkaan vetämään suunsa hymyyn, jota hän ei ollut tehnyt moneen vuoteen.

»Kuka on opettanut sinulle laulun, jonka äsken lauloit?» kysyi hän.

»Ei kukaan. Laulan, mitä ajattelen», vastasi paimenpoika ja hymyili, niin että valkeat hampaat kiilsivät.

»Kuka on sanonut sinulle, että kuningas on huolissaan suuren rikkautensa tähden?»

»Sen sanovat kaikki.»

»Kaikki?» toisti kuningas epäluuloisesti. Syvä ryppy ilmaantui hänen silmiensä väliin. »Mitä tarkoitat sillä, ettei mieltäsi häiritse valhe? Kenen mieltä luulet sen häiritsevän?»

»Sanotaan, ettei kuningas voi elää kuuntelematta sitä», vastasi poika.

»Kuka valhettelee hänelle?»

»Kaikki.»

»Uskallatko väittää, että kaikki valhettelevat, jotka sanovat, että kuningas on rikkain, mahtavin, viisain ja jaloin ihminen, mikä milloinkaan on elänyt maan päällä?» kysyi kuningas yhä synkemmän näköisenä.

»Onko se rikas, jolla ei ole vilpitöntä ystävää; onko se mahtava, jonka täytyy maata unetonna levottomuudesta; onko se viisas, joka pitää imartelua totuutena; onko se jalo, joka elää vain itselleen?» kysyi poika puolestaan.

»Puhut uhkarohkeasti. Tiedätkö kuka olen?»

»En.»

»Olen itse kuningas.»

»Oi», huudahti poika ja nousi laskien vuonat varovasti luotaan.

Hän kumarsi syvään, mutta näytti tiedonhaluiselta, eikä ollut yhtään peloissaan, kuten kuningas oli odottanut.

»Mitä! Et vapise, vaikka olet sanonut minulle sellaisia sanoja vasten kasvoja?»

»Vapisisin, jos olisin valhetellut», vastasi poika levollisesti.

»Polvistu!» jymisi kuningas ja nosti miekkansa.

Poika laskeusi polvilleen ja katseli kuningasta avomielisellä lapsenkatseella räpäyttämättä silmiään.

»Mitä! Et pelkää miekkaani?» tiedusti kuningas ja viivytti iskuaan.

»Pelkään vain Jumalaa», vastasi paimenpoika.

»Etkö ymmärrä, että voin surmata sinut tällä hetkellä, jos tahdon?»

»Jumala voi varjella minua, jos Hän tahtoo», vastasi lapsi teeskentelemättömästi.

Kuningas laski miekkansa. Viha katosi, ja hän katseli nälkäisin katsein valoisaa, luottavaista ilmettä pojan piirteissä.

»Tahtoisin vaihtaa kanssasi», mutisi hän.

Sitten hän kääntyi äkkiä ja lähti. Kohta tuli hän sille paikalle, jossa henkivartija odotti häntä; hän heit-

täysi satulaan ja saavutti sitten jälkeensä jättämän henkivartioston, joka keräysi hänen ympärilleen. Leveällä maantiellä oli vaunut kahdeksine hevosineen; kuningas istui niihin ja ajoi takaisin linnaansa, yhä syvissä mietteissä. Kaikki ihmettelivät, mikä häntä vaivasi; kukaan ei tiennyt, että hän oli saanut kuulla totuuden itsestään.

Kuningas oli peljännyt kaikkia paitsi Jumalaa, ja minne oli se vienyt hänet? Tuskan syvyyteen. Paimenpoika ei ollut peljännyt ketään muuta kuin Jumalaa, ja minne oli se vienyt hänet? Rauhaan, joka saattoi hänet iloisella rohkeudella katselemaan kuolemaa silmiin silmiään räpäyttämättä.

Kuningas mietiskeli. Hovinarrit tulivat parhaine sukkeluuksineen, imartelijat panivat parastaan karkoitukseen hänen synkkämielisyytensä, mutta hän ei kuunnellut heitä enää. Viimein lähetti hän hakemaan paimenpoikaa ja antoi hänen laulaa itselleen. Hän kyseli pojalta paljon ja sai aina totuuksia vastaukseksi. Tämä lääke oli usein hyvin karvasta, mutta sillä oli ihmeellinen vaikutus. Kuningas alkoi peljätä Jumalaa ihmisten sijasta, ja se karkoitti tuskan ja levottomuuden hänen sydämestään. Hän alkoi olla vähemmin huolissaan siitä mahdollisuudesta, että hänen rikkautensa varastettaisiin, kuin siitä, ettei hän käyttäisi niitä oikein. Täysinäiset holvit tyhjennettiin puutteen lievittämiseksi ja imartelun asemesta alkoi kuningas saada kuulla köyhien siunauksia. Hän ei enää peljännyt, että hänen kadehtijansa surmaisivat hänet, mutta kyllä sitä, että hän itse mahdollisesti langettaisi väärän tuomion.

Paimenpoika oli otettu kuninkaan ottopojaksi. Hän asui linnassa, oli puettuna hienoimpiin vaatteisiin ja söi kultalautaselta. Hän sai leikkiä prinssien ja prin-

sessojen kanssa puutarhassa, jossa kasvoi harvinaisen kallisarvoisia kasveja, keinotekoisien lampien ympärillä, joissa oli kultakaloja, ja mitä kauneimpien häkkilintujen keskellä. Paimenpoika koetti uskoa, että hän nautti kaikesta tästä, mutta tuli sitä myöten kuin aika kului, kalpeaksi ja äänettömäksi.

Eräänä päivänä kutsuttiin hänet kuninkaan luo.

»Olet keksinyt oikean parannuskeinon taudilleni», sanoi kuningas ystävällisesti, »kuten tiedät, olen luvannut suuren palkinnon sille, joka saattoi auttaa minua. Olen rikas ja mahtava, pyydä minulta mitä tahdot.»

Pojan kasvot kirkastuivat äkkiä näistä sanoista, ja hän hymyili kirkkaammin kuin hän oli hymyillyt koko aikana ollessaan kuninkaan linnassa.

»Oi, teidän majesteettinne», huudahti hän, »pyydän vain yhtä: antakaa minun mennä takaisin vuohieni luo ja metsään vapauteeni!»

Kuningas hyvin hämmästyi ja koko hänen hovinsa samoin, mutta paimenpoika pysyi anomuksessaan. Kuningas katui, että hän oli antanut lupauksensa, mutta nyt hänen täytyi pitää se ja päästää poika luotaan, vaikka hän kuinka olisi hänestä pitänyt.

Oi, kuinka vuohet ja vuonat hyppivät ja määkivät ihastuksesta, kun niiden pikku paimen tuli takaisin niiden luo! Entäs hän! Nyt saattoi hän taaskin laulaa laulujaan riemukkaalla ilolla; palatsissa oli se käynyt niin hankalasti, ettei kuningas ollut lauluja tuntenut.

Paimenpoikaa kävi usein tervehtimässä kuningas, joka mielellään kuunteli hänen laulujaan ja puheli hänen kanssaan. Ja tästä puoleen tunsikin kuningas lapsuutensa metsän, sillä hän oli saanut takaisin jotain lapsenmielestään opittuaan paimenpojalta pelkäämään Jumalaa ihmisten sijasta.

»RYÖVÄRIÄ EI METSÄSSÄ.»

Oli ollut raitis ja kirkas talvipäivä. Nyt oli aurinko laskemassa ja kuumotti kuin taikalamppu kaukaa männikön suorien runkojen takaa. Jäätynen järven lumi-vaippa loisti valkeana hämärässä, ja tähdet alkoivat syttyä ja tuikkia taivaalla. Pieniä mustia pisteitä liikkui valkealla lumipeitteellä. Ne olivat hiihtäviä lapsia. Hiljaisena talvi-iltana ei kuulunut muuta kuin heidän iloiset äänensä. He leikkivät »Ryöväriä ei metsässä».

»Nyt täytyy meidän mennä kotiin», sanoi Ebba, pieni seitsenvuotias tyttö ja nuorin lapsista.

»Mitä vielä», vastasivat toiset.

»Mutta meidän täytyy», jatkoi pienokainen, ainakin Hugon ja minun, sillä isämme sanoi, että tulisimme kotiin ennen auringonlaskua, niin että olemme jo viipyneet liian kauan.»

Toiset lapset katsoivat kysyvästi Hugoon.

»Ehkä meidän täytyy mennä sitten?» tuumivat he.

»Ei tarvitse. Hän ei tarkoittanut sitä», päätteli Hugo.

Ebba katsoi hämmästyneenä veljeensä. Mistä hän tiesi, ettei isä tarkoittanut, mitä hän sanoi? Hänen katseensa kiusasi Hugoa.

»Näethän, ettei aurinko ole vielä laskenut», sanoi hän kärsimättömästi.

»Meidän tuli olla kotona ennen sen laskua», muistutti tyttö.

Hugo ei välittänyt vastata hänelle. Hän kääntyi erääseen pojista. »Metsään, Acke, ja piiloita itsesi! Leikitään leikki vielä kerran, sitten voimme mennä kotiin.»

Ebba katseli aurinkoa ja hänen mielestään se laski niin nopeasti. Hän tunsi, että hänen pitäisi mennä kotiin yksin, mutta uskotteli itselleen, ettei hän voisi mennä ilman Hugoa pitkää matkaa järven yli. Kun Acke oli piiloutunut metsään ja toiset lapset rientäneet rantaan, meni hän mukaan. Se oli liian houkuttelevaa.

»Ryöväriä ei metsässä! Ryöväriä ei metsässä!» huusivat lapset yhteen ääneen ja hiihtivät eteenpäin vaanien joka taholta Ackea, joka väijyi jossain ottaakseen kiinni heistä sen minkä sai, ennenkuin he ennättäisivät takaisin järven turviin.

»Vai niin, sanotteko niin, että ryöväriä ei metsässä?» kysyi karkea ääni, ja musta mies seisoi äkkiarvaamatta keskellä hämmästyneitä lapsia. »Minäpä näytän teille, että on. Huutakaa vähä hiljemmin toisella kertaa», lisäsi hän nauraen häijysti.

Ennenkuin lapset olivat ennättäneet tointua, oli mies siepannut syliinsä Ebban, joka oli häntä lähinnä, ja lähtenyt livistämään metsään. Hänellä oli sukset, ja hän kulki nopeasti; parin minuutin kuluttua oli hän saaliineen hävinnyt.

Silloin vasta heräsivät lapset huumauksestaan. Useat heistä alkoivat huutaa ja itkeä, ja kaikki lähtivät pakoon hiihtäen minkä jaksoivat rantaan päin. Mutta äkkiä Hugo pysähtyi.

»Ebba täytyy pelastaa», huusi hän.

»Sitä emme voi tehdä, meidän täytyy hakea apua», vastasi eräs pojista.

»En mene kotiin ilman Ebbaa; lähden ajamaan takaa ryöväriä», selitti Hugo jyrkästi.

»Silloin hän ryöstää sinutkin.»

»Niin tehköön sen sitten.»

Kaikki houkuttelut olivat turhia. Hugo kääntyi metsään. Ei kukaan toisista uskaltanut seurata häntä, he riensivät kotiin hankkimaan apua.

Sydän täynnä tuskaa, surua ja suuttumusta seurasi Hugo ryövärin suksenlatua, joka vei hänet kauas lumiseen metsään. Oli niin hiljaista pojan ympärillä, mutta hänessä itsessään puhuttiin äänekkäästi: »Miksi on sinun aina niin vaikea taivuttaa oma tahtosi? Jos olisit totellut ja mennyt kotiin ajoissa, ei tätä olisi tapahtunut.»

Syyttävä ääni oli hirvuinen. Oli niin kammottavaa metsässä, jossa ilta pimeni. Voimakas katumuksen ja yksinäisyyden tunne valtasi poika paran. Hän irroitti jalkansa suksista ja lankesi polvilleen lumeen.

»Oi Jumala, anna minulle anteeksi ja auta minua löytämään Ebba», rukoili hän.

Sitten hän nousi, pani taaskin sukset jalkaansa ja jatkoi. Kyyneleet sumensivat silmiä, niin että kaikki kimmelsi hänen silmissään. Siksi hän ei huomannut pientä olentoa, joka tuli häntä vastaan tarpoen kinoksessä. Mutta tulija huomasi hänet kuitenkin tuntematta häntä. Hämärän ja säikähtäneen mielikuvituksen vaikutuksesta näytti hän suurelta mieheltä. Pieni olento kömpi pelokkaana suuren kuusen tuuheitten oksien alle piiloon. Neulaset pistelivät, ja lumi palelsi, mutta pelko oli pahempi, kunnes hiihtäjä tuli aivan eteen.

»Hugo!» huudahti silloin pienokainen riemuiten.

Poika pysähtyi heti ja näki sanomattomaksi ihmekseen pienen ryysyressun ryömivän vanhan kuusen sylistä. Ääni, joka oli häntä huutanut, oli Ebban, mutta pieni olento muutoin ei ollut hän. Ebballahan oli pieni harmaa nahkalakki, puuhkio ja turkit, tuolla tytöllä oli yllä ahtaaksi käynyt, kulunut päällysnuttu, lyhyt hame riippui siekaleissa hänen ympärillään, ja pää oli kääritty hirveään huiviin. Mutta kun tyttö tuli hänen luokseen, heittäysi hän hänen syliinsä ja katsoi häneen silmillä, jotka eivät olleet vaihdetut.

»Ebba, oletko se todellakin sinä?» kysyi Hugo huolestuneena ja samalla ylen onnellisena.

»Minä se olen», vastasi hän. »Oi Hugo, olen ollut noitien luona, ja ne pakoittivat minua vaihtamaan vaatteita yhden noitapentunsa kanssa.»

»Minkänäköisiä ne olivat?»

»Ne olivat mustia ja likaisia ja istuivat tulen ympärillä ja puhuivat ja nauroivat niin häijysti.»

»Tiedän, ne olivat mustalaisia», sanoi Hugo, »nyt muistan eilen kuulleen eräästä lähiseuduilla olevasta mustalaismatkueesta.»

Tämän keskustelun aikana olivat molemmat lapset kääntyneet rantaan päin. Kulkeminen ei käynyt nopeasti, sillä heillä oli vaan yhdet sukset, kun mustalaiset olivat ottaneet ne Ebbalta. Hugo lainasi omansa hänelle ja käveli itse. Mutta se oli vaivaloinen matka, hän vajosi usein syvälle kinoksiin. Äkkiä pysähtyi hän ja kuunteli. Ebba tuli aivan kalpeaksi ja turvautui häneen. He kuulsivat ääniä edestään metsästä. Pian näkyi liehuva lyhdyn valo illan hämärässä, ja ääniä erottui. Lasten pelko vaihtui kuitenkin pian riemuitsevaan illoon.

»Isä, isä!» huusivat he ja syöksyivät kumpikin isän syliin. Hän oli tullut miesjoukon etunenässä.

»Mitä ihmettä!» huudahti hän lähemmin katseltuaan Ebbaa.

Ensi ihastuksessa siitä, että oli löytänyt lapsensa, ei hän ollut huomannut, minkä pienen ryysykäärin hän oli sulkenut syliinsä. Ebba muisti pukunsa ja alkoi hävetä kaikkien ihmettelevien katseitten tähden. Hänen isänsä nosti hänet maasta, avasi väljät turkkinsa ja kääri ne hänen ympärilleen piilottaen hänet syliinsä ja niin lähdettiin kotimatkalle. Hugo hiihti hänen rinnallaan ja kertoi, miten kaikki oli tapahtunut. Ebba tunsu miten isä sitä kuunnellessaan puristi häntä lähemmä itseään.

»Olinhan juuri mustalaisten tähden kieltänyt teitä menemästä niin kauas ja olemasta ulkona niin kauan», sanoi hän.

»Anna meille anteeksi!» pyysi Ebba heti, ja Hugo yhtyi hänen pyyntöönsä. Hugon oli aina niin vaikea pyytää anteeksi, mutta nyt häntä halutti tehdä se.

»Mielelläni», vastasi isä. »Mutta muistakaa varoa tottelemattomuutta, ei aina sen kautta saa vaan vaatteitaan vaihdetuksi. Itse sydänkin saattaa tulla vaihdetuksi, kun on tottelematon.»

He kulkivat pitkin järven tasaista lumipeitettä. Rannalla heidän edessään loistivat kodin valkeat ja heidän yllään tähdet. Ebba nojasi sanomattoman turvallisuuden tunteella pientä päätänsä isän olkapäähän.

Vastaisessa elämässään, niin usein vaan kun hän kuuli puhuttavan Jumalan isänrakkaudesta, ajatteli hän aina tätä hetkeä, eikä hänen sentähden koskaan ollut vaikea siihen uskoa.

SISÄLLYSLUETTELO.

	Siv.
Pikku hovipoika	5
Onnen saaren prinssi	43
Regiina	59
Niilo seikkailemassa	75
Kun susi ei pure	88
Rikkaan Maunun aarre.	98
Kuningas ja paimenpoika	105
»Ryöväriä ei metsässä»	113

Suomen lasten

paras kirja on

Z. TOPELIUKSEN

LUKEMISIA LAPSILLE.

Eivät vielä minkään muun maan lapset ole olleet niin onnellisessa asemassa, että olisivat niin suurelta runoilijalta saaneet *satu- ja runo- ja leikkikirjan*, joka vuosi vuodelta heidän henkensä varttumista seuraten yhä pysyy heillä sekä toverina että ohjaajana.

Nyt olemme näihin kirjoihin saaneet hankituksi vielä *todellisten taiteilijain tekemän kauniin kuvituksen*, joka tekee moninkertaiseksi satujen ja kertomusten vaikutuksen, houkuttelee lukemiseen ja viehättää kuvillaan ja väreillään.

Runoilija itse oli viime vuosinaan innokkaasti mukana suunnittelemassa tätä kuvallista painosta, jonka toimittajaksi hän valitsi **Albert Edelfeltin** ja vävynsä **Acken**. Nämä sitte sopivat avustuksesta neljän suomalaisen ja neljän ruotsalaisen etevän taiteilijan kanssa.

Kuvia on noin 400, niistä noin 80 koko sivun suurista ja *20 moniväristä*.

Lähes 200 eri kirjoitusta on tässä painoksessa. Niissähän on ehtymätön satulähde, joka *arvaamattoman etäisiin aikoihin asti* tarjoaa virkistystä kaikille nuorisopolville. Topeliuksen kaunis elämäkäsitys ja ihastuttava kirjoitustapa on juuri omiaan edistämään nuorisossa mielikuvituksen ja jalojen ajatusten syntymistä.

Suomalainen käännös on enimmäkseen vallan uusi. Runo-osat suomensi maisteri *Valter Juva* ja suorasanaiset maisteri *V. Tarkiainen*.

Teos on saatavana 8 niteenä, hinta kansissa à 4: 25, tai 2 osana, kummankin hinta korukansissa 18: 50.

WERNER SÖDERSTRÖM
OSAKEYHTIÖ. Porvoo.

Tarulinna.

Suomen kansan satuja, Suomen lapsille sovittanut *Joel Lehtonen*. I kokoelma. Kuvat piirtänyt rouva Soldan-Brofeldt. Hinta 1: —, sid. 2 mk.

»Tavallaan tämän joulun huomattavimpia teoksia. Sen ilmestymistä voi pitää jonkunlaisena kirjallisena merkkitapauksena. — Sillä paitsi sitä että sadut, niinkuin tästäkin kokoelmasta näkyy, ovat hauskaa lukemista juuri sille osalle suomalaista yleisöä, jolle meillä omista varoistamme on niin perin vähän hyvää ja huvittavaa tarjottavana, on satujen kielellinen ja tyylillinen merkitys aivan arvaamaton. — On erityiseksi onneksi ja hyväksi enteeksi katsottava, että taiteellinen kielenkäyttäjää on käynyt satuaarteita penkomaan ja niiden harkkokulta käyväksi rahaksi leimaamaan»

(Juhani Aho Hels. Sanomissa.)

Andersen:

Satuja ja tarinoita.

2 kirjaa. Suomentanut Maila Talvio, kuvittanut V. Pedersen. Hinta yhteensä 5 markkaa, kansissa (4 kirjaa) 6 markkaa. Kukin kirja saadaan erikseen nid. 1: 25 p., sid. 1: 50 p.

Nämät sadut ovat jo kauan aikaa sitte tehneet matkan maailman ympäri. Kaikkien kansojen ja aikakausien lapsia ne aina viehättävät. Ja kun nämä lapset kasvavat vanhemmiksi, niin silloinkin he mielellään uudistavat tuttavuutta Andersenin satujen kanssa.

Maila Talvion etevästi suomentama painos on meidän kielellämme ilmeisyydestä Andersen-valikoimista laajin.

Lasten leikkilauluja.

Pianolle ja harmoniolle sovittanut Ludvig Kiljander. Hinta 1: 50.

Anni Swanin teokset:

Satuja lapsille luettavaksi.

I. Kuvat piirtänyt Venny Soldan-Brofeldt. Toinen painos. Hinta sid. 1: 50.

II. Kuvat piirtänyt Teodor Schalin. Hinta sid. 1: 75.

III. Kuvat piirtänyt Venny Soldan-Brofeldt. Hinta sid. 1: 75.

»Tekee oikein virkistävän ja ilahduttavan vaikutuksen saada käsiinsä lastenkirja, jolla on yleensä kaikki ne ominaisuudet, joita lastenkirjalta vaaditaan. — »Sadut» ovat läpeensä hauskoja ja jännittäviä ja omiansa pitämään vireillä ja herättämään lapsissa mielikuvitusta. Niissä on myöskin luontaista huumoria, leikkisyyttä, joille lapset osaavat panna suuren arvon. — Kokemuksestani tiedän, millä mielenkiinnolla lapset itse ovat näitä heille luettuja satuja seuranneet.

Ja sitte antaa näille saduille erityisen arvon, että ne ovat aiheiltaan kotimaisia, puhtaasti kotimaisia ja koitoisia. Sekin on tärkeä ehto lastenkirjalle, koska lasten mielikuvitus siten saa tuttuja teitä omin päin edelleen kulkeakseen.

Neiti Swan esiintyy tässä esiköissessään hyviä toiveita antavana lasten kirjailijana ja lupaa täyttää tyhjän paikan suomalaisessa kirjallisuudessa.» (Päivälehti.)

Juhani Ahon lastenkirja; Kolme lastua lapsille.

Kuvitettuna hinta 65 penniä, ilman kuvia 20 penniä.

Viktor Rydbergin lastenkirja; Pikku Simon seikkailut

jouluilta. Suomentanut Juhani Aho. Kuvitettu. Hinta 30 p. — Toinen painos.

Pkku Elsa ja hänen ystävänsä.

Kirjoittanut Alice Gray.

»Pikku Elsa» on sarja kertomuksia, jotka valaisevat Isämeidän rukousta. Luettelemme:

I. **Nellyn koettelemus** eli »Pyhitetty oikoon Sinun nimesi». — 76 sivua.

II. **Pikku Elsa** eli »Tulkoon Sinun valtakuntasi». 80 sivua.

III. **Elsan koti** eli »Tapahtukoon Sinun tahtosi». 76 s.

IV. **Pikkuinen kadunlakaisija** eli »Anna meille meidän jokapäiväisen leipämme». — 75 s.

V. **Rosa Conroy** eli »Anna meidän syntimme anteeksi». — 75 s.

VI. **Kaksi ystävästä** eli »Älä saata meitä kiusaukseen». — 79 s.

Joka vihon hinta sid. 50 p., koko sarja pahvikotelossa 3 mk.

»Mikä erittäin sievonen laite pieniä taskukirjasia! Tulee iloiseksi jokun näkee ulkokuoren. Kuusi pikkusta noin 70-sivuista kansankirjaa, kaikki pistetty pieneen somaan pahvikkoon, jonka etupuolelle laitteen nimi on painettu.

Eihän ulkokuori kuitenkaan ole pääasia. Mutta kuoren sisässä on koottuna lyhyitä hauskoja kuvauksia nuorten elämästä. Sisällisyys on tosi-kristillistä laatua, siveellistä ja hienoa, ja esitys luonnokas ja sujuva.»
(Lucina Hagman.)

Joululeikkejä ja vuoro-keskusteluja.

Toimittanut Alli Trygg-Helenius.

Tämä kokoelma on sangen suuri, noin 190 sivun laajuinen. Se on paras apu ohjelmien laatimisessa lasten iitamiin. Hinta 1 mk. 50 p.

Nuoriso leikkimään!

Kouluja sekä yhdistyksiä varten on julaistu seuraavat leikkikirjat:

I. *Ivar Wilskman, Palloleikkejä.*

Kuvallinen. 1903. 63 siv. 8:o. Hinta 75 penniä.

Se on saanut ilahuttavan suuren lukija- ja käyttäjäkunnan koulunuo-
risossa.

II. *Eiin Kallio, Kansan lasten leikkejä.*

Kokoelma liikuntoleikkejä. Kuvallinen. 1903. 111+XI s. Hinta 1 markka.

Sisältää useita eri sarjoja, kuten juoksuleikkejä, sokko- ja arvaamisleikkejä, hyppyleikkejä, veto-otteluja, pallo- ja pussileikkejä. Niitä leikitäissä ei tarvita kalliita välineitä, ja kun kirjakin on helppohintainen, voitane se ottaa käytäntöön raittiusseuroissa ja toivonliitoissa sekä kouluissa.

III. *Anni Collan, Suomen kansan leikkejä.*

Kuvallinen. 1904. 216+XV siv. 8:o. Hinta 1:50.

Sisältää huolellisesti toimitetun kokoelman oman kansamme ikivanhoja leikkejä. Neiti Collan on työhön uhrannut vuosikausia ja aikaansaanut tavattoman monipuolisen valikoiman, joka sisältää 226 leikkiä toisintoineen.

IV. *Olga Lönnbohm, Lauleikkejä.*

73 eri leikkiä nuotteineen. 1:75. Tekijätär-vainaja oli leikkiaatteen innostuneimpia virittäjiä. Hän kokoili, valitsi ja muodosteli kaikkia saatavina olevia aineksia, sekä suomalaisia että ulkomaalaisia ja sai aikaan tämän erinomaisen valikoiman. — Toinen painos.

Peukaloisen retket villihanhien kera.

Kirjoittanut **Selma Lagerlöf.**

Suomentanut *Juhani Aho*. I osa. Kaunistettu 12 koko sivun kuvalla. Hinta 3 mk. 50 p. — II osa kaunistettu 10 kuvalla. Hinta 2 mk. 50 p. — III osa, 10 kuvaa. Hinta 3 mk. 50 p. — Korukansissa 12 mk.

I osasta kirjoitti **Helmi Setälä** Helsingin Sanomissa m. m.:

»Tämän kirjan aarteet ovat niin moninaiset ja häikäisevät, ettei niitä yksitellen voi luetella. Ja oikean käsityksen saakin vain lukien. Se on kirja, jota voi lukea uudestaan ja uudestaan, silloin vasta sen kirkkaus tulee täysin esille. Se on kirja, josta jokainen, joka ei ole vielä sitä lukenut, voi iloita, sillä hänellä on vielä suuri nautinto tallella. — Suomennostyön on Juhani Aho suurella rakkaudella suorittanut».

POJILLE ei ole hausempaa kotityöskentelyä talvi-illoiksi kuin tieteellinen kokeilu.

70 mitä huvittavinta koetta sisältää uusien leikkikirjamme

Sähkökokeita,

Ylioppilasyhdistys »Vipusten» kirjoja, O. J. Lakarin toimittama, kuvitettu. Kirjan hinta 1 mk. 75 p. Toinen painos juuri ilmestynyt.

Viittauksia sisällykseen: Miten esine tulee sähköiseksi. — Taikatemppeja, joita sähköllä saa aikaan. — Sähkön eri lajit. — Sähkökello. — Sähkömylly. — Sähkövaunut y. m. s. — Magnetit. — Kompassin valmistus. — Magnetiinin pöytä y. m. s. — Sähköelementit ja johdot. — Veden hajoittaminen kaasuksi. — Esineitten kuparoiminen. — Lennätinkoneisto. — Sähkömagnetisia taikoja. — Sähkömotori y. m., y. m.

Draytonin oppilaat.

Sarja kertomuksia, jotka valaisevat Jeesuksen Vuorisaarnan johdantoa. Kirj. *Alice Gray*.

I. **Lauri Bronsonin** voitto eli »Autuaat ovat hengellisesti vaivaiset».

II. **Kriston pojanpoika** eli »Autuaat ovat murheelliset».

III. **Allan Haywood** eli »Autuaita ovat sävvisät».

IV. **Aarne Austin'in timantti** eli »Autuaita ovat vanhurskautta isoovaiset ja janoovaiset».

V. **Kotkakallio** eli »Autuaita ovat laupiaat».

VI. **Uskollinen lipunkantaja** eli »Autuaita olette kun solvaavat ja vainoovat teitä ja valhetellen puhuvat kaikkea pahaa teitä vastaan minun tähteni».

Jokainen kirja on erikseen myytävänä, hinta sid. 85 p. Pahvikossa on koko sarjan hinta 5 mk. 10 p.

»Kuuluvat anglosaksien etevimpään nuorisokirjallisuuteen. Taiteellisesti suuriarvoisia, mieleenpainuvia kertomuksia; raittiin nuoruuden-ymmärryksen ja terveen ihanteellisuuden huomattavimpia edustajia tällä kirjallisuusalalla.»

(Finsk Tidskr.; Aleksander Boldt.)

Tieteen satumaailma.

Kirjoittanut **A. Buckley.**

Englanninkielestä suomennettu. Kaunistettu 72 kuvalla. — 282 sivua. Hinta sid. 4 mk. 25 p.

Mielikuvituksen ohjaaminen tieteellisten totuuksien avulla on puheena olevan kirjan tarkoitus. Se kehittää lapsen järkeä ja samalla hänen mielikuvitustaan. — — — (Savo.)

KOLMISOINTU

on julaissut kustannuksellamme:

Suomen lasten kirjoja:

I. Jumalan silmä	Fr. Gerstäcker	1: 75
II. Croftonin koulupojat	Harriet Martineau	2: 25
III. Viisi päiv. tulvan hädässä	Harriet Martineau	1: 75
IV. Pieni palvelustyttö	Amy le Feuvre	2: —
V. Satuja ja kertomuks. laps.	Elisabeth Beskow	1: 75
VI. Pariton	Amy le Feuvre	2: 25

Kaikuja muilta mailta (sävellyksiä):

I. Lauluja	Felix Mendelssohn	2: —
II. Italialaisia aarioita		4: 25
III. Hengellisiä soololauluja	Felix Mendelssohn	3: 50

Kolmisoinnun kuvakirjoja:

Hjelt-Cajanus: Valmistettava kuvakirja, 3	—: 75
Hjelt-Cajanus: Valmistettava kuvakirja, 4	—: 75

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

Hinta 1: 75.